

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA

MOKYKLŲ TOBULINIMO PROGRAMOS
B KOMPONENTAS

LIETUVOS ŠVIETIMAS S K A I Č I A I S 2 0 0 6

ŠVIETIMO APRŪPINIMO CENTRAS

Vilnius, 2006

Švietimo ir mokslo ministerija penktą kartą leidžia metinę Lietuvos švietimo būklės apžvalgą. Ji skirta politikams, švietimo vadybininkams, mokslininkams, taip pat visiems tiems, kuriuos domina informacija apie šalies švietimą bei jo kontekstą. Leidinyje pateikti svarbiausi su tarptautinėmis švietimo rodiklių sistemomis (UNESCO, OECD, ES) susiję statistiniai švietimo rodikliai ir trumpi jų komentarai.

Skelbdama įvairioms skaitytojų grupėms prasmingą su švietimu susijusią informaciją, ministerija siekia, kad leidinys padėtų analizuoti ir įvertinti švietimo padėtį. Pasiūlymus, pastabas, komentarus prašom teikti Švietimo ir mokslo ministerijos Strateginio planavimo ir analizės skyriaus vedėjui Ričardui Ališauskui, el.p. ricardas.alisauskas@smm.lt, arba vyriausiajai specialistei dr. Ritai Dukynaitėi, el.p. rita.dukynaite@smm.lt

Redakcinė grupė:

Alvydas Puodžiukas (pirmininkas),

Ričardas Ališauskas, Vaino Brazdeikis, dr. Rita Dukynaitė, dr. Pranas Gudynas, Jolanta Navickaitė, Arūnas Plikšnys, Mirga Skakunova, Audronė Šuminienė, dr. Antanas Valantinas

Statistinius švietimo duomenis surinko ir teikė šios institucijos: duomenis apie valstybines bendrojo lavinimo mokyklas teikė Švietimo informacinių technologijų centro direktorius Vaino Brazdeikis, direktoriaus pavaduotojas Algis Cibulskis, ŠVIS skyriaus vedėjas Eduardas Daujotis, duomenis apie ikimokyklinį, profesinį, aukštesnįjį, aukštąjį, suaugusiųjų ir nevalstybinį švietimą teikė Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės švietimo ir kultūros statistikos skyriaus vedėja Gailė Dapšienė, vyriausioji specialistė Daiva Marcinkevičienė.

Leidinio koncepciją kūrė, duomenis analizavo ir tekstus parengė Švietimo plėtotos centro Politikos analizės skyrius: dr. Antanas Valantinas, Jolanta Jevsejevienė, dr. Albinas Kalvaitis, Veronika Kožemiakina, Rimvydas Labanauskis, Laima Paurienė, dr. Ramutė Skripkienė, dr. Vaiva Vaicekauskienė.

Konsultavo bei papildomus duomenis teikė Švietimo ir mokslo ministerijos specialistai Teresa Aidukienė, Ričardas Ališauskas, Nijolė Bazarienė, Aušra Birietienė, Ona Čepulėnienė, dr. Rita Dukynaitė, Virginija Kaminskienė, Leokadija Kasperavičienė, Regina Klepačienė, Danutė Kolesnikova, dr. Almeda Kurienė, Regina Labinienė, Antanas Levickas, Daina Lukošūnienė, Kostancija Mikolajevičienė, Egidija Nausėdienė, Rūta Norkienė, Arūnas Plikšnys, Alvydas Puodžiukas, Audronė Razmantienė, Edita Sederevičiūtė, Mirga Skakunova, Stasė Skapienė, Marytė Speičienė, Elena Stasiulienė, Marytė Stričkienė, Gražina Šeibokienė, Audronė Šuminienė, Dalia Švelnienė, Ričardas Totoraitis, Algirdas K. Urnavičius, Ligita Vaicekauskaitė, Giedrė Vėsulaitė, dr. Loreta Žadeikaitė, dr. Albertas Žalys, dr. Stanislovas Žurauskas.

„Lietuvos švietimas skaičiais“ – tai penktasis Švietimo ir mokslo ministerijos leidinys apie Lietuvos švietimo būklę. Šiame leidinyje trumpai apibūdinamos švietimo reformos idėjos ir žingsniai, aptariami švietimo pokyčiai ir įvairių švietimo lygmenų padėtis per pastaruosius penkerius metus, lyginama Lietuvos ir kitų Europos šalių švietimo būklė.

Šiandien Lietuvoje kuriant žinių visuomenę, stiprinant intelektualinį šalies potencialą, rengiant šiuolaikinėje darbo rinkoje paklausius specialistus išskirtinis vaidmuo tenka Lietuvos švietimui. Darosi labai svarbu ugdyti naujas jaunuomenės kompetencijas, užtikrinti mokymosi prieinamumą ir kokybę, parengti jaunąją kartą gyventi ir dirbti žinių turtingoje, naujas technologijas taikančioje ir kuriančioje visuomenėje. Gyvenant XXI amžiuje būtina formuluoti drąsius švietimo siekius, nuolatos stebėti, analizuoti ir vertinti švietimo sistemos būklę, apie svarbiausius ir opiausius reiškinius kalbėtis su politikais, mokslininkais, mokytojais, pačiais besimokančiaisiais, jų tėvais.

Tikimės, kad šiame leidinyje pateikta esminė informacija apie šalies švietimą, trumpi švietimo pokyčių paaiškinimai bus įdomūs ir naudingi visiems, kuriantiems Lietuvos švietimo ateitį bei dirbantiems kasdienius švietimo darbus.

Švietimo ir mokslo ministras
dr. Remigijus Motuzas

Ivadas	7
--------	---

Trumpa Lietuvos švietimo kaitos 1990–2005 metais apžvalga	8
---	---

BENDRIEJI SKAIČIAI	12
--------------------	----

Kiek mokinių ir studentų yra Lietuvoje?	13
Kokie yra mokinių bei studentų ir jaunimo skaičiaus pokyčiai?	14
Kiek yra specialiųjų poreikių turinčių mokinių?	15
Kur mokosi specialiųjų poreikių turintys mokiniai?	16
Kiek vidutiniškai metų mokomasi Lietuvoje?	16
Kokia mokymosi aprėptis švietimo lygmenyse?	17
Kaip kito mokymosi aprėptis švietimo lygmenyse?	18
Kokia jaunimo dalis mokosi?	19
Kiek jaunų žmonių anksti pasitraukia iš švietimo sistemos?	20
Kokią mokymosi kryptį renka 16–18 metų jaunimas?	21
Kokį išsilavinimą įgyja Lietuvos jaunimas?	23
Koks Lietuvos gyventojų išsilavinimas?	24
Kiek lėšų skiriama švietimui?	25
Kokio dydžio yra švietimui skirtos lėšos, palyginti su kitomis valstybėmis?	25
Kiek lėšų skiriama moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai?	27
Kiek išplėtotas mokslo ir tyrimų sritis?	28
Kokios visuomenės galimybės naudotis internetu?	29

IKIMOKYKLINIS IR PRIEŠMOKYKLINIS UGDYMAS	30
--	----

Kiek vaikų ugdoma ikimokyklinio ugdymo įstaigose?	31
Kokio amžiaus yra ikimokyklinio ugdymo įstaigų ugdytiniai?	31
Kokia 1–6 metų vaikų dalis lanko ikimokyklinio ugdymo įstaigas?	32
Kokia vaikų dalis ugdoma ikimokyklinio ugdymo įstaigose?	33
Kiek pedagogų dirba ikimokyklinio ugdymo įstaigose?	34
Koks ikimokyklinio ugdymo pedagogų amžius?	35
Kiek Lietuvoje ikimokyklinio ugdymo įstaigų?	36
Kaip kito ikimokyklinio ugdymo įstaigų dydis?	36
Kiek buvo priešmokyklinio ugdymo grupių?	37

BENDRASIS LAVINIMAS	38
---------------------	----

Kiek mokinių yra bendrojo lavinimo mokyklose?	39
Kaip kinta bendrojo lavinimo mokyklų mokinių skaičius?	39
Kaip mokiniai pasiskirstę pagal lytį ir amžių?	40
Kaip kinta bendrojo lavinimo mokyklų mokinių skaičius pagal amžių?	40
Kiek mokinių mokosi mieste ir kaime?	41
Kuriomis kalbomis mokosi bendrojo lavinimo mokyklų mokiniai?	42
Kaip kinta skaičius mokinių, kurie mokosi rusų, lenkų, baltarusių kalbomis?	42
Kiek ir kurių užsienio kalbų mokosi Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklų mokiniai?	43

Kiek užsieniečių vaikų mokosi Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklose? . . .	44
Kiek mokyklinio amžiaus vaikų nelanko mokyklos?	44
Kiek mokytojų dirba bendrojo lavinimo sistemoje?	45
Kaip kinta mokytojų skaičius pastaraisiais metais?	45
Kaip kinta mokytojų ir mokyklų vadovų išsilavinimas?	46
Kiek vyrų dirba Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklose?	46
Kokia Lietuvos mokytojų ir mokyklų vadovų kvalifikacija?	47
Kiek uždirba bendrojo lavinimo mokyklų mokytojai?	47
Kaip bendrojo lavinimo mokyklų mokytojai pasiskirstę pagal amžių?	49
Kokio amžiaus yra Lietuvos mokytojai, palyginti su kitomis šalimis?	50
Koks mokinių ir mokytojų skaičiaus santykis bendrojo lavinimo mokyklose? . .	51
Kiek bendrojo lavinimo mokyklų yra Lietuvoje?	52
Kaip kinta įvairių tipų bendrojo lavinimo mokyklų skaičius?	52
Kaip kinta bendrojo lavinimo mokyklų skaičius pagal mokomąsias kalbas? . .	53

PROFESINIS MOKYMAS

54

Kiek mokinių mokosi profesinio mokymo sistemoje?	55
Kaip kinta profesinių mokyklų mokinių skaičius?	55
Kokio amžiaus gyventojai mokosi profesinėse mokyklose?	56
Kokią atitinkamo amžiaus gyventojų dalį sudaro profesinių mokyklų mokiniai? .	56
Kokias mokymosi sritis renkasi profesinių mokyklų mokiniai?	57
Kokio išsilavinimo jaunimas renkasi profesines mokyklas?	58
Kokia dalis profesinių mokyklų mokinių gauna valstybės stipendijas?	59
Kiek pedagogų dirbo profesinėse mokyklose?	59
Koks profesinių mokyklų pedagogų išsilavinimas?	60
Kiek profesinių mokyklų yra Lietuvoje?	60
Koks profesinių mokyklų darbo efektyvumas?	61

AUKŠTASIS MOKSLAS

62

Kiek studentų mokosi aukštosiose mokyklose?	63
Kaip pasiskirsto universitetų studentai pagal studijų pakopas ir formas? . . .	63
Kaip aukštųjų mokyklų studentai pasiskirstę pagal amžių?	64
Kokio išsilavinimo jaunimas stoja į aukštųjų mokyklų pagrindines studijas? . .	65
Kokio amžiaus jaunimas stoja į aukštųjų mokyklų pagrindines studijas? . . .	65
Kokią dalį studentų sudaro moterys?	66
Kokia dalis aukštųjų mokyklų studentų patys moka už mokslą?	66
Kaip pasiskirsto studentai pagal studijų sritis?	67
Kiek absolventų baigia gamtos ir technologijų mokslus?	69
Kiek užsienio piliečių studijuoja Lietuvos aukštosiose mokyklose?	70
Kokia jaunimo dalis mokosi aukštosiose mokyklose?	70
Koks įgijusiųjų aukštąjį išsilavinimą ir gyventojų skaičiaus santykis?	71
Kiek dėstytojų dirba aukštosiose mokyklose?	72
Kokia aukštųjų mokyklų dėstytojų kvalifikacija?	72
Kiek aukštųjų mokyklų veikia Lietuvoje?	73

SUAUGUSIŲJŲ MOKYMASIS IR MOKYMASIS VISĄ GYVENIMĄ

74

Kiek suaugusiųjų mokosi bendrojo lavinimo mokyklose?	75
Kokią visų bendrojo lavinimo sistemos mokinių dalį sudaro suaugusieji? . . .	75
Kuriose klasėse ir kokio amžiaus suaugusieji mokosi?	76
Kaip suaugusiųjų mokyklų mokiniai pasiskirsto pagal lytį?	78
Kiek mokinių įgyja išsilavinimą suaugusiųjų mokyklose, klasėse, mokymo centruose?	79
Kokią visų absolventų dalį sudaro suaugusieji?	80
Kaip pasiskirsto besimokantys suaugusieji pagal gyvenamąją vietovę? . . .	82
Kaip pasiskirsto besimokantys suaugusieji pagal įvairias amžiaus grupes? . .	82
Kaip pasiskirsto besimokantys vyrai ir moterys?	84
Kaip pasiskirsto besimokantys suaugusieji pagal socioekonominės grupes? . .	85
Kaip pasiskirsto besimokantys suaugusieji pagal išsilavinimą?	85

Siekiant patenkinti švietimo vadybininkų bei politikų poreikius, 2006 m. išleidžiamas „Lietuvos švietimas skaičiais“. Leidinyje įvairiomis diagramomis pateikiami skaičiai, kurie rodo pagrindines Lietuvos švietimo tendencijas. Šiame leidinyje nėra daug komentarų. Jie pateikti tik ties kai kuriomis diagramomis, siekiant paryškinti vieną ar kitą tendenciją ar jos ypatumus. Taip pat siekiama palyginti Lietuvos švietimo tendencijas su kitų Europos Sąjungos valstybių švietimo tendencijomis.

Skyriuje „Trumpa Lietuvos švietimo kaitos 1990–2005 metais apžvalga“ apžvelgiama Lietuvos švietimo kaita nuo 1990 iki 2005 metų. Jo pabaigoje nurodoma Lietuvos švietimo struktūra pagal *ISCED* lygius.

Skyriuje „Bendrieji skaičiai“ pateikiami pagrindiniai skaičiai apie Lietuvos švietimą, Lietuvos švietimas lyginamas su Europos Sąjungos valstybių švietimu. Kituose skyriuose – „Išimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas“, „Bendrasis lavinimas“, „Profesinis mokymas“, „Aukštasis mokslas“, „Suaugusiųjų mokymasis ir mokymasis visą gyvenimą“ – pateikiami detalesni skaičiai, kuriuos analizuojant galima pastebėti įvairias ikimokyklinio ugdymo, bendrojo lavinimo, profesinio mokymo, aukštojo mokslo ir t. t. kaitos tendencijas.

Šaltinių nuorodos yra kelių rūšių:

„**Šaltinis**“ – kai duomenys perkelti tokia forma, kokia buvo pateikti šaltinyje;

„**Duomenų šaltinis**“ – kai duomenys pateikti lentelėmis, grafikais;

„**Skačiuota pagal**“ – kai skaičiavimai atlikti ne duomenų teikėjų, bet leidinio rengėjų.

Šaltiniai nurodomi po kiekviena lentelę, grafiku ir tekstu, kai viename skyrelyje remiamasi keliais šaltiniais, arba tik skyrelio pabaigoje, kai šaltinis vienas.

Dažniausiai minimi šaltiniai nurodomi santrumpomis:

ŠMM – Švietimo ir mokslo ministerija

ITC – Švietimo informacinių technologijų centras

STD – Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

Eurostat – Europos Sąjungos statistikos tarnyba (*Statistical Office of the European Union*)

ISCED – Tarptautinė standartizuota švietimo klasifikacija (*International Standard Classification of Education*); *ISCED 97* – 1997 m. patvirtinta klasifikacija

PAGRINDINIAI PRINCIPAI

Judėjimas dėl švietimo nepriklausomybės nuo Sovietų Sąjungos pradėtas 1988 m. paskelbiant *Lietuvos TSR vidurinės bendrojo lavinimo mokyklos koncepciją*, dar vadinamą *tautinės mokyklos koncepcija*, kurioje numatyta pertvarkyti švietimą Lietuvoje remiantis demokratiniais principais ir pagrįsti jį nacionaline kultūra. Atkūrus nepriklausomybę reikėjo turėti ne tik tautos, bet ir savarankiškos valstybės švietimo viziją. Ši vizija, apimanti švietimo tikslus, principus, struktūrą ir švietimo reformos programą, pateikta 1992 m. paskelbtoje *Lietuvos švietimo koncepcijoje*. Keturi *Koncepcijoje* suformuluoti principai – *humaniškumo, demokratiškumo, nacionalumo ir atsinaujinimo* – tapo pirmojo nepriklausomos valstybės dešimtmečio švietimo organizavimo pagrindu. Šiuo metu Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme deklaruojami tokie švietimo principai:

- *lygių galimybių* – švietimo sistema yra socialiai teisinga, ji užtikrina asmenų lygybę, nepaisant jų lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų; kiekvienam asmeniui ji laiduoja švietimo prieinamumą, bendrojo išsilavinimo bei pirmosios kvalifikacijos įgijimą ir sudaro sąlygas tobulinti turimą kvalifikaciją ar įgyti naują;
- *kontekstualumo* – švietimo sistema yra glaudžiai susijusi su krašto ūkinės, socialinės, kultūrinės raidos kontekstu, kartu su juo atsinaujina ir atitinka nuolat kintančias visuomenės reikmes;
- *veiksmingumo* – švietimo sistemai būdinga siekti geros kokybės rezultatų sužinant ir taupiai naudojant turimus išteklius, nuolat vertinant, analizuojant ir planuojant savo veiklą, remiantis veiksminga vadyba – tinkamais ir laiku priimamais sprendimais;
- *tęstinumo* – švietimo sistema yra lanksti, atvira, pagrįsta įvairių formų ir institucijų sąveika; ji sudaro sąlygas kiekvienam asmeniui mokytis visą gyvenimą.

SVARBIAUSI ŠVIETIMO KAITOS DARBAI

Pastarųjų penkiolikos metų Lietuvos švietimo istorija sąlygiškai gali būti skirstoma į tris etapus: I etapas – 1990–1997 m., II etapas – 1998–2002 m. ir III etapas – nuo 2003 m.

Per pirmąjį etapą, atitinkantį pirmąjį Lietuvos švietimo reformos laikotarpį, ypač daug pastangų skirta *ugdymo turiniui* (programoms, vadovėliams, pedagogikai) pertvarkyti. Centralizuotai buvo keičiamas bendrojo lavinimo mokyklos ugdymo turinys: jis humanizuotas, humanitarizuotas, modernizuotas, stiprinti tarpdalykiniai ryšiai bei siekta nuo reprodukcinės pedagogikos pereiti prie interpretacinės. Sukurtos naujos ikimokyklinio ugdymo gairės (programos). Aukštojo ir profesinio mokymo programos kito ne taip kryptingai ir tolygiai, nes negalėjo būti pakeistos centralizuotai.

Kita šio laikotarpio švietimo kaitos kryptis – *mokymosi pasirinkimo galimybių didinimas* įgyvendinant humaniškumo ir demokratiškumo principus. Buvusi unifikuota mokyklų tipų sistema papildyta jaunimo mokyklomis nepakankamą mokymosi motyvaciją turintiems paaugliams ir gimnazijomis gabiems bei motyvuotiems mokiniams. Išsaugomos bendrojo lavinimo mokyklos gausiausių tautinių mažumų – rusų ir len-

kų – mokymosi kalbomis, joms valstybė rengia vadovėlius. Profesinėse mokyklose atsirado nauja (vadinamoji pirma) pakopa mokiniams, neįgijusiems pagrindinio išsilavinimo. Specialiųjų poreikių mokiniai, lig tol ugdyti atskirose specializuotose mokyklose, pradėti integruotai ugdyti bendrojo lavinimo mokyklose. Kuriamas pedagoginių ir psichologinių tarnybų tinklas.

Didžiausi *struktūriniai ir valdymo pokyčiai* pirmajame reformos etape įvyko aukštojo mokslo pakopoje: įteisinama aukštųjų mokyklų autonomija, nuo dvipakopių universitetinių studijų pereinama prie tripakopių, dalis studentų už mokslą universitete pradeda mokėti savo lėšomis. Atsiranda naujų universitetų ir jų siūlomų studijų programų.

Švietimo *vertinimo ir kokybės užtikrinimo srityje* iš pradžių daugiausiai dėmesio skirta bendrojo lavinimo mokyklų pedagogams: sukurama pedagogų atestavimo ir kvalifikacinių kategorijų teikimo sistema, kuri derinama su kvalifikacijos kėlimo sistema; pradedama mokyklų vadovų atestacija. 1996 m. centralizuotiems valstybiniam brandos egzaminams rengti įkuriamas Nacionalinis egzaminų centras. Aukštajam mokslui vertinti 1995 m. įsteigtas Studijų kokybės vertinimo centras.

1998–2002 metų laikotarpiu, atitinkančiu antrąjį švietimo reformos etapą, buvo toliau laikomasi pirmojo etapo krypties ir siekiama spręsti problemas, atsiradusias dėl gausių naujovių švietime bei visuomenės pokyčių. Siekiant mažinti jaunimo pasitraukimą iš švietimo sistemos, 1998–2000 m. pereita nuo privalomo devynmečio prie dešimtmečio mokslo, o 2000 m. pradėtas vienerių metų trukmės priešmokyklinis ugdymas. Pateikta permanentinės švietimo sistemos, skirtos užtikrinti nenutrūkstamą visuotinį švietimą(si), samprata ir struktūra.

Tęsiant ugdymo individualizavimą, 2000 m. įvestas profilinis mokymasis dviejose paskutinėse bendrojo lavinimo mokyklos klasėse. Jis suderintas su valstybinių brandos egzaminų sistema, o ši – su stojimo į aukštąsias mokyklas sistema.

Valstybės ekonomikai stiprėjant, daugiau dėmesio galima skirti švietimo aprūpinimui – vadovėliams, kompiuterizavimui, kitoms mokymo priemonėms. Kita vertus, dėl mažėjančio vaikų skaičiaus ir didėjančios gyventojų migracijos tuštėjant kai kurioms mokykloms ryškėja istoriškai susiklosčiusio mokyklų tinklo neefektyvumas, tad pradedama ruošti jį tvarkyti. Siekiant paspartinti šių problemų sprendimą, 2002 m. pertvarkomas bendrojo lavinimo mokyklų finansavimas: taikomas mokinio krepšelio principas, pagal kurį mokyklos gaunama lėšų suma priklauso nuo mokinių skaičiaus. Rengiamasi įvesti mokinio krepšelį ir profesinėse mokyklose.

Trečiasis nepriklausomos Lietuvos valstybės **švietimo raidos etapas** siejamas su *Valstybine švietimo strategija 2003–2012 metams*. Joje keliama tokie bendrieji strateginiai švietimo plėtotos tikslai:

- 1) sukurti veiksmingą ir darnią, atsakingu valdymu, tikslingu finansavimu ir racionaliu išteklių naudojimu pagrįstą švietimo sistemą;
- 2) išplėtoti tęstinę, mokymąsi visą gyvenimą laiduojančią ir prieinamą, socialiai teisingą švietimo sistemą;
- 3) užtikrinti švietimo kokybę, atitinkančią atviroje pilietinėje visuomenėje ir rinkos ūkyje gyvenančio asmens, visuotinius dabarties pasaulio visuomenės poreikius.

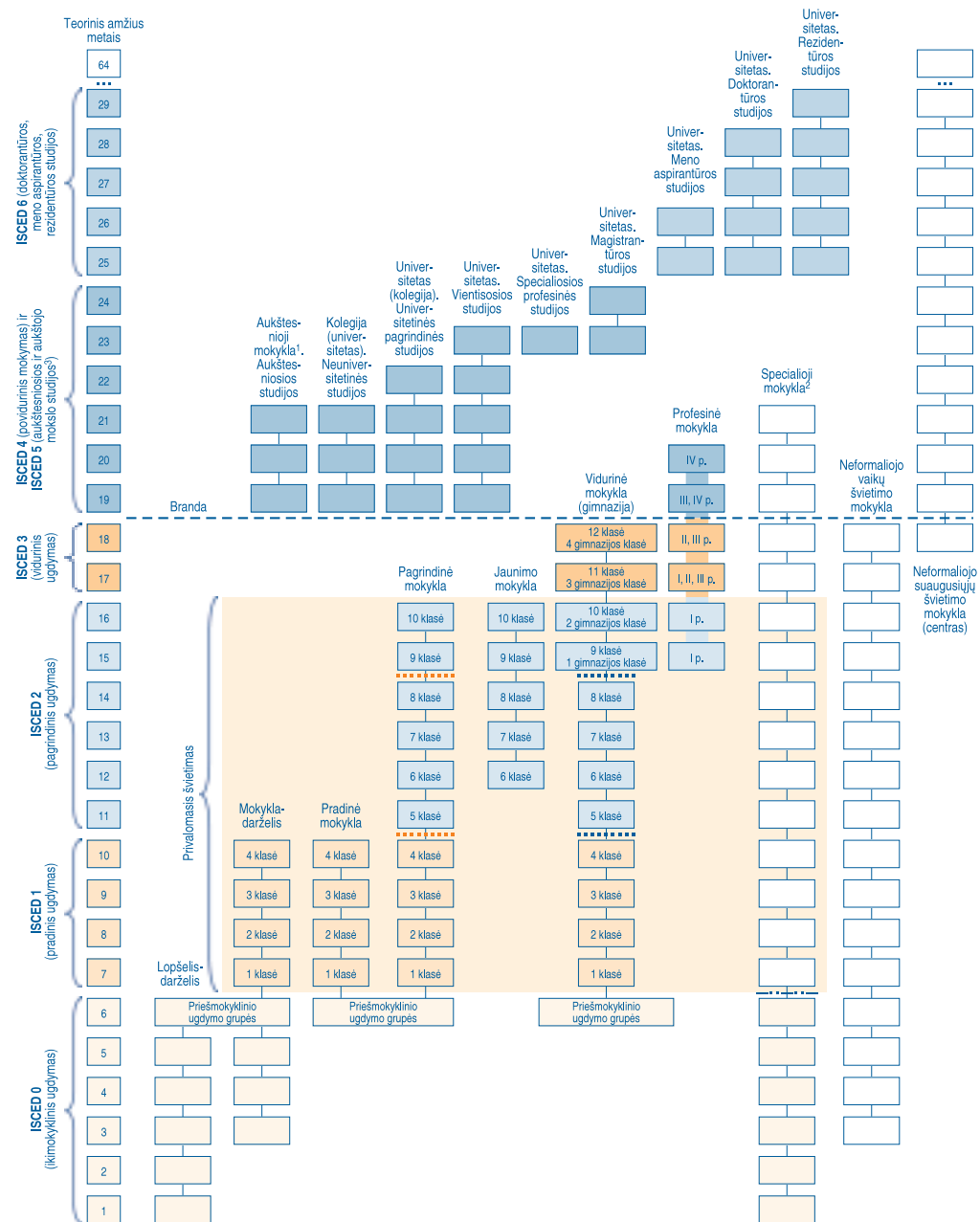
Šios strategijos *įgyvendinimo programoje* išskiriamos penkios prioritetinės kryptys:

- 1) **valdymo** tobulinimas (bus įgyvendinti kokybės vadybos principai, numatantys perėjimą prie pagal subsidiarumo principą paskirstytos atsakomybės ir atskaitomybės, pagrįstos racionaliai ir skaidriai planuojamais ir skirstomais finansiniais ištekliais);
- 2) **infrastruktūros** tobulinimas (bus racionalizuotas teikiamų švietimo paslaugų tinklas ir išplėtos naujos švietimo paslaugos bei švietimo sistemos jungtys);
- 3) **paramos** tobulinimas (dėmesys bus sutelkiamas į socialiai teisingų lygių galimybių švietime puoselėjimą: įvairios visuotinės bei kriterinės individualios paramos mokiniams puoselėjimą ir materialinės, psichologinės bei kitokios pagalbos mokyklai organizavimą);
- 4) **turinio** tobulinimas (bus didinamas mokymosi ir studijų turinio bei žinių visuomenės darbo rinkos poreikių atitikimas, stiprinamas visuotinis socialinių, informacinių, komunikacinių ir kitų bendrųjų gebėjimų ugdymas, mokymasis bus individualizuojamas pagal asmens poreikius, gebėjimus, kartu subalansuojant mokymosi krūvį);
- 5) **personalo** tobulinimas (bus reorganizuojamas pedagogų rengimas ir kvalifikacijos tobulinimas, konkretnami reikalavimai pedagogams, organizuojama nauja pedagogų kompetencijos ir jos tobulinimo vertinimo sistema, imamas priemonių mokyklų vadovų kvalifikacijai kelti).

Trečiajam etapui būdingas sisteminės kaitos siekis ne skaidyti švietimą į atskiras dalis, bet žvelgti į jį kaip į visumą.

Antrąjį ir trečiąjį Lietuvos švietimo raidos etapą sieja 2002–2005 m. vykdyta Mokyklų tobulinimo programa – didžiausias investicinis bendrojo lavinimo mokyklų projektas nuo nepriklausomybės atkūrimo (programos biudžetas – 180 mln. litų). Jos tikslas – pagerinti šalies 5–10 klasių mokinių pasiekimus modernizuojant bendrąjį lavinimą ir užtikrinant veiksmingą bei racionalų skirtų lėšų panaudojimą. Programą sudarė keturi integruoti komponentai: mokymo ir mokymosi sąlygų gerinimas pagrindinėse mokyklose; švietimo kokybės vadybos sistemos kūrimas; energijos išlaidų mokyklose mažinimas; mokyklų tinklo pertvarka. Nors daugiausiai dėmesio skirta pagrindiniam ugdymui, programa turėjo įtakos visai švietimo sistemai.

LIETUVOS ŠVIETIMO SISTEMA

¹ Priėmimas baigtas 2003 m.

² Specialiųjų poreikių vaikai gali ugdytis specialiosiose mokyklose arba bendrojo ugdymo klasėse

³ Schemoje nurodyta dažniausia aukštojo mokslo studijų trukmė

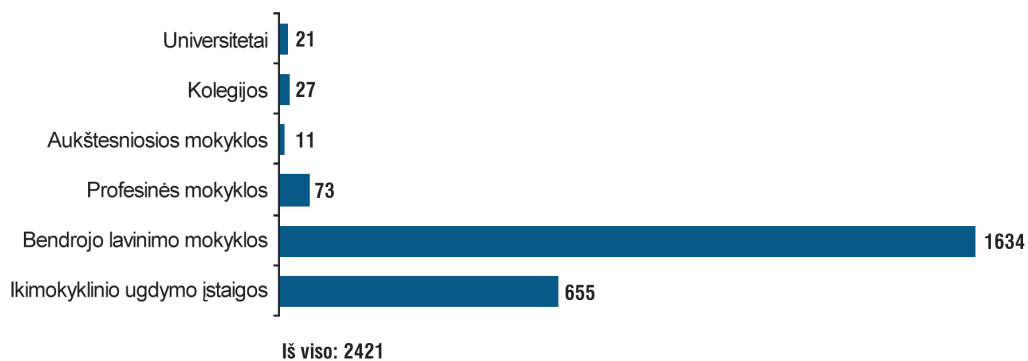
— Kai kurios specialiosios mokyklos turi parengiamąsias klases

— Pagrindinė mokykla gali nevykdyti priešmokyklinio, pradinio ugdymo ir antrojo pagrindinio ugdymo turinio koncentro programų

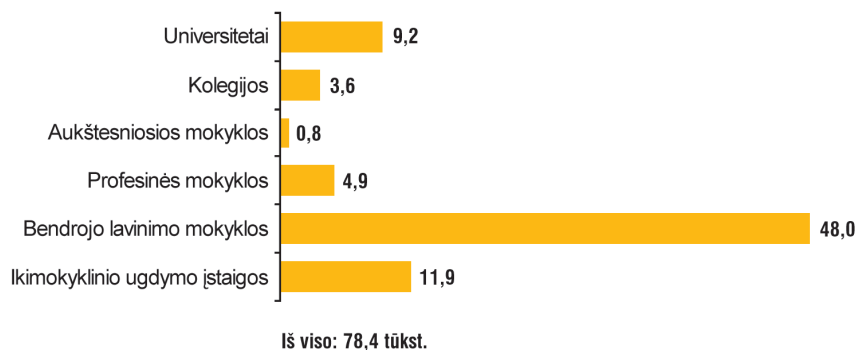
— Vidurinė mokykla gali nevykdyti priešmokyklinio, pradinio ugdymo ir pirmojo pagrindinio ugdymo turinio koncentro programų.

Gimnazija atskiru atveju gali vykdyti pirmojo pagrindinio, pradinio ir priešmokyklinio ugdymo turinio koncentrų programas

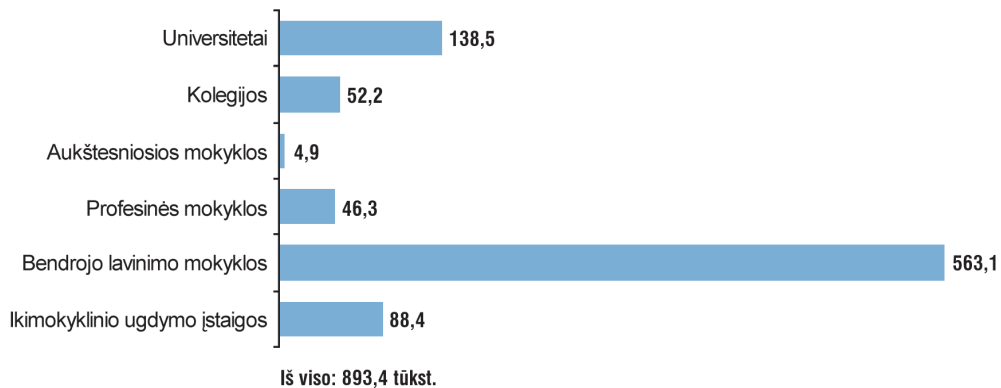
Mokyklų skaičius pagal tipus 2004–2005 m. m.

Pedagogų skaičius pagal mokyklų tipus 2004–2005 m. m. (tūkst.)

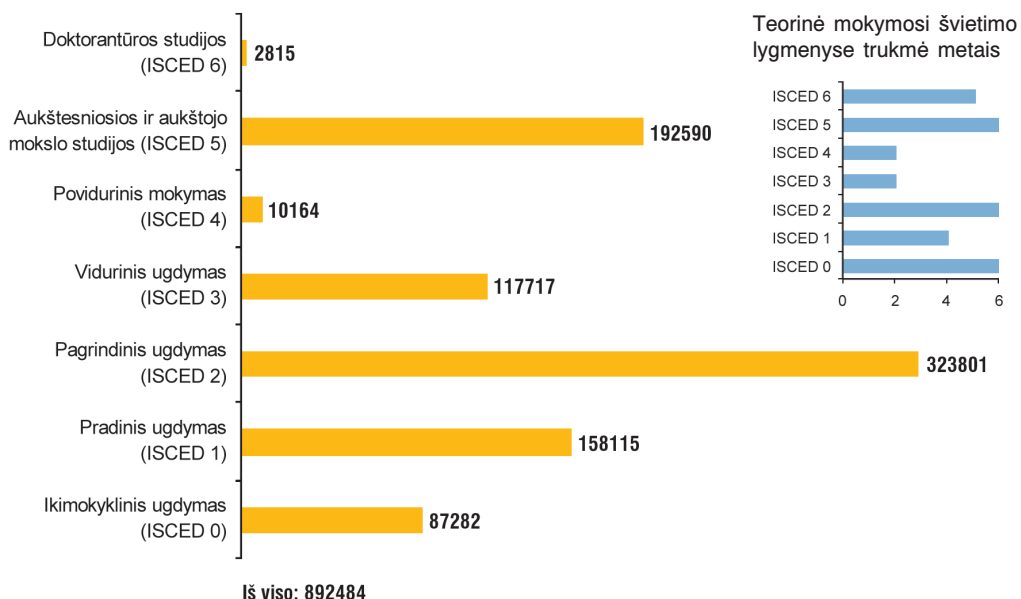
Besimokančiųjų skaičius pagal mokyklų tipus 2004–2005 m. m. (tūkst.)

Duomenų šaltinis: STD

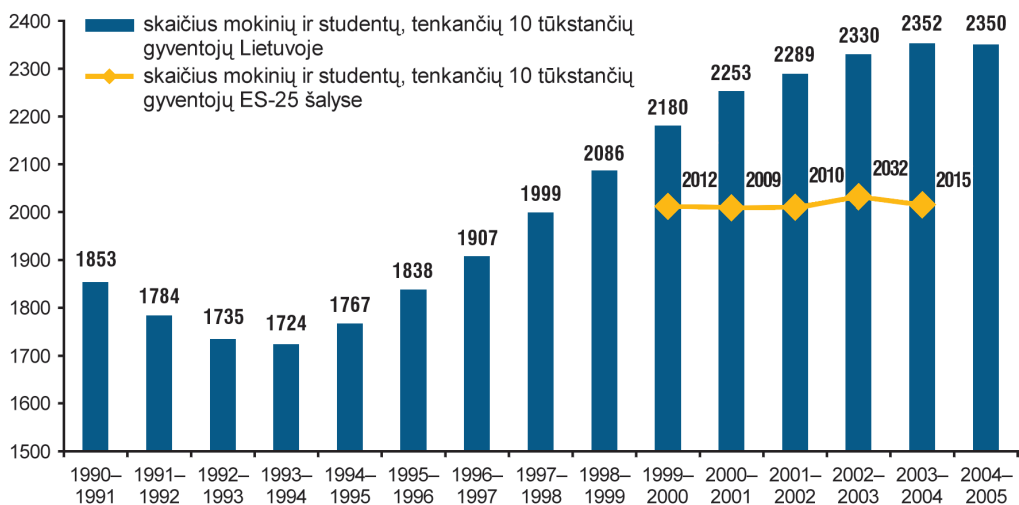
KIEK MOKINIŲ IR STUDENTŲ YRA LIETUVOJE?

Mokinių ir studentų skaičius pagal švietimo lygmenis 2004 m.

Duomenų šaltinis: STD

Gyventojų skaičiaus ir besimokančiųjų skaičiaus santykis Lietuvoje ir Europoje

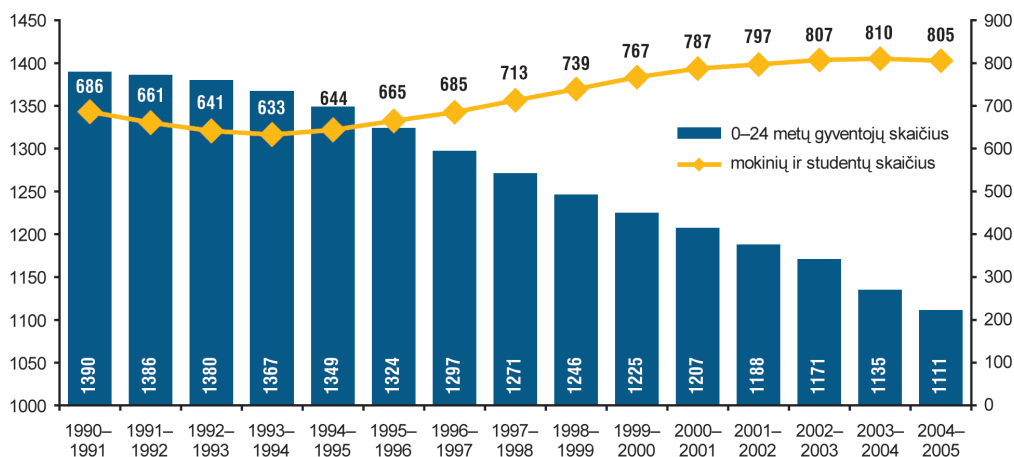

Duomenų šaltiniai: STD, Eurostat

2004–2005 m. mokiniai ir studentai sudarė 23,5% šalies gyventojų. Tai šiek tiek viršija Europos Sąjungos vidurkį – joje pastaraisiais metais mokiniai ir studentai sudaro apie 20% gyventojų.

KOKIE YRA MOKINIŲ BEI STUDENTŲ IR JAUNIMO SKAIČIAUS POKYČIAI?

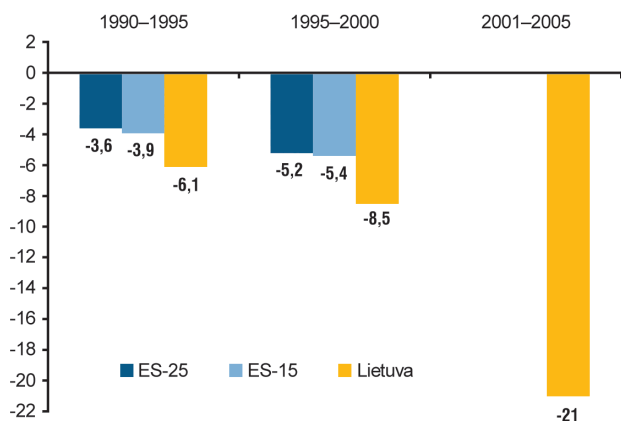
Mokinių bei studentų ir 0–24 metų gyventojų skaičius 1990–2004 m. (tūkst.)

Duomenų šaltinis: STD

Lietuvai 1990 m. atkūrus nepriklausomybę, pirmus trejus metus bendras mokinių ir studentų skaičius mažėjo. 1990 metų lygis vėl buvo pasiektas tik 1996 metais. Nuo tada bendras besimokančiųjų skaičius sparčiai augo iki 2003 m., pastaraisiais metais jis pradeda mažėti dėl nuolat mažėjančio gimstamumo.

Vaikų ir jaunimo (0–29 metų) skaičiaus pokytis Lietuvoje ir Europoje 1990–2005 m. (%)

Lietuvoje per 1990–1995 m. laikotarpį vaikų ir jaunimo sumažėjo 6,1%, per 1995–2000 m. – 8,5%, o per 2001–2005 m. – 21%.

Eurostat duomenimis, 2005 m. gimstamumo lygis Lietuvoje buvo vienas žemiausių Europoje, o gyventojų skaičiaus pokytis – didžiausios neigiamos reikšmės (–7%, iš jų 3% – dėl emigracijos).

Skaiciuota pagal: *Eurydice*, STD

KIEK YRA SPECIALIŲJŲ POREIKIŲ TURINČIŲ MOKINIŲ?

Specialiųjų poreikių turinčių mokinių dalis bendrojo lavinimo mokyklose

2002–2003 m. m.

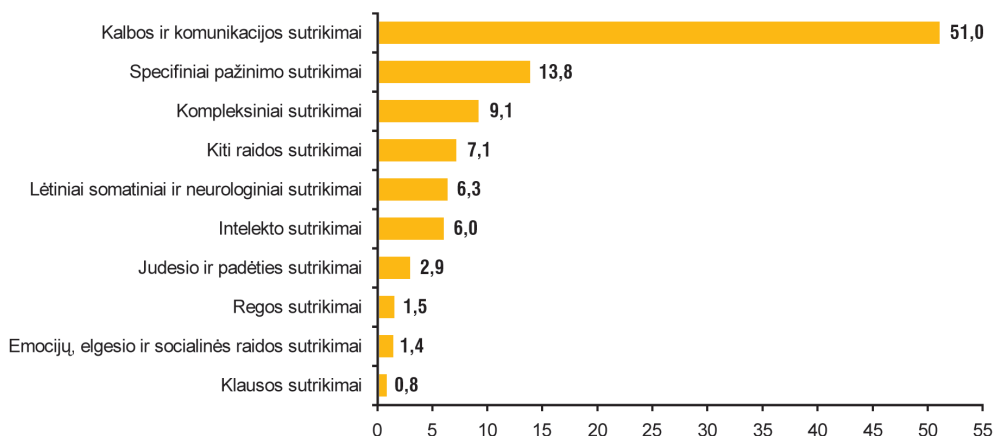
Mokinių, kurie turi specialiųjų poreikių, dalis

2004–2005 m. m.

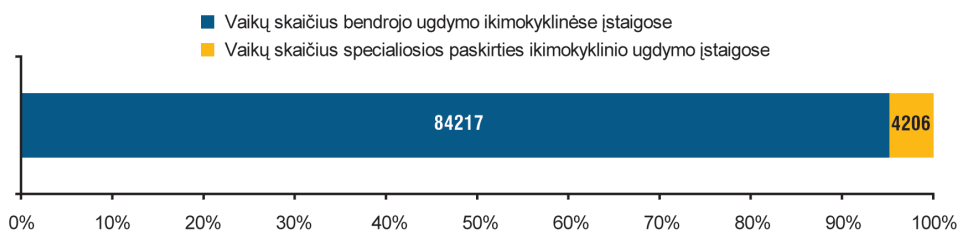
Turinčiais specialiųjų poreikių laikomi mokiniai, turintys kokių nors įgimtų ar įgytų sutrikimų. Lietuvoje šie sutrikimai skirstomi į 10 kategorijų. Specialiųjų poreikių turintys mokiniai 2004–2005 m. m. sudarė 10,4% visų bendrojo lavinimo mokyklų mokinių.

Specialiųjų poreikių turinčių mokinių, integruotų bendrojo ugdymo klasėse, pasiskirstymas pagal sutrikimų rūšis 2004–2005 m. m. (%)

Duomenų šaltinis: STD

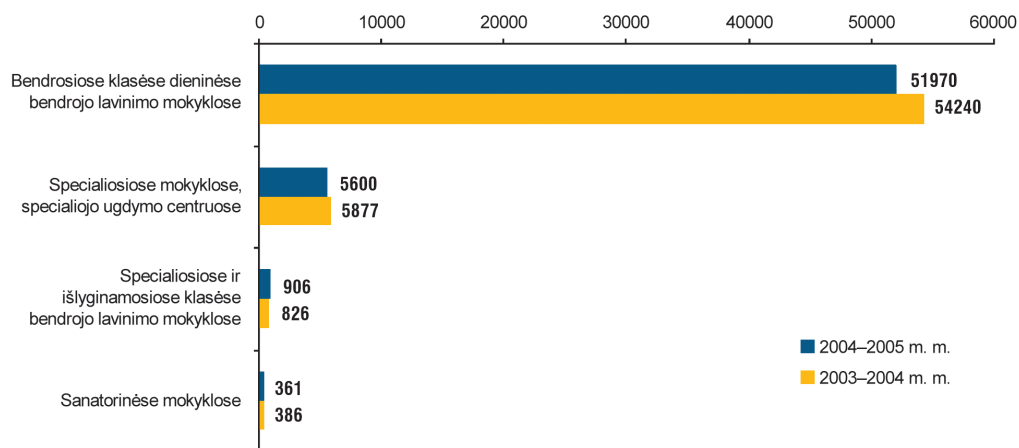
Specialiųjų poreikių turinčių vaikų skaičius ikimokyklinio ugdymo įstaigose 2004 m.

Duomenų šaltinis: STD

KUR MOKOSI SPECIALIŲJŲ POREIKIŲ TURINTYS MOKINIAI?

Specialiųjų poreikių turinčių mokinių pasiskirstymas mokyklose (skaičius)

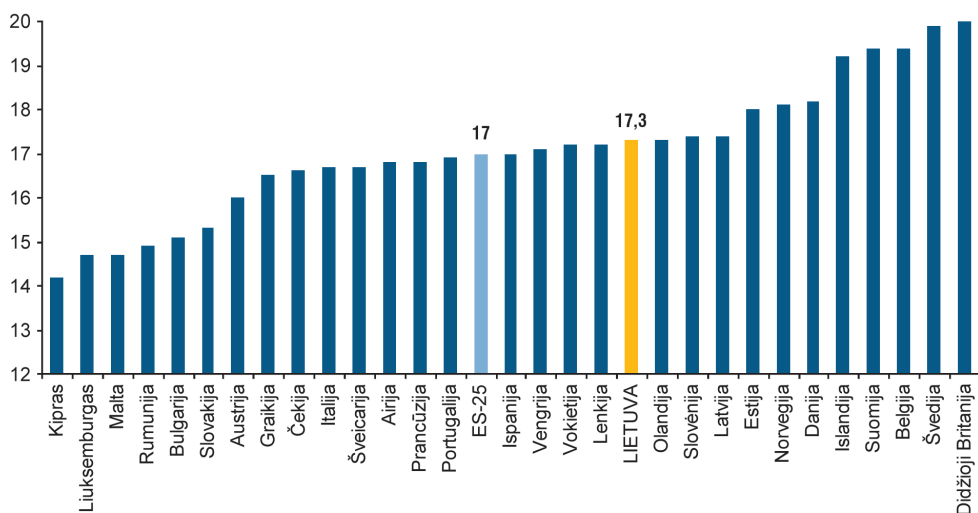

Duomenų šaltinis: STD

Specialiosiose mokyklose, klasėse ir ugdymo centruose 2004–2005 m. m. mokėsi 11,7% specialiųjų poreikių turinčių mokinių. Kiti 88,3% mokėsi integruotai bendrojo ugdymo klasėse.

KIEK VIDUTINIŠKAI METŲ MOKOMASI LIETUVOJE?

Mokymosi trukmė Europos valstybėse 2003 m.

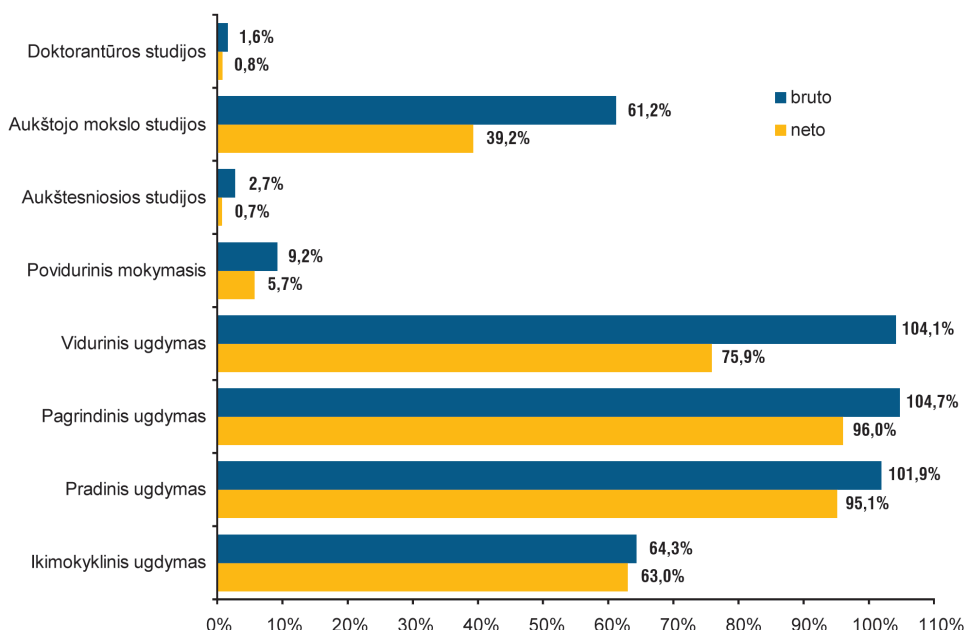

Duomenų šaltinis: Eurostat

Jeigu esama mokymosi aprėptis ateityje nekistų, vienas Lietuvos gyventojas per savo gyvenimą mokytųsi vidutiniškai 17,3 metų, tai yra maždaug tiek, kiek vidutiniškai mokytųsi visos Europos gyventojai (17 metų).

KOKIA MOKYMOSI APRĖPTIS ŠVIETIMO LYGMENYSE?

Mokymosi aprėptis švietimo lygmenyse 2004 m.

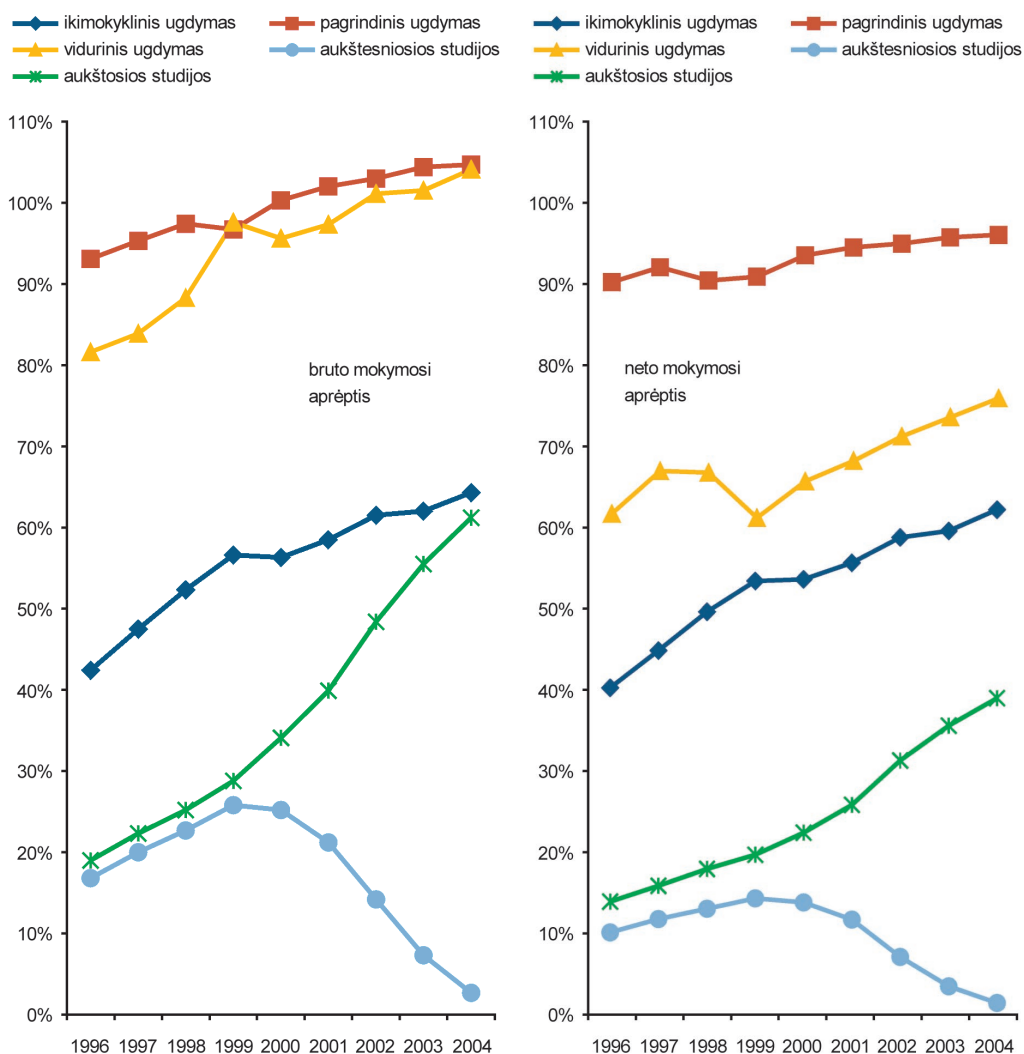

Duomenų šaltinis: STD

Mokymosi aprėptčiai įvertinti naudojami du rodikliai – neto ir bruto aprėpties. Neto rodiklis rodo, kokia dalis švietimo lygmenį atitinkančio amžiaus gyventojų mokosi pagal to lygmens programas. Bruto rodiklis vartojamas palyginti bendram pagal lygmens programas besimokančiųjų skaičiui ir lygmenį atitinkančio amžiaus gyventojų skaičiui. Gretinant šiuos rodiklius matyti, kiek pagal švietimo lygmens programas mokosi vyresnio, nei teoriškai turėtų mokytis, amžiaus žmonių.

Kuo aukštesnis švietimo lygmuo, tuo didesnis atotrūkis turėtų būti tarp neto ir bruto mokymosi aprėpties rodiklių. Padėtis Lietuvoje ypatinga tuo, kad šis skirtumas aukštojo mokslo lygmenyje (22 proc. punktai) yra mažesnis nei vidurinio ugdymo lygmenyje (28,1 proc. punktai). Tai rodo, kad šiuo metu būtent vidurinio išsilavinimo įgijimas yra aktualiausias nespėjusiesiems to padaryti laiku.

KAIP KITO MOKYMOSI APRĖPTIS ŠVIETIMO LYGMENYSE?

Mokymosi aprėptis pagal lygmenis¹ 1996–2004 metais

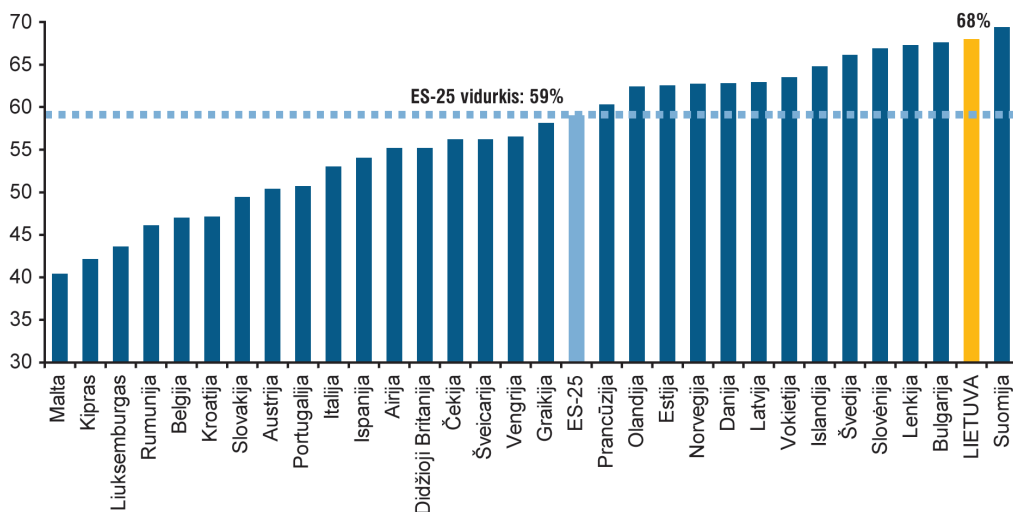
Duomenų šaltinis: STD

1996–2004 m. mokymosi aprėptis išliko stabili tik pradinio ugdymo lygmenyje – apie 100%. Aukštesniojo mokslo lygmenyje dėl aukštesniųjų mokyklų reorganizavimo į kolegijas (neuniversitetines aukštąsias mokyklas) mokymosi aprėptis krito iki 0,7%, šis reorganizavimas prisidėjo prie staigaus mokymosi aukštosiose mokyklose aprėpties augimo.

¹ Išskyrus pradinio ugdymo lygmenį.

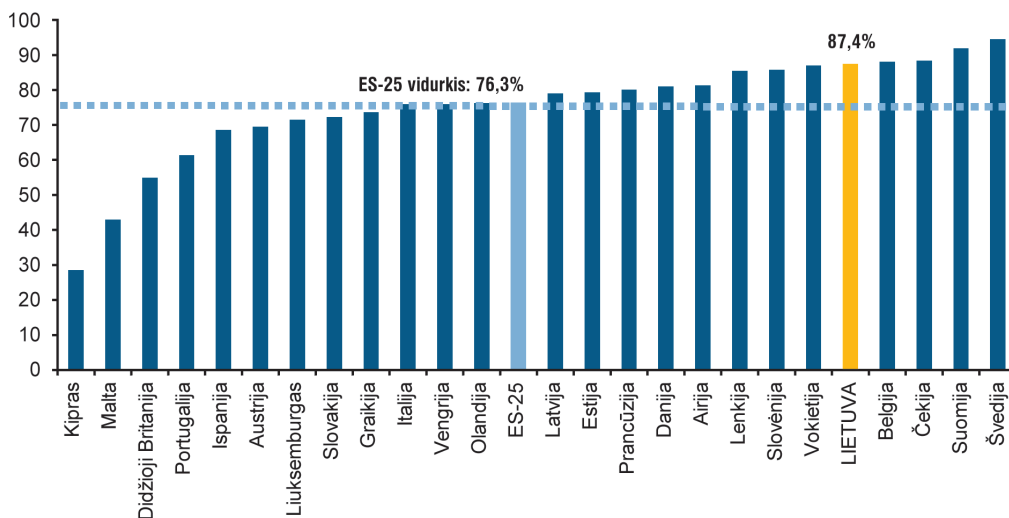
KOKIA JAUNIMO DALIS MOKOSI?

15–24 metų mokiniai ir studentai (ISCED 1–6) kaip atitinkamo amžiaus gyventojų populiacijos dalis (%) Europos valstybėse 2003 m.

Duomenų šaltinis: Eurostat

18-mečių dalis (%) švietime Europos valstybėse 2003 m.

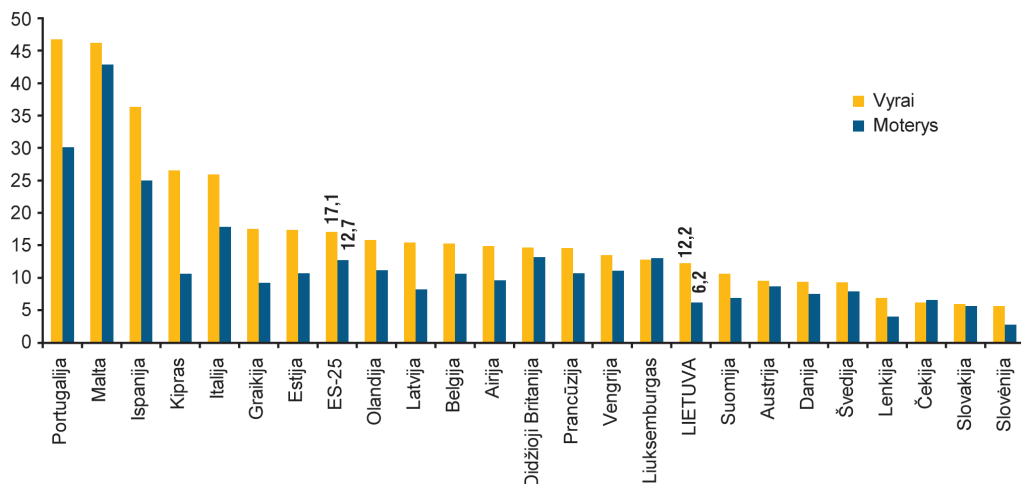

Duomenų šaltinis: Eurostat

2003 m. pagal mokymosi aprėptis (mokėsi 68% 15–24 metų gyventojų ir 87,4% 18-mečių) Lietuva buvo viena pirmaujančių ES valstybių, pralenkiančių ES vidurkį.

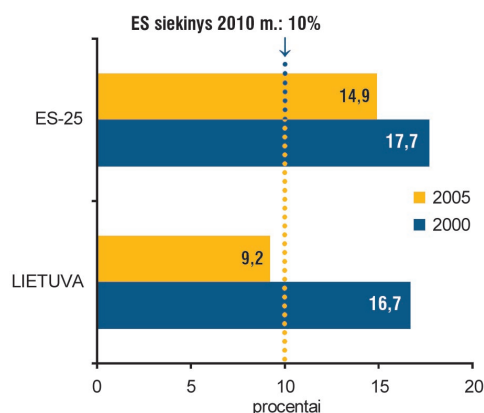
KIEK JAUNŲ ŽMONIŲ ANKSTI PASITRAUKIA IŠ ŠVIETIMO SISTEMOS?

Anksti iš švietimo sistemos pasitraukusių¹ vyrų ir moterų dalis (%) Europos valstybėse 2005 m.

Duomenų šaltinis: Eurostat

Ankstyvas pasitraukimas iš švietimo sistemos ES ir Lietuvoje 2000 m. ir 2005 m., palyginti su ES siekiniu

Duomenų šaltinis: Eurostat

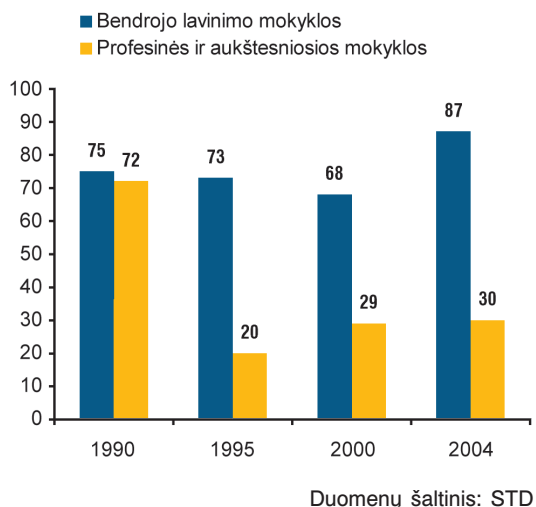
Anksti iš švietimo sistemos pasitraukusių moterų dalis yra mažesnė nei vyrų. Tai būdinga beveik visoms ES šalims. Skirtumas tarp anksti iš švietimo sistemos pasitraukusių vyrų ir moterų dalies ES šalyse 2005 m. svyravo nuo 0,2 iki 16,6 proc. punkto. Lietuvoje šis skirtumas buvo 6 proc. punktai (ne aukštesnį kaip pagrindinis išsilavinimą turinčių 18–24 metų vyrų dalis 2005 m. buvo 12,2%, moterų – 6,2%).

Ankstyvo pasitraukimo iš švietimo sistemos masto mažinimas – viena iš Europos Sąjungos tikslų. Siekiama, kad 2010 metais iš švietimo sistemos pasitraukusių ne aukštesnį kaip pagrindinis išsilavinimą turinčių 18–24 metų jaunuolių dalis būtų ne didesnė kaip 10%. Lietuvoje anksti iš švietimo sistemos pasitraukiančiųjų dalis nuo 2000 m. iki 2005 m. sumažėjo beveik du kartus (iki 9,2%) ir jau yra mažesnė nei ES siekinys (10%).

¹ Anksti pasitraukusiais iš švietimo sistemos laikomi 18–24 metų jaunuoliai, įgiję ne aukštesnį kaip pagrindinis išsilavinimą ir toliau nesimokantys.

KOKIĄ MOKYMOSI KRYPTĮ RENKASI 16–18 METŲ JAUNIMAS?

Mokinių, siekiančių vidurinio išsilavinimo bendrojo lavinimo arba profesinėse mokyklose, skaičius 1990–2004 m. (tūkst.)

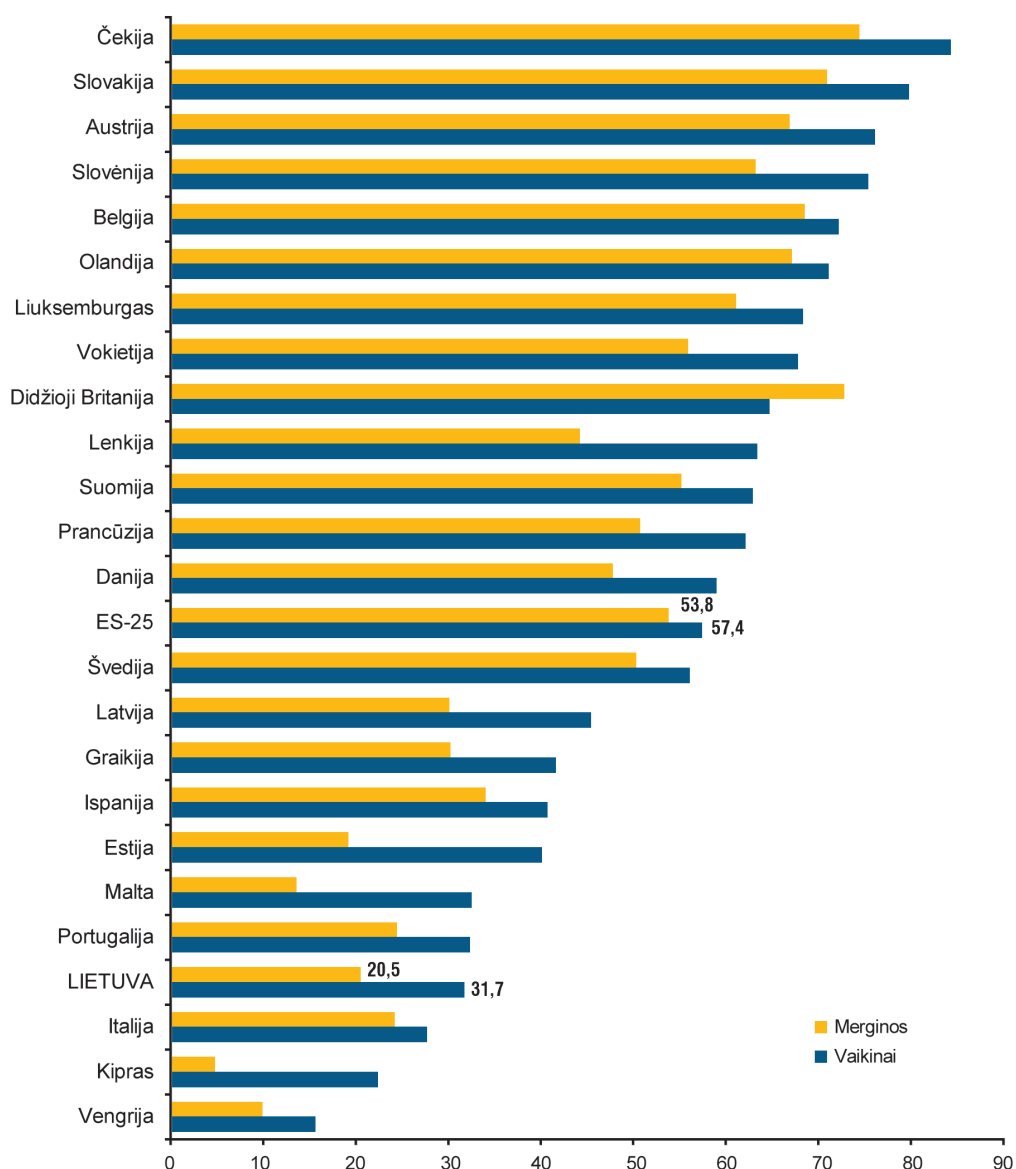
1990 m. vidurinio išsilavinimo siekiantys mokiniai Lietuvoje buvo beveik vienodai pasiskirstę bendrojo lavinimo ir profesinėse mokyklose. Per pirmuosius penkerius atkurtos nepriklausomos valstybės metus (1990–1995) bendras vidurinio išsilavinimo siekiančiųjų skaičius sumažėjo 54 tūkstančiais, iš jų 52 tūkstančiais – profesinių ir aukštesniųjų mokyklų mokinių. Per 2000–2004 m. mokinių, vidurinio išsilavinimo siekiančių bendrojo lavinimo mokyklose, padaugėjo 19 tūkstančių (nuo 68 iki 87 tūkst.), o profesinėse mokyklose mokinių skaičius beveik nepakito (2000 m. buvo 29 tūkst., 2004 m. – 30 tūkst.).

16-mečių, 17-mečių ir 18-mečių pasiskirstymas bendrojo lavinimo, profesinėse ir kitose mokyklose 2004–2005 m. m.

Duomenų šaltinis: STD

Besimokančiųjų profesinę kvalifikaciją teikiančiose mokyklose dalis (% , pagal lytį), palyginti su bendru vidurinio ugdymo lygmens mokinių skaičiumi, Europos valstybėse 2003 m.

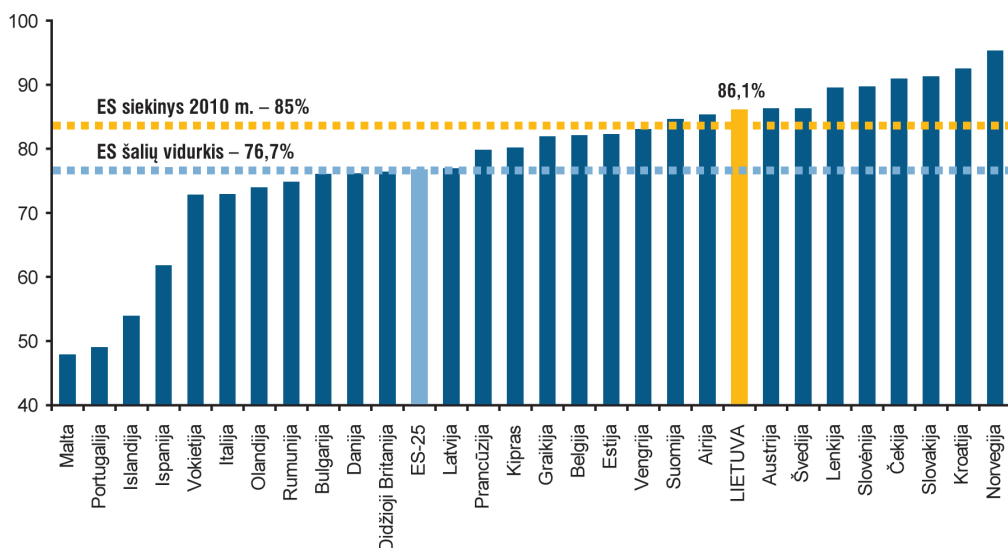

Duomenų šaltinis: Eurostat

Lietuvoje, kaip ir daugelyje Europos Sąjungos šalių, profesinę kvalifikaciją teikiančias mokyklas dažniau renka vaikinai nei merginos. 2003 m. profesinio mokymo programas buvo pasirinkę 31,7% vidurinio išsilavinimo siekiančių vaikinių ir 20,5% merginų. Lietuva yra viena iš Europos Sąjungos šalių, kuriose profesinę kvalifikaciją teikiančiose mokyklose mokosi mažiausia vidurinio išsilavinimo siekiančių mokinių dalis.

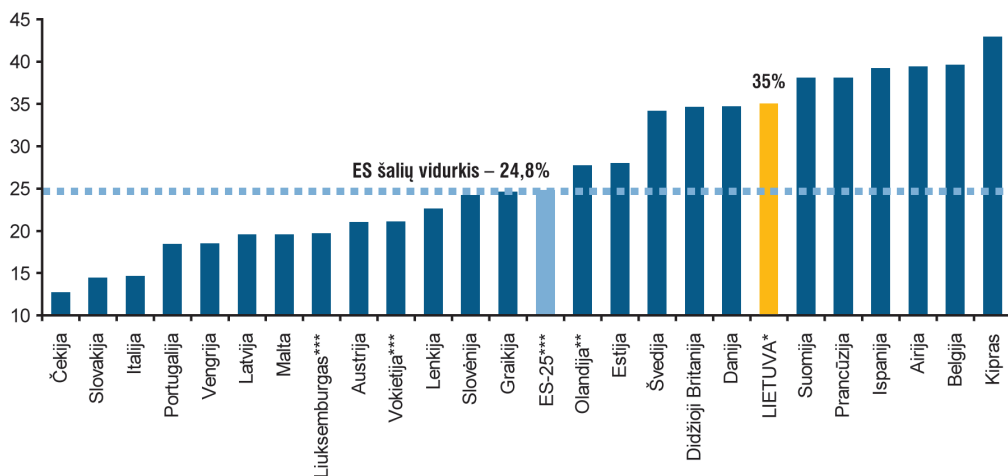
KOKĮ IŠSILAVINIMĄ ĮGYJA LIETUVOS JAUNIMAS?

20–24 metų jaunimo, įgijusio ne žemesnį kaip vidurinį išsilavinimą, dalis (%) Europos valstybėse 2004 m.

Duomenų šaltinis: Eurostat

25–34 metų gyventojų, turinčių aukštąjį išsilavinimą, dalis (%) Europos valstybėse 2004 m.

* Įskaitant aukštesnįjį išsilavinimą.

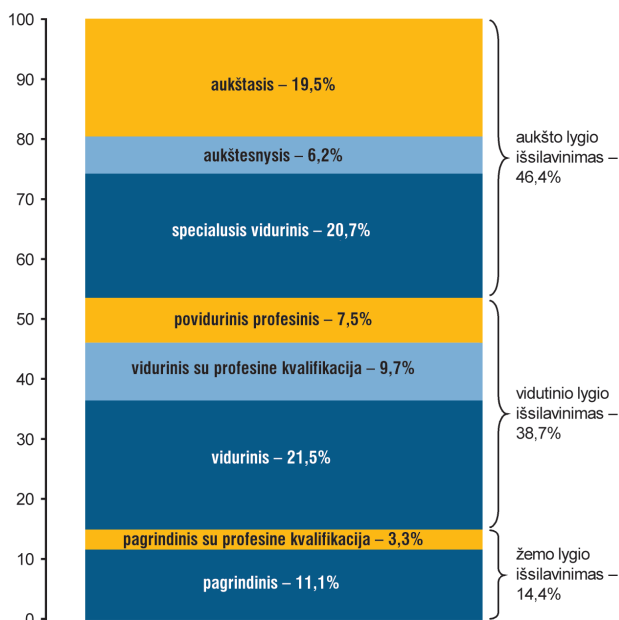
** 2002 m. duomenys.

*** 2003 m. duomenys.

Duomenų šaltinis: Eurostat

KOKS LIETUVOS GYVENTOJŲ IŠSILAVINIMAS?

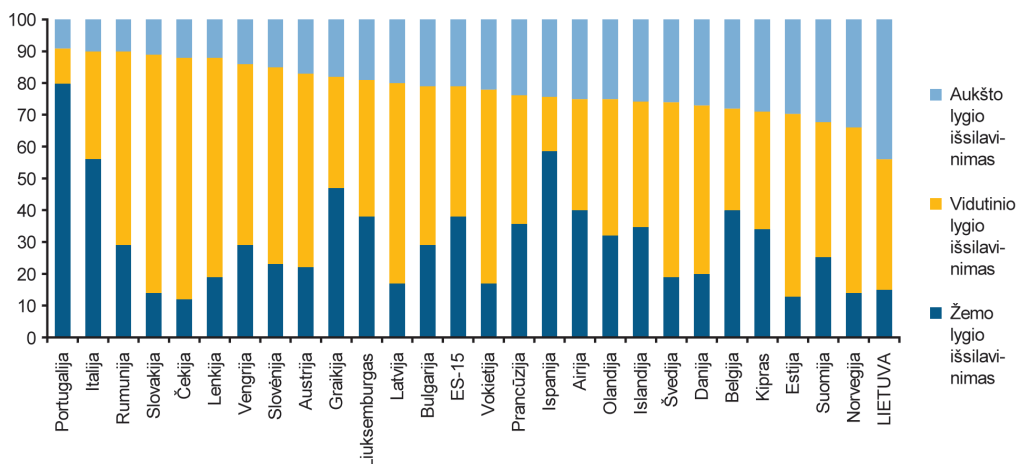
25–64 metų gyventojų pasiskirstymas pagal išsilavinimą Lietuvoje 2004 m.

Iki 1990 m. susiklosčiusi išsilavinimo sistema ne visai sutampa su šiuolaikine. Tais laikais buvo gana populiarus specialusis vidurinis išsilavinimas. Priskyrus šio išsilavinimo gyventojus aukšto lygio išsilavinimo gyventojų grupei, Lietuva būtų aukščiausio išsilavinimo šalis Europoje (2002 m.). Tuo tarpu laikant specialųjį vidurinį vidutinio lygio išsilavinimu, Lietuva tik šiek tiek lenktų Europos Sąjungos šalis senbuves.

Duomenų šaltinis: STD – Gyventojų užimtumo tyrimo duomenys

25–64 metų gyventojų pasiskirstymas (%) pagal išsilavinimą Europos valstybėse 2002 m.

Duomenų šaltinis: *Education across Europe 2003*

KIEK LĖŠŲ SKIRIAMA ŠVIETIMUI?

Bendros valstybės ir savivaldybių išlaidos švietimui 2001–2003 m.

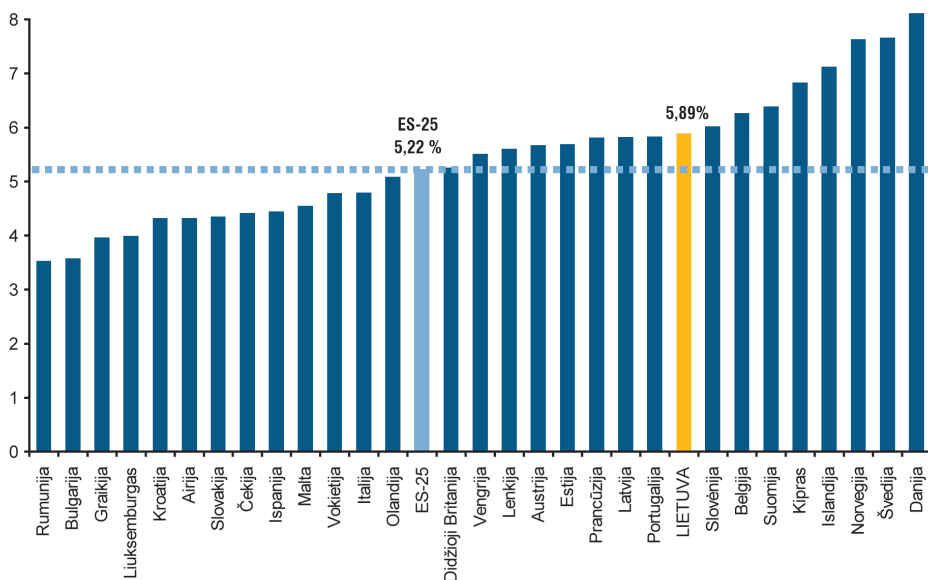
	2001 m.	2002 m.	2003 m.
Iš viso, mln. Lt	2862,4	3040,5	3153,7
Kaip BVP dalis, %	5,92	5,89	5,61
Išlaidos vienam ikimokyklinio ugdymo lygmenį (ISCED 0) vaikui, tūkst. Lt	4,5	4,5	4,7
Išlaidos vienam bendrojo ugdymo programos (ISCED 1,2,3) mokiniui, tūkst. Lt	2,7	2,9	3,0
Išlaidos vienam profesinio mokymo programos (ISCED 2,3,4) mokiniui, tūkst. Lt	4,2	4,6	4,6
Išlaidos vienam studentui (ISCED 5,6), tūkst. Lt	5,5	5,7	5,8

Šaltinis: STD

Palyginti su kitomis valstybėmis, Lietuva skiria švietimui nemažą BVP dalį – 5,6%. Vienam mokiniui ar studentui 2003 m. skirtos lėšos sudarė 31% vienam gyventojui tekusios BVP dalies. Šie dydžiai santykiniai – perskaičiavus gyventojui tenkančią BVP dalį perkamosios galios standartu paaiškėja, kad ji du kartus mažesnė nei vidutiniškai ES valstybėse. Ir vienam mokiniui ar studentui tenkanti lėšų suma, skaičiuojant perkamosios galios standartu, Lietuvoje yra viena iš mažiausių, palyginti su kitomis Europos valstybėmis.

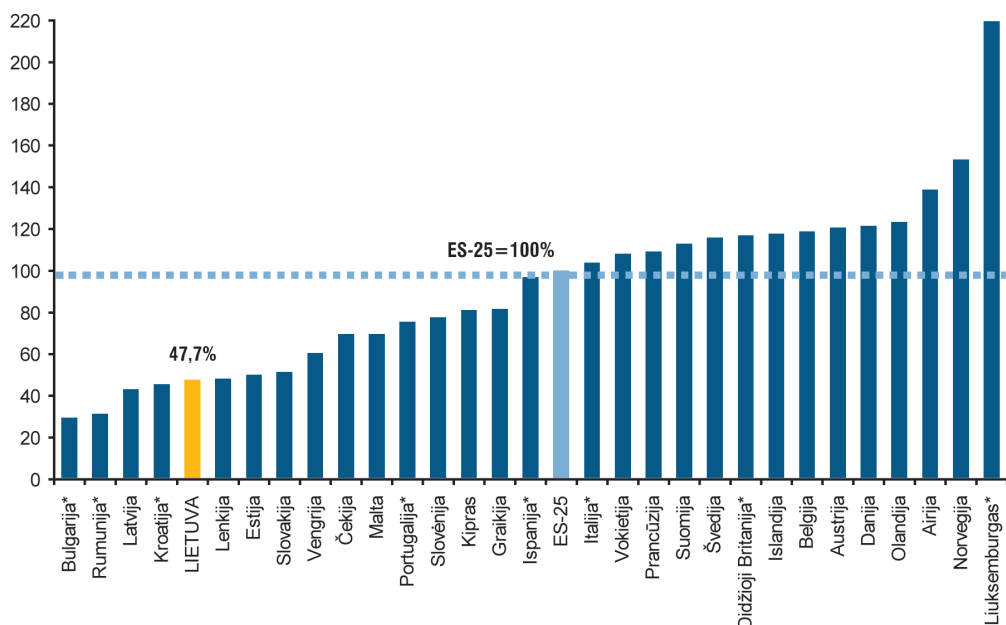
KOKIO DYDŽIO YRA ŠVIETIMUI SKIRTOS LĖŠOS, PALYGINTI SU KITOMIS VALSTYBĖMIS?

Viešosios išlaidos švietimui kaip BVP dalis (%) Europos valstybėse 2002 m.

Duomenų šaltinis: Eurostat

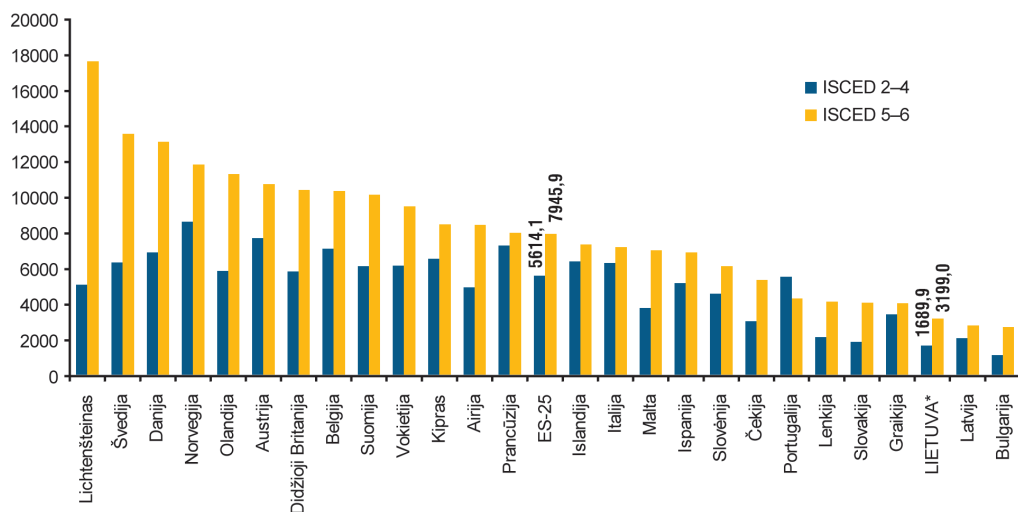
BVP dalis (%), tenkanti vienam gyventojui, perskaičius perkamosios galios standartu (EU-25=100%) Europos valstybėse 2004 m.

* Prognozė.

Duomenų šaltinis: Eurostat

Mokiniui ar studentui švietimo įstaigose tekusi lėšų suma (perskaičius perkamosios galios standartu) Europos valstybėse 2002 m.

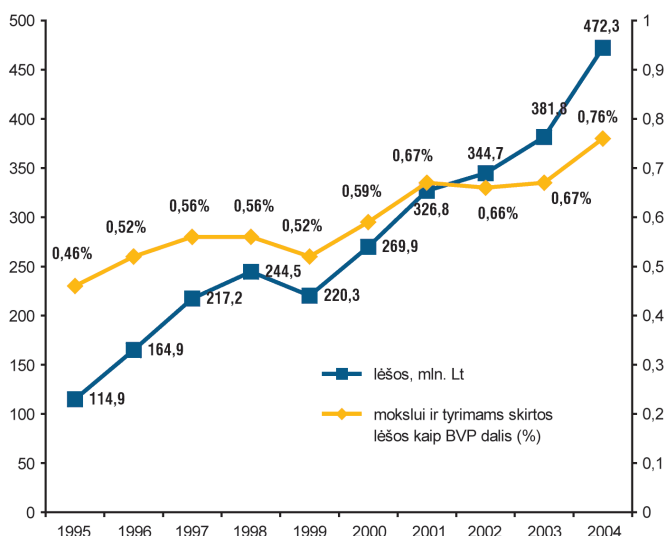

* Skaičiuojant rodiklį sumuojamos viešosios ir privačios lėšos, o Lietuvos duomenys rodo tik viešąsias (valstybės ir savivaldybių) lėšas; Lietuvoje ISCED 2-4 lygmenų lėšos suskaičiuotos kartu su ISCED 1 lygmens mokiniams tekusiomis lėšomis.

Duomenų šaltinis: Eurostat

KIEK LĖŠŲ SKIRIAMA MOKSLINIAMS TYRIMAMS IR EKSPERIMENTINEI PLĖTRAI?

Moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai 1995–2004 m. skirtos lėšos

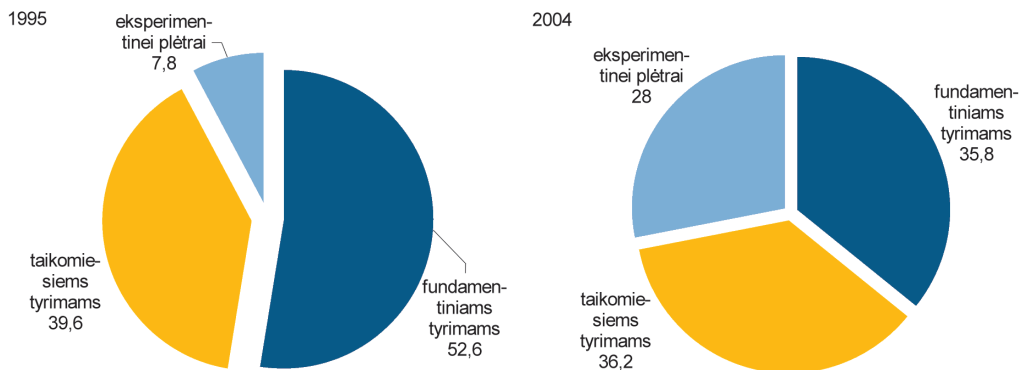

Duomenų šaltinis: STD

Beveik per dešimtmetį (1995–2004 m.) mokslui ir eksperimentinei plėtrai skirtos lėšos augo nuo 0,46% iki 0,76% BVP, tačiau, palyginti su ES vidurkiu (1,9% BVP), ši dalis yra labai maža. Tai susiję ir su nedidele žinių ekonomikos srityje dirbančių darbuotojų dalimi: apie 27% (ES valstybių vidurkis – 39%).

Per minėtą laikotarpį pasikeitė lėšų moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai naudojimo struktūra: mažėjant fundamentinių tyrimų masėms auga išlaidos eksperimentinei plėtrai.

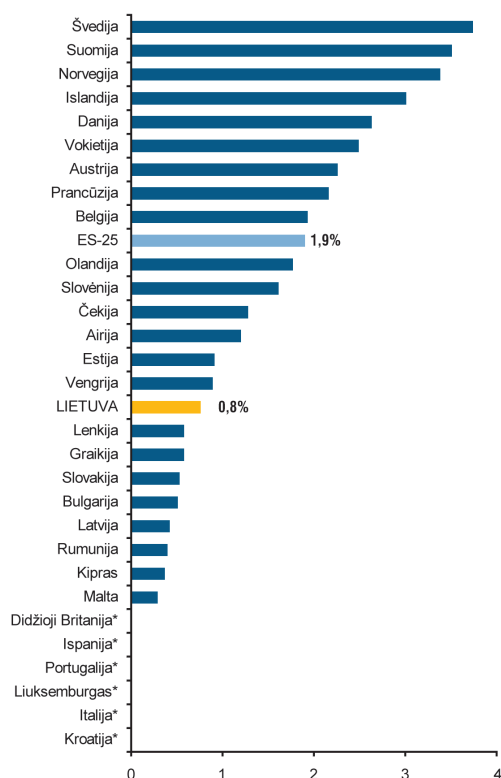
Moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai skirtų lėšų struktūra (%)

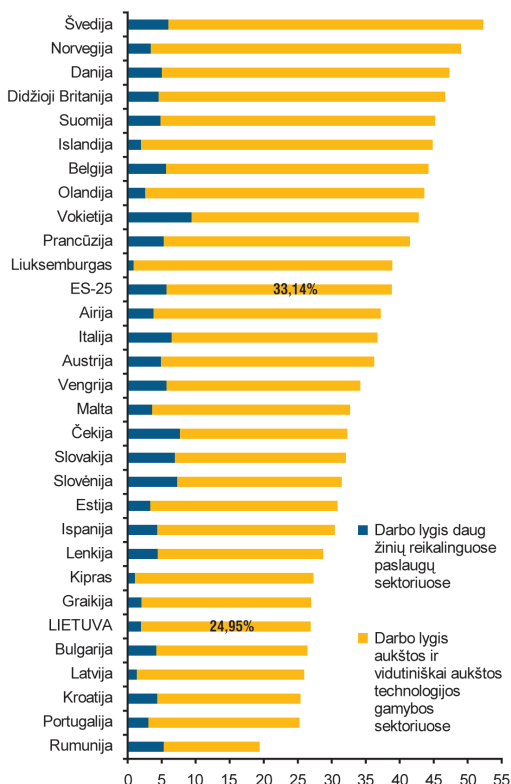
Duomenų šaltinis: STD

KIEK IŠPLĖTOTA MOKSLO IR TYRIMŲ SRITIS?

Valstybės išlaidos tyrimams ir eksperimentinei plėtrai kaip BVP dalis (%) Europos valstybėse 2004 m.

Darbo lygis daug žinių reikalingose srityse Europos valstybėse 2004 m.: dirbančiųjų dalis (%), palyginti su bendru dirbančiųjų skaičiumi

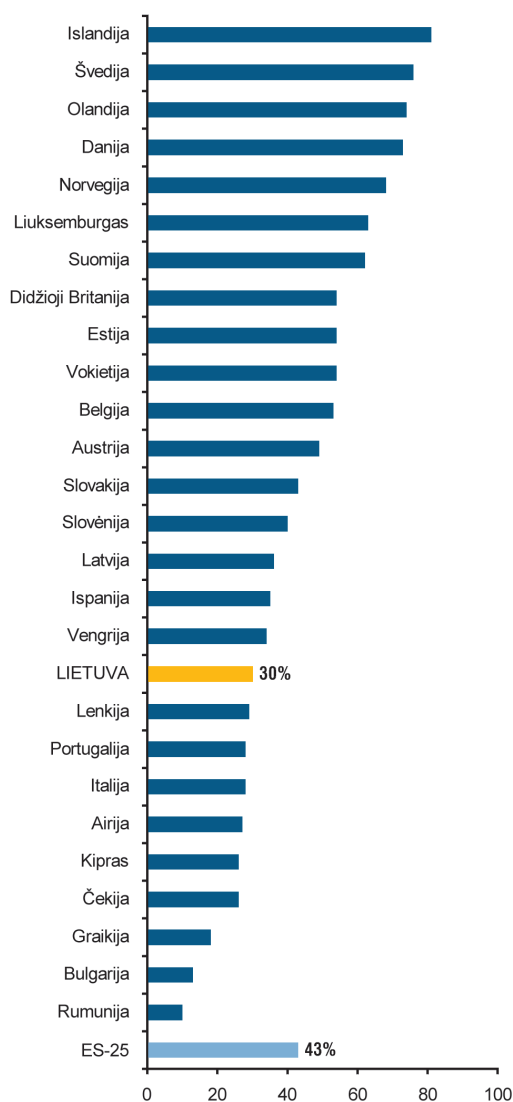

* 2005 m. pabaigoje duomenų nebuvo.

Duomenų šaltinis: Eurostat

KOKIOS VISUOMENĖS GALIMYBĖS NAUDOTIS INTERNETU?

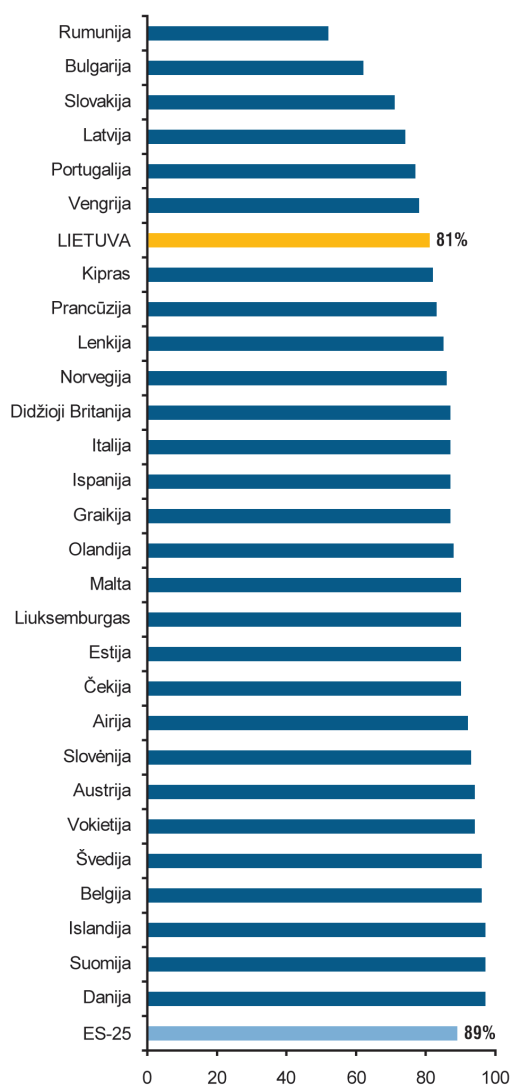
Gyventojų, nuolat besinaudojančių internetu, dalis (%) Europos valstybėse 2005 m.

Pastaba. Airijos, Bulgarijos, Rumunijos ir Norvegijos duomenys – 2004 metų.

Duomenų šaltinis: Eurostat

Įmonių¹, turinčių interneto prieigą, dalis (%) Europos valstybėse 2005 m.

Pastaba. Prancūzijos, Maltos ir Islandijos duomenys – 2003 metų.

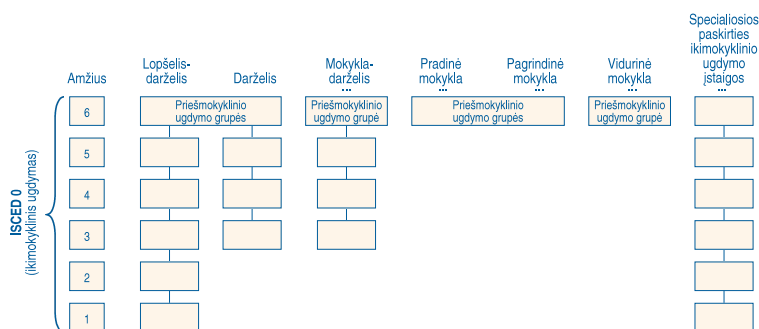
Duomenų šaltinis: Eurostat

¹ Turinčių ne mažiau kaip 10 darbuotojų.

Ikimokyklinio ugdymo paskirtis – padėti vaikui tenkinti prigimtinius, kultūros, socialinius, pažintinius poreikius. Ikimokyklinis ugdymas vyksta šeimoje arba, tėvams (globėjams) pageidaujant, – ikimokyklinio ugdymo įstaigose. Ikimokyklinio ugdymo programą įgyvendina lopšeliai-darželiai, darželiai, mokyklos-darželiai ir kitos mokyklos ar kiti švietimo tiekėjai. Ikimokyklinis ugdymas teikiamas vaikui nuo 1 iki 5–6 metų. Vaikų ugdymas pagal ikimokyklinio ugdymo programas yra neprivalomas. Šeimoms, auginančioms ikimokyklinio amžiaus vaikus namuose, valstybė teikia švietimo pagalbą.

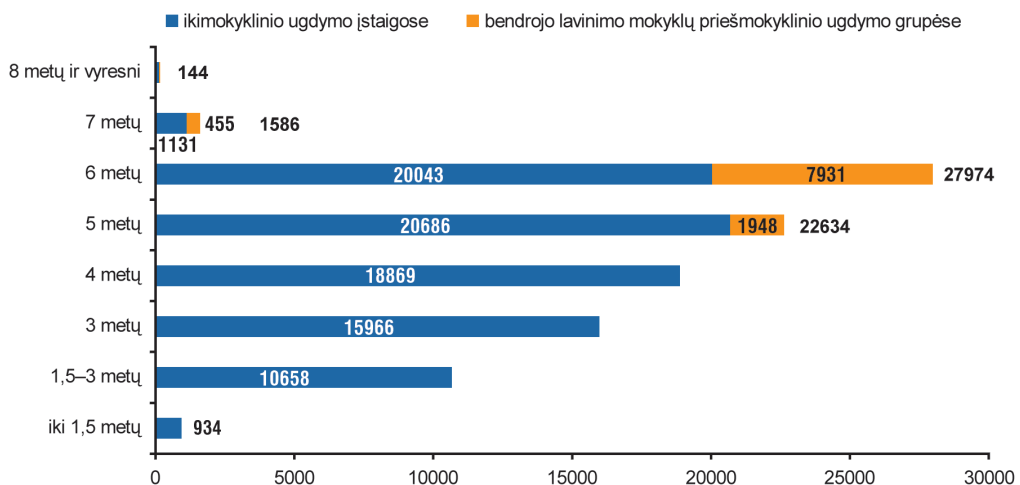
Nuo 2000 m. Lietuvoje pradėta įgyvendinti priešmokyklinį ugdymą. 2000 m. patvirtinta „Priešmokyklinio ugdymo koncepcija“ ir numatyti priešmokyklinio ugdymo įgyvendinimo etapai: 2000–2002 m. – parengiamieji darbai; 2003–2005 m. – priešmokyklinio ugdymo diegimas. Strateginiuose švietimo planuose numatoma priešmokyklinį ugdymą padaryti privalomą nuo 2007 m.

Priešmokyklinio ugdymo paskirtis – padėti vaikui pasirengti mokytis pagal pradinio ugdymo programą. Priešmokyklinis ugdymas teikiamas vaikui, kuriam tais kalendoriniais metais sueina 6 metai. Priešmokyklinio ugdymo programos trukmė – vieneri metai. Priešmokyklinio ugdymo programą įgyvendina darželiai, pradinės ir kitos mokyklos. Priešmokyklinis ugdymas šiuo metu nėra privalomas. Nelankančiam ugdymo įstaigos 5–6 metų vaikui valstybė teikia švietimo pagalbą. Pastaruoju metu priešmokykliniame ugdyme dalyvauja vis daugiau vaikų.

KIEK VAIKŲ UGDOMA IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGOSE?

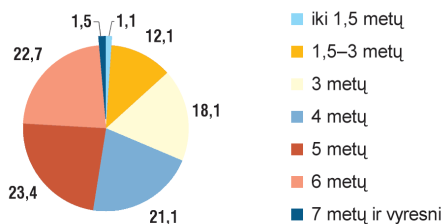
Ikimokyklinio ugdymo įstaigų ir priešmokyklinių grupių vaikų skaičius pagal amžių 2004–2005 m. m.

Duomenų šaltinis: STD

KOKIO AMŽIAUS YRA IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGŲ UGDYTINIAI?

Ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių vaikų pasiskirstymas (%) pagal amžių 2004–2005 m. m.

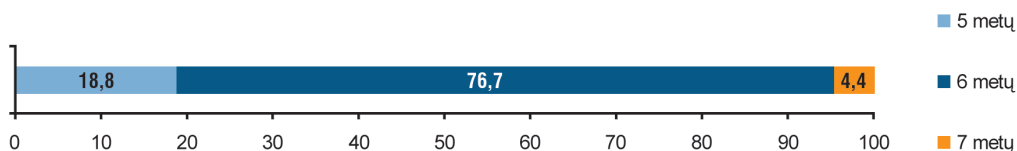

Duomenų šaltinis: STD

Ikimokyklinio ugdymo įstaigose daugiausiai yra 3, 4, 5 ir 6 metų vaikų.

Priešmokyklinio ugdymo grupėse vyrauja šešiamečiai – jie sudaro apie 77% visų šiose grupėse ugdomų vaikų.

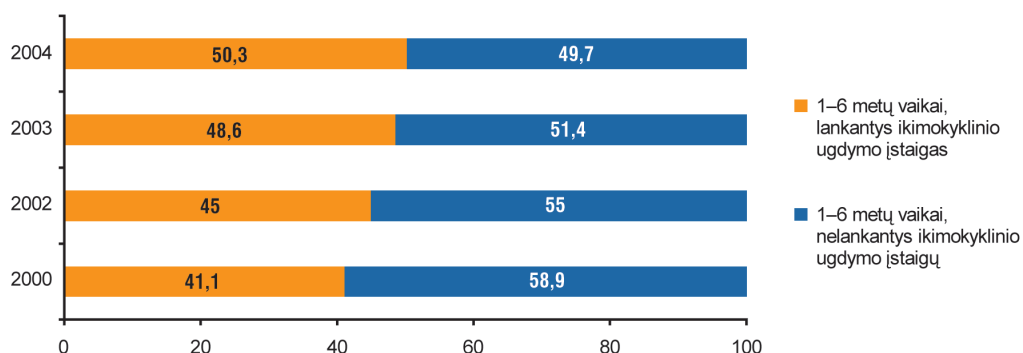
Priešmokyklinio ugdymo grupes lankančių vaikų pasiskirstymas (%) pagal amžių 2004–2005 m. m.

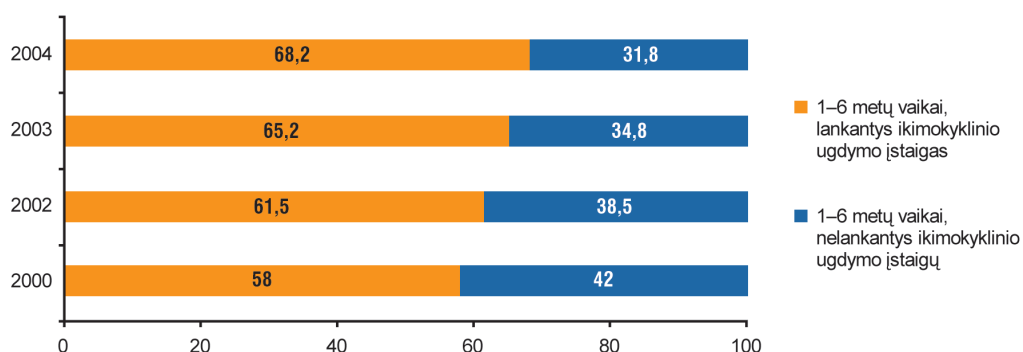
Duomenų šaltinis: STD

KOKIA 1–6 METŲ VAIKŲ DALIS LANKO IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGAS?

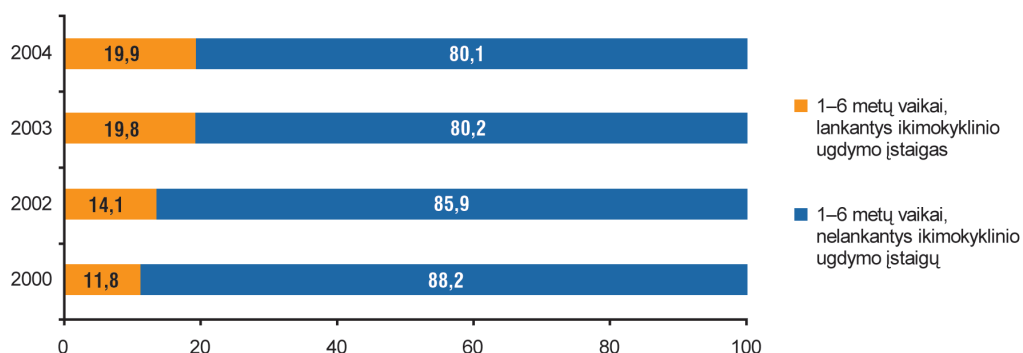
1–6 metų vaikų, lankančių ir nelankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigas, pasiskirstymas (%)

1–6 metų vaikų, lankančių ir nelankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigas mieste, pasiskirstymas (%)

1–6 metų vaikų, lankančių ir nelankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigas kaime, pasiskirstymas (%)

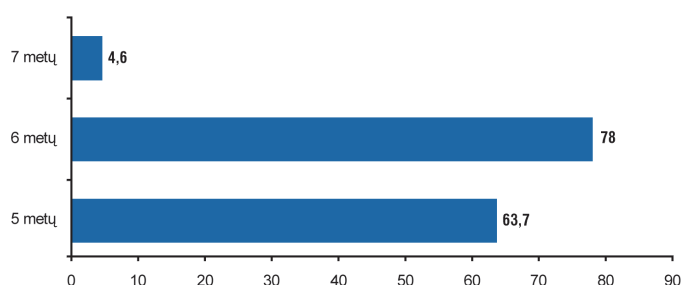

Duomenų šaltinis: STD

Per pastaruosius penkerius metus 1–6 metų vaikų, lankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigas, dalis pamažu didėjo. 2004 m. ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankė kiek daugiau nei pusė (50,3%) atitinkamo amžiaus vaikų. Atitinkamo amžiaus vaikų, lankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigas, dalis mieste buvo gerokai didesnė nei kaime (2004 m. mieste ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankė 68,2% vaikų, kaime – 19,9%). Tiek mieste, tiek kaime lankančiųjų ikimokyklinio ugdymo įstaigas daugėja.

KOKIA VAIKŲ DALIS UGDOMA IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGOSE?

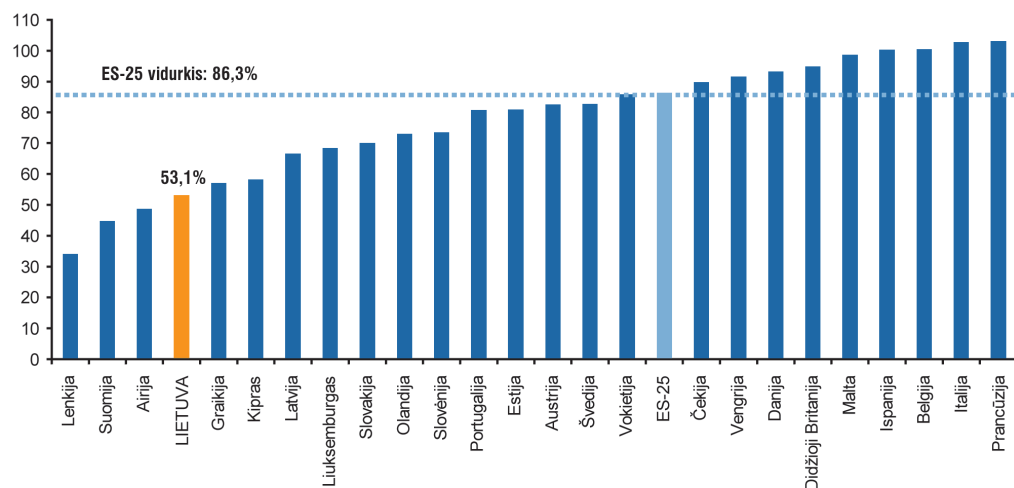
5–7 metų vaikų pasiskirstymas (%) ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigose, palyginti su atitinkamo amžiaus gyventojų skaičiumi, 2004 m.

Lyginant 5-mečių, 6-mečių ir 7-mečių ugdytinių skaičių su atitinkamo amžiaus gyventojų skaičiumi matyti, kad ikimokyklinio ugdymo įstaigas ir priešmokyklinio ugdymo grupes daugiausia lankė šešiamečiai.

Duomenų šaltinis: STD

4-mečių dalyvavimas ikimokykliniame ugdyme (ugdomų vaikų dalis, %) Europos valstybėse 2003 m.

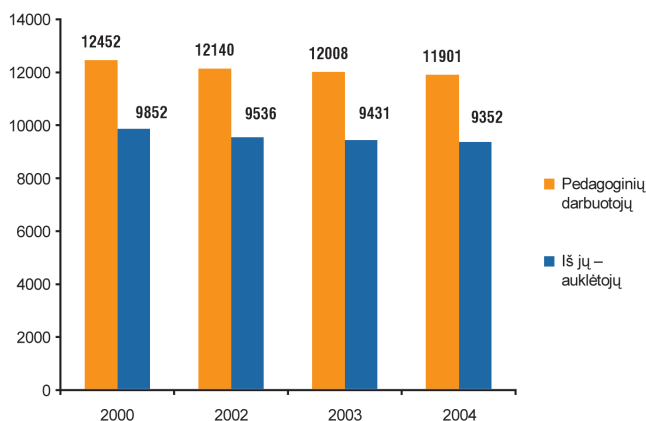

Duomenų šaltinis: Eurostat

Pagal ugdomų keturmečių dalį 2003 m. Lietuva gerokai skyrėsi nuo daugelio Europos valstybių. 2004 m. ši dalis sudarė 52,7%.

KIEK PEDAGOGŲ DIRBA IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGOSE?

Ikimokyklinio ugdymo įstaigų pedagoginių darbuotojų* skaičius

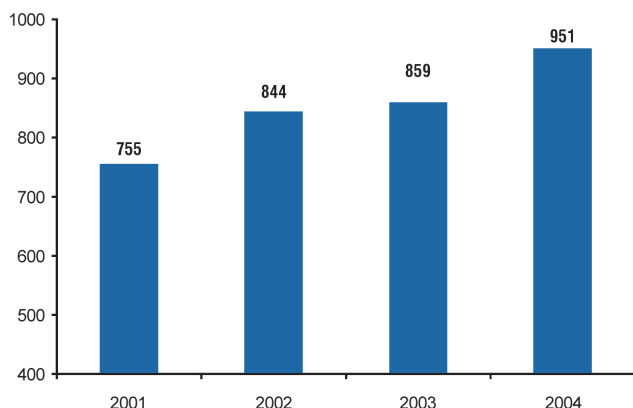

Per pastaruosius penkerius metus ikimokyklinio ugdymo įstaigų pedagoginių darbuotojų mažėjo. Nuo 2000 m. iki 2004 m. jų sumažėjo 4,4%. Taip pat sumažėjo ir auklėtojų – 5,1%. 2004 m. pabaigoje vienam auklėtojui vidutiniškai teko apie 9,5 vaiko.

Duomenų šaltinis: STD

* Ikimokyklinio ugdymo įstaigų pedagoginiams darbuotojams priskiriami: direktoriai, direktoriaus pavaduotojai, auklėtojai, meninio ugdymo pedagogai, specialieji pedagogai, logopedai, psichologai, kiti pedagoginiai darbuotojai, priešmokyklinio ugdymo pedagogai.

Priešmokyklinio ugdymo pedagogų skaičius bendrojo lavinimo mokyklose*

Per pastaruosius ketverius metus priešmokyklinio ugdymo pedagogų bendrojo lavinimo mokyklose daugėjo. Nuo 2001 m. iki 2004 m. jų padaugėjo 26%. Tai susiję su priešmokyklinio ugdymo aprėpties didėjimu.

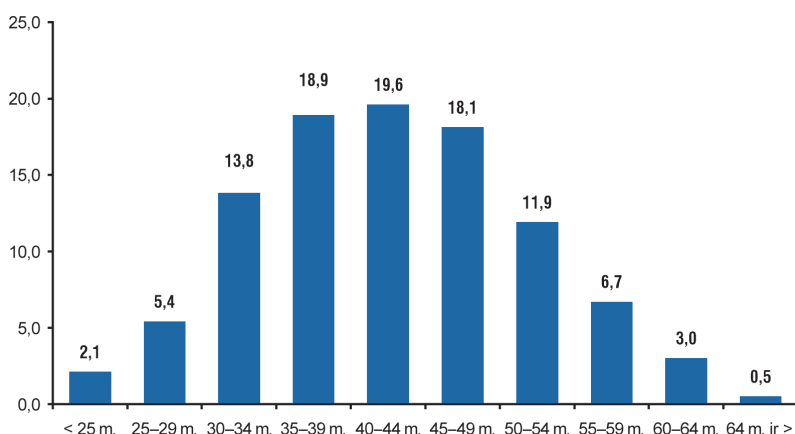
Duomenų šaltinis: STD

* Duomenys pateikti neįskaitant mokyklų vadovų.

KOKS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PEDAGOGŲ AMŽIUS?

Ikimokyklinio ugdymo įstaigų pedagogų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes (%) 2003–2004 m. m. pradžioje

Dauguma ikimokyklinio ugdymo pedagogų buvo vidutinio amžiaus, jų amžius svyravo nuo 35 iki 49 metų. Jie sudarė daugiau kaip pusę, t. y. 56,6%, visų ikimokyklinio ugdymo įstaigų pedagogų.

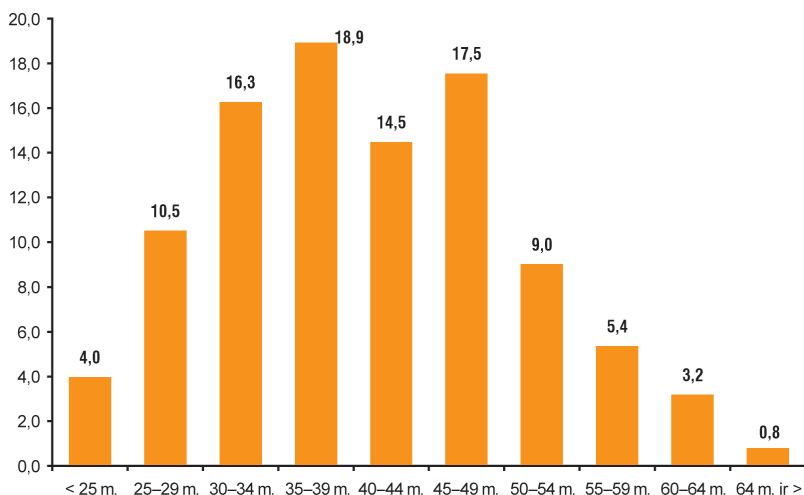

Duomenų šaltinis: STD

Bendrojo lavinimo mokyklų priešmokyklinio ugdymo pedagogų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes (%) 2005–2006 m. m. pradžioje

Iš viso 2005–2006 m. m. bendrojo lavinimo mokyklose dirbo 1009 priešmokyklinio ugdymo pedagogai.

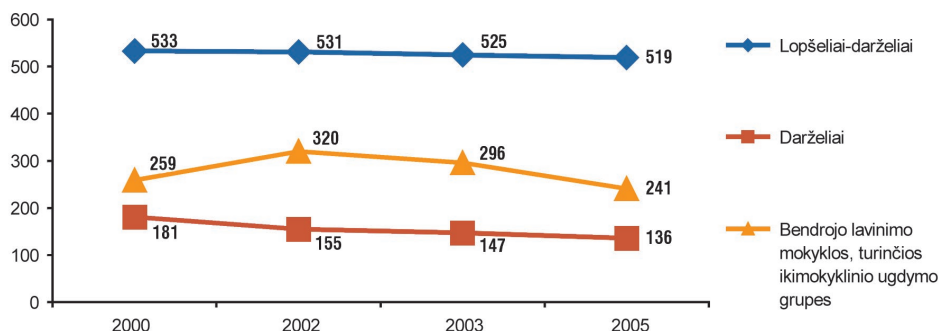
Dauguma (34,8%) priešmokyklinio ugdymo pedagogų buvo 30–40 metų. Didžiąją daugumą (67,2%) sudarė 30–50 metų priešmokyklinio ugdymo pedagogai.

Duomenų šaltinis: ITC

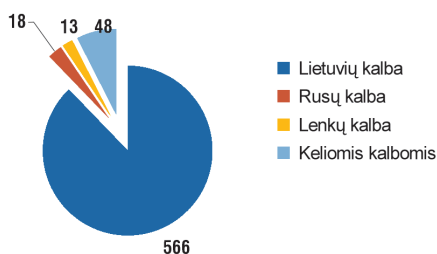
KIEK LIETUVOJE IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGŲ?

Ikimokyklinio ugdymo įstaigų skaičius 2000–2005 m. (metų pabaigoje)

Duomenų šaltinis: STD

Ikimokyklinio ugdymo įstaigų skaičius pagal ugdomąsias kalbas 2004 m. pabaigoje

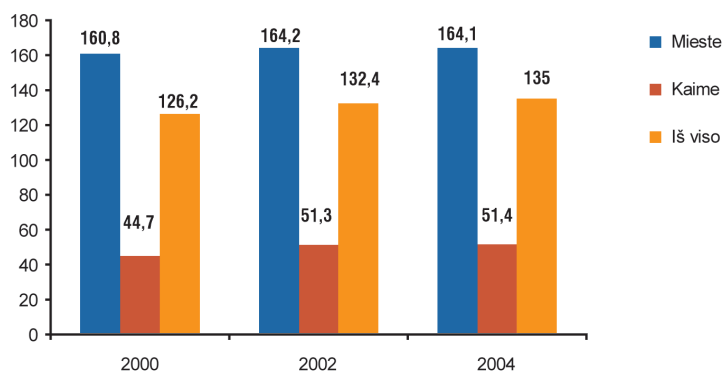

Ikimokyklinio ugdymo įstaigose, kurių ugdomoji kalba – lietuvių, buvo ugdoma 92,7% ikimokyklinukų.

Duomenų šaltinis: STD

KAIP KITO IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGŲ DYDIS?

Vidutinis vaikų skaičius ikimokyklinio ugdymo įstaigose (metų pabaigoje)

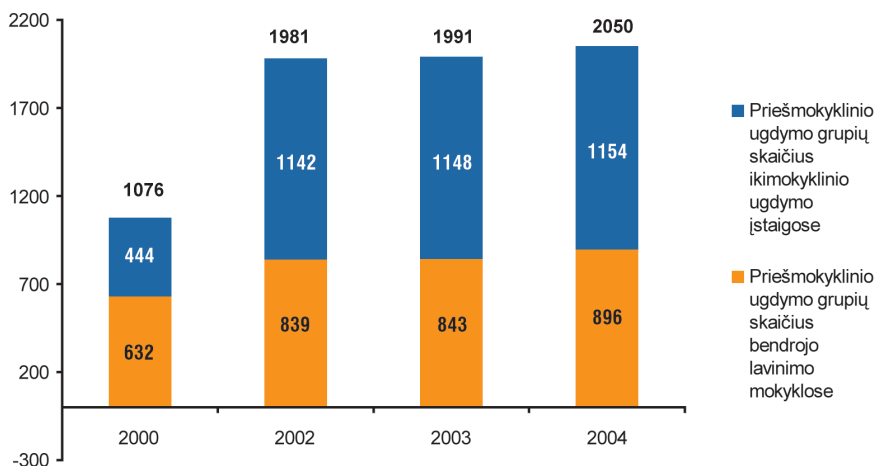
Ikimokyklinio ugdymo įstaigų dydis mieste ir kaime labai skyrėsi, vienoje kaimo ikimokyklinio ugdymo įstaigoje vidutiniškai ugdoma 3 kartus mažiau vaikų nei vienoje miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigoje.

Duomenų šaltinis: STD

KIEK BUVO PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO GRUPIŲ?

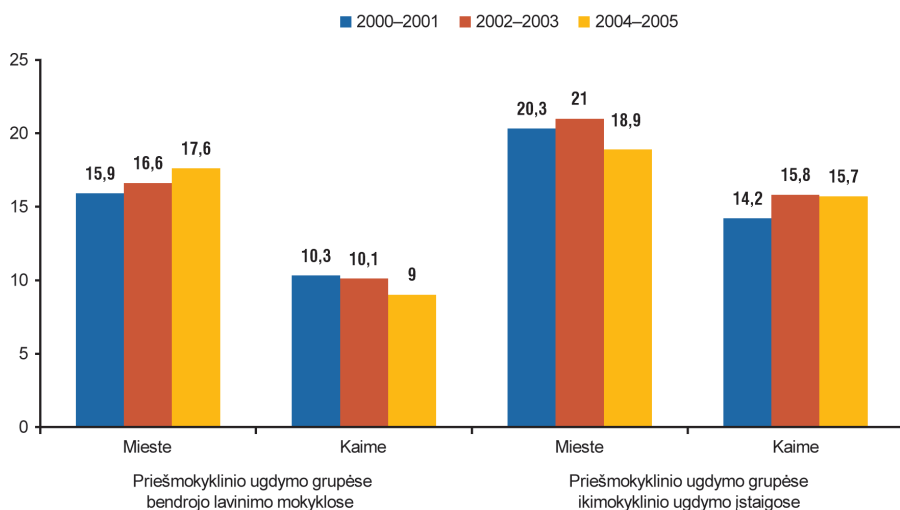
Priešmokyklinio ugdymo grupių skaičius 2000–2004 m. (metų pabaigoje)

Palyginti su 2000 m., priešmokyklinio ugdymo grupių 2004 m. šalyje padaugėjo beveik dvigubai. Ypač grupių skaičius pasikeitė ikimokyklinio ugdymo įstaigose – jų padaugėjo apie 2,5 karto.

Duomenų šaltinis: STD

Vidutinis vaikų skaičius priešmokyklinio ugdymo grupėse (mokslo metų pradžioje) (tūkst.)

Duomenų šaltinis: STD

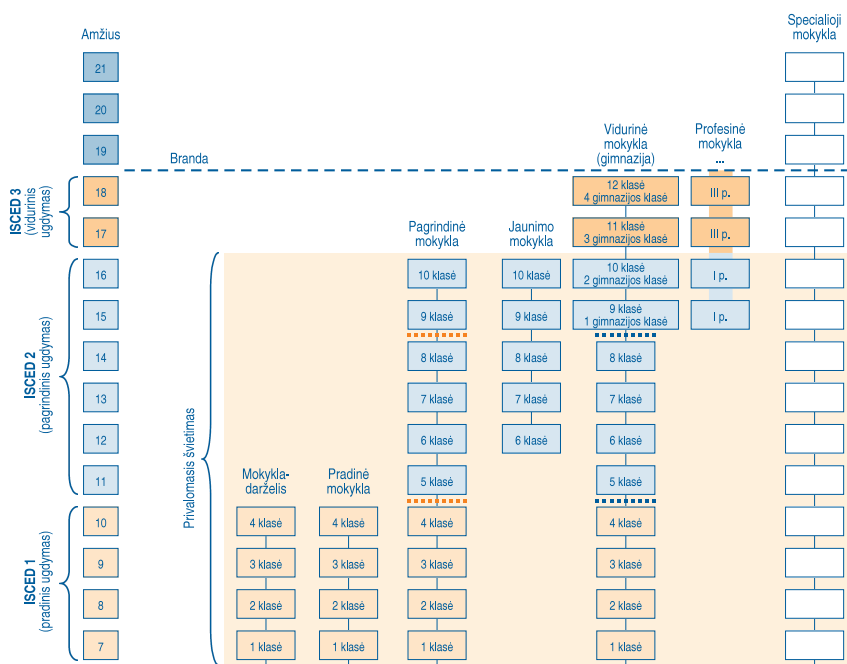
Pagal vidutinį vaikų skaičių priešmokyklinio ugdymo grupės ikimokyklinio ugdymo įstaigose yra didesnės nei bendrojo lavinimo mokyklose. Kaime jos yra mažesnės nei mieste.

Bendrasis lavinimas – tai ugdymas pagal pradinio, pagrindinio, vidurinio bei atitinkamas specialiojo ugdymo programas. Pagal *ISCED* (1997) klasifikaciją Lietuvos bendrasis lavinimas apima 1, 2 ir 3 lygmenis.

Bendrasis ugdymas gali būti teikiamas įvairiose mokyklose: mokykloje-darželyje, pradinėje, pagrindinėje, jaunimo, vidurinėje, gimnazijoje, specialiojoje, profesinėje, suaugusiųjų ir kt. (Apie profesinį mokymą ir suaugusiųjų mokymąsi rašoma skyriuose „Profesinis mokymas“ ir „Suaugusiųjų mokymasis ir mokymasis visą gyvenimą“.)

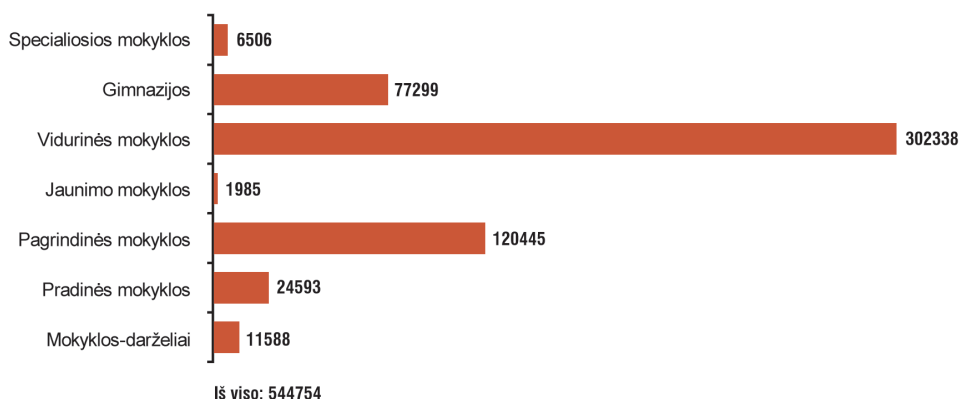
Pradinis ugdymas trunka ketverius metus (1–4 klasė). Baigus pradinio ugdymo programą įgyjamas pradinis išsilavinimas. Pagrindinis ugdymas teikiamas mokiniui, įgijusiam pradinį išsilavinimą. Pagrindinio ugdymo programos I dalis apima ketverių metų pagrindinio ugdymo turinio koncentrą (5–8 klasė), II dalis – dvejų metų (9–10 klasė). Baigus pagrindinio ugdymo programą įgyjamas pagrindinis išsilavinimas. Vidurinis ugdymas teikiamas mokiniui, įgijusiam pagrindinį išsilavinimą. Vidurinis ugdymas trunka 2 metus (11–12 klasė). Baigus šią programą įgyjamas vidurinis išsilavinimas.

2005 m. Lietuvos bendrajame lavinime įvyko nemažai reikšmingų pokyčių. Buvo pertvarkomas mokyklų, įgyvendinančių formaliojo švietimo programas, tinklas. Patvirtinti specialiųjų mokyklų pertvarkos planai ir parengta „Specialiųjų poreikių mokinių vežiojimo 2005–2008 m. programa „Geltonasis autobusas““. Buvo tobulinama Mokinio krepšelio metodika. Didinami pedagogų atlyginimai. 2005 m. buvo tęsiama vidurinių mokyklų akreditacija, akredituotos vidurinės mokyklos tapo gimnazijomis. Daug dėmesio sutelkta pagalbai mokiniui, mokytojui. Mokyklose įsteigti mokytojo padėjėjų, mokyklų psichologų asistentų etatai. Parengta „Gabių vaikų ir jaunimo ugdymo strategija“, rengiama „Gabiųjų vaikų ugdymo programa“. Pradėta įgyvendinti „Informacinių ir komunikacinių technologijų diegimo į Lietuvos švietimą 2005–2007 m. programa“.

KIEK MOKINIŲ YRA BENDROJO LAVINIMO MOKYKLOSE?

Besimokančiųjų skaičius¹ pagal bendrojo lavinimo mokyklų tipus 2004–2005 m. m.

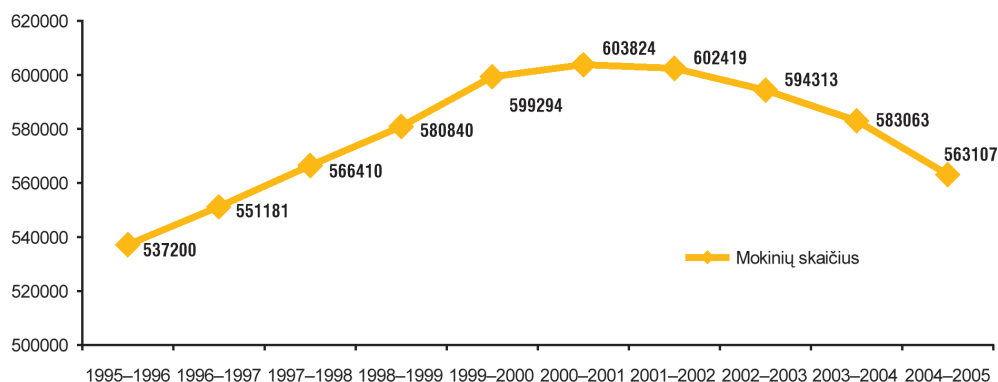

Duomenų šaltinis: STD

Lietuvos dieninėse² bendrojo lavinimo mokyklose 2004–2005 m. m. mokėsi 544754 mokiniai, iš jų 2328 mokiniai (0,4%) mokėsi nevalstybinėse mokyklose.

KAIP KINTA BENDROJO LAVINIMO MOKYKLŲ MOKINIŲ SKAIČIUS?

Bendro mokinių skaičiaus bendrojo lavinimo mokyklose kaita 1995–2004 metais

Duomenų šaltinis: STD

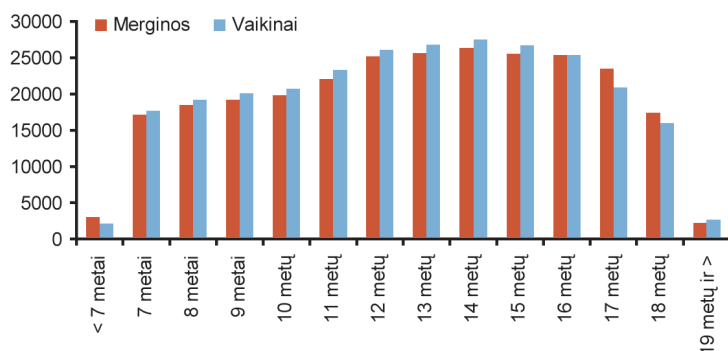
Dėl mažėjančio vaikų skaičiaus šalyje mokinių skaičius Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklose mažėja nuo 2000 metų. Per pastaruosius penkerius metus bendras mokinių skaičius sumažėjo daugiau kaip 40 tūkst. (6,7%) ir dar kelerius metus mažės.

¹ Be sanatorių ir suaugusiųjų mokyklų mokinių.

² Čia ir toliau bendrojo lavinimo mokyklos vadinamos dieninėmis norint atskirti suaugusiųjų mokyklas, kurios dažniausiai yra vakarinės, ir sanatorines mokyklas.

KAIP MOKINIAI PASISKIRSTĖ PAGAL LYTĮ IR AMŽIŲ?

Dieninių bendrojo lavinimo mokyklų mokinių pasiskirstymas pagal lytį ir amžių 2004–2005 m.m.

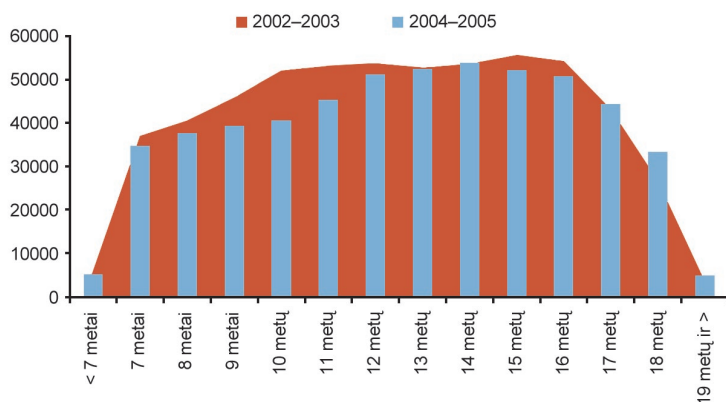

Duomenų šaltinis: STD

Iš diagramos matyti, kad baigiamosiose vidurinės mokyklos klasėse mokosi daugiau merginų negu vaikinių. Šitai galima paaiškinti tuo, kad daugiau vaikinių nei merginų, sulaukusių 16 metų, pasitraukia iš bendrojo lavinimo mokyklos (pavyzdžiui, pasirenka profesines mokyklas ar kt.).

KAIP KINTA BENDROJO LAVINIMO MOKYKLŲ MOKINIŲ SKAIČIUS PAGAL AMŽIŲ?

Dieninių bendrojo lavinimo mokyklų mokinių pasiskirstymas pagal amžių 2002–2003 ir 2004–2005 m. m.

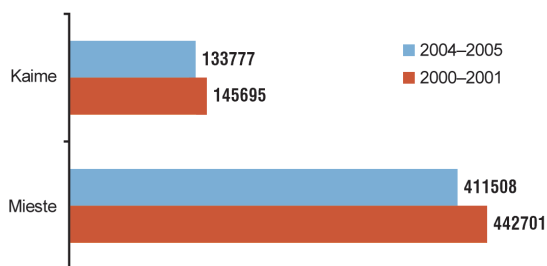

Duomenų šaltinis: STD

Lietuvos dieninių bendrojo lavinimo mokyklų mokinių pasiskirstymas pagal amžių rodo, kad per trejus metus akivaizdžiai sumažėjo jaunesnio amžiaus mokinių, padaugėjo 17-mečių ir vyresnių. Tai atitinka Lietuvos gyventojų skaičiaus pokyčius, nes devintojo dešimtmečio pabaigoje išaugęs gimstamumas nuo 1991 m. kasmet mažėja.

KIEK MOKINIŲ MOKOSI MIESTE IR KAIME?

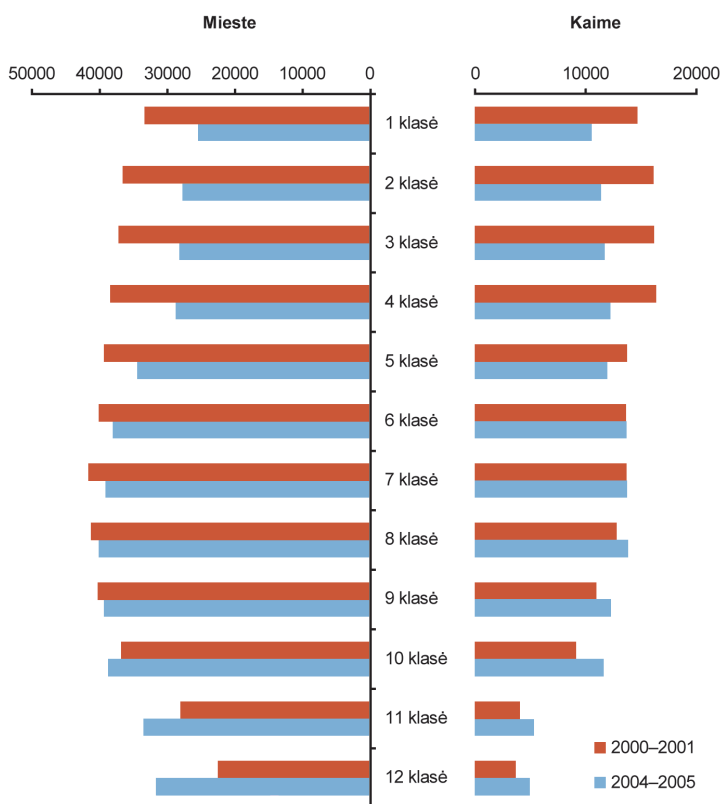
Dieninių bendrojo lavinimo mokyklų mokinių skaičius mieste ir kaime 2000–2001 ir 2004–2005 m. m.

Duomenų šaltinis: STD

2004 m. kaime gyveno 33,3% šalies gyventojų, kaimo mokyklose mokėsi 32,5% visų bendrojo lavinimo mokyklų mokinių. Mokinių skaičius pastaraisiais metais ir miesto, ir kaimo mokyklose mažėjo tolygiai. Per penkerius metus miesto mokyklose mokinių sumažėjo daugiau kaip 31 tūkst. (7%), kaimo mokyklose – beveik 12 tūkst. (8,2%). Mokinių skaičius mažėja ne tik dėl mažėjančio gimstamumo, bet ir dėl jaunų šeimų emigracijos.

Dieninių bendrojo lavinimo mokyklų mokinių skaičius mieste ir kaime 2000–2001 ir 2004–2005 m. m.

Duomenų šaltinis: STD

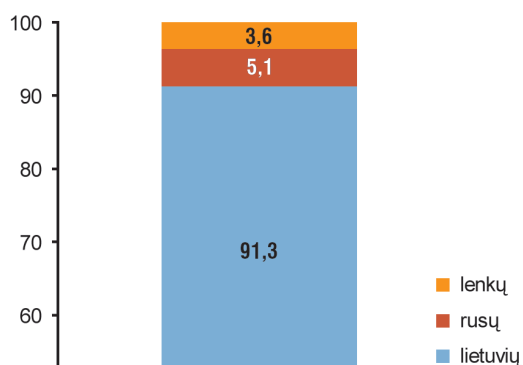
Pastaruosius penkerius metus vyko aki-vaizdūs Lietuvos miesto ir kaimo mokyklų mokinių skaičiaus įvairiose klasėse pokyčiai.

Nuo 2000 m. mokinių skaičius 1–5 klasėse tolygiai mažėjo tiek mieste, tiek kaime. **Mieste** mokinių mažėjo ir 6–9 klasėse, daugėjo tik 10–12 klasėse. **Kaime** mokinių skaičius nuo 6 iki 12 klasės buvo stabilus arba didėjo.

Per tą patį laikotarpį atitinkamo amžiaus gyventojų skaičius mieste mažėjo, kaime – didėjo.

KURIOMIS KALBOMIS MOKOSI BENDROJO LAVINIMO MOKYKLŲ MOKINIAI?

Dieninių bendrojo lavinimo mokyklų mokinių pasiskirstymas pagal mokomąsias kalbas 2004–2005 m. m. (dalis, %)

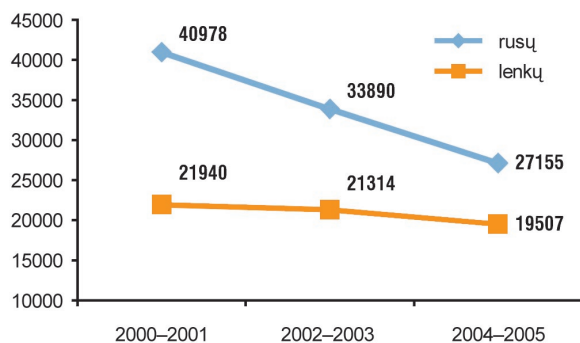

Duomenų šaltinis: STD

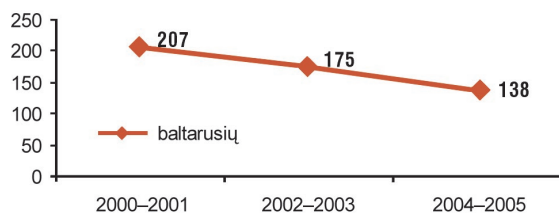
Lietuvos mokiniai gali rinktis bendrojo lavinimo mokyklą pagal mokomąją kalbą. Tradiciškai mokiniai renka mokyklas, kuriose mokoma lietuvių, rusų, lenkų kalbomis. Be to, šalyje veikia po 1 mokyklą baltarusių ir prancūzų kalbomis. Mokykla baltarusių kalba turi senas tradicijas, o mokymas prancūzų kalba dar naujovė. 2004–2005 m. m. didžioji dalis (91,3%, arba 491495 mokiniai) bendrojo lavinimo mokyklų mokinių mokėsi lietuvių kalba.

KAIP KINTA SKAIČIUS MOKINIŲ, KURIE MOKOSI RUSŲ, LENKŲ, BALTARUSIŲ KALBOMIS?

Dieninių bendrojo lavinimo mokyklų mokinių, kurie mokosi ne lietuvių kalba, skaičiaus kaita 2000–2004 m.

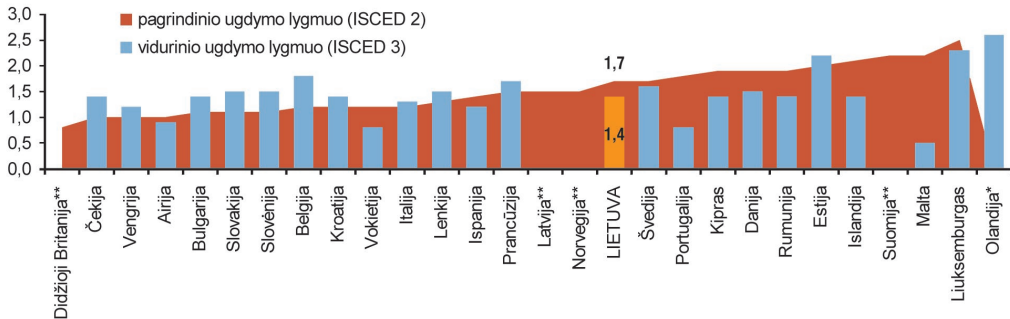
Per pastaruosius penkerius metus besimokančiųjų rusų, lenkų ir baltarusių kalbomis sumažėjo dėl demografinės situacijos.

Duomenų šaltinis: STD

KIEK IR KURIŲ UŽSIENIO KALBŲ MOKOSI LIETUVOS BENDROJO LAVINIMO MOKYKLŲ MOKINIAI?

Vidutinis užsienio kalbų, kurių 2003 m. mokėsi vienas bendrojo lavinimo mokyklų mokinyss, skaičius Europos valstybėse

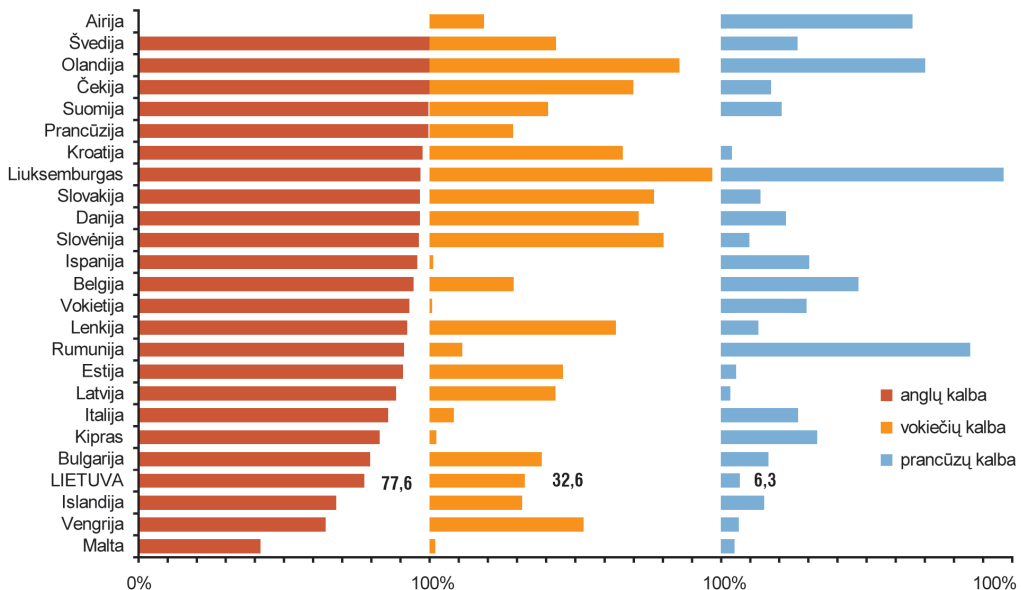
* Nėra duomenų apie pagrindinio ugdymo lygmenį.

** Nėra duomenų apie vidurinio ugdymo lygmenį.

Duomenų šaltinis: Eurostat

Lietuvoje pagrindinio ugdymo lygmenyje vienam mokiniui tenka daugiau užsienio kalbų (1,7) nei vidurinio ugdymo lygmenyje, kuriame mokiniai gali pasirinkti nesimokyti antrosios užsienio kalbos.

Vidurinio lygmens (ISCED 3) mokinių, kurie 2003 m. mokėsi anglų, vokiečių ar prancūzų kalbų kaip užsienio kalbų, dalis (%) Europos valstybėse

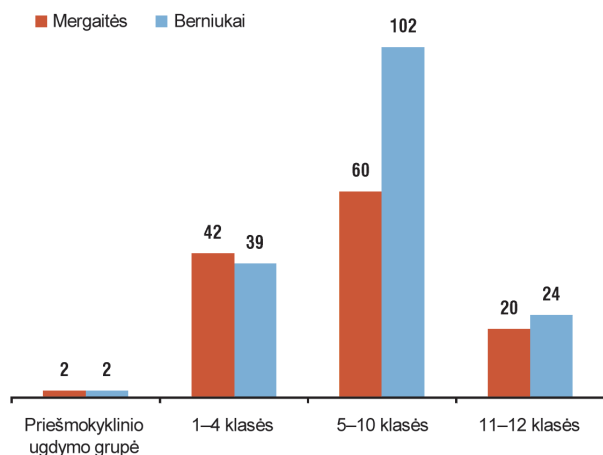
Duomenų šaltinis: Eurostat

Vyraujanti¹ užsienio kalba Lietuvos mokyklose – anglų.

¹ Kaip antrosios užsienio kalbos daugiausia mokomasi rusų kalbos.

KIEK UŽSIENIEČIŲ VAIKŲ MOKOSI LIETUVOS BENDROJO LAVINIMO MOKYKLOSE?

Mokinių užsieniečių skaičius dieninėse bendrojo lavinimo mokyklose 2004–2005 m. m.

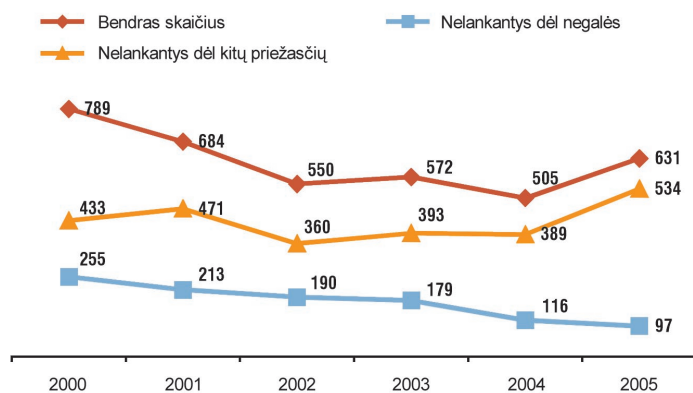
Lietuvai tapus Europos Sąjungos nare, į šalį atvyksta vis daugiau užsieniečių, pavyzdžiui, specialistų (migruojančių darbuotojų), imigrantų ir pabėgėlių (gavusių leidimą nuolatos gyventi Lietuvoje), kurie turi mokyklinio amžiaus vaikų.

2004–2005 m. m. Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklose mokėsi 291 mokinys užsienietis.

Duomenų šaltinis: ŠMM tyrimas „Užsieniečių vaikų ugdymo organizavimas Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklose“ (2005)

KIEK MOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ NELANKO MOKYKLOS?

Mokyklos nelankančių privalomo mokyti amžiaus vaikų skaičius 2000–2005 m.

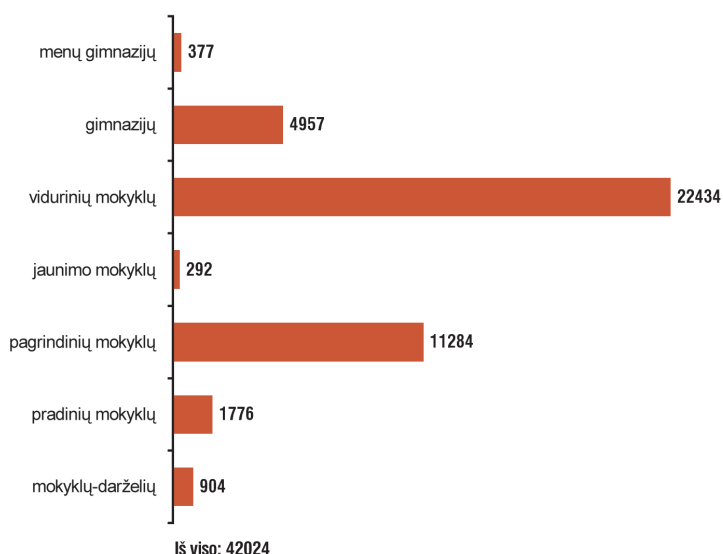
Duomenų šaltinis: ŠMM

Bendrą mokyklos nelankančių vaikų iki 16 m. skaičių sudaro vaikai, nelankantys mokyklos dėl negalės ir dėl įvairių kitų priežasčių: nenori mokytis, konfliktuoja su mokytojais, nori dirbti, yra iš asocialių šeimų, yra silpnos sveikatos ir kt. ŠMM duomenimis, šis skaičius, iki 2004 m. mažėjęs, 2005 m. padidėjo.

2005 m. didžiausią nelankančiųjų dalį (46,8%) sudarė tie, kurie turėtų mokytis 6, 7 ir 8 klasėse.

KIEK MOKYTOJŲ DIRBA BENDROJO LAVINIMO SISTEMOJE?

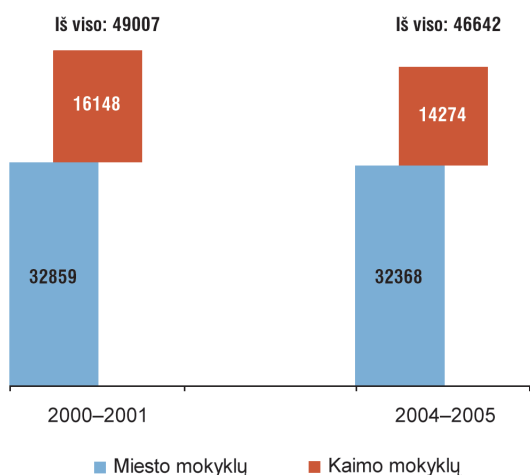
Mokytojų skaičius įvairių tipų dieninėse bendrojo lavinimo mokyklose 2004–2005 m. m.

Duomenų šaltinis: ITC

KAIP KINTA MOKYTOJŲ SKAIČIUS PASTARAISIAIS METAIS?

Mokytojų ir mokyklų vadovų¹ skaičius bendrojo lavinimo mokyklose 2000–2004 m.

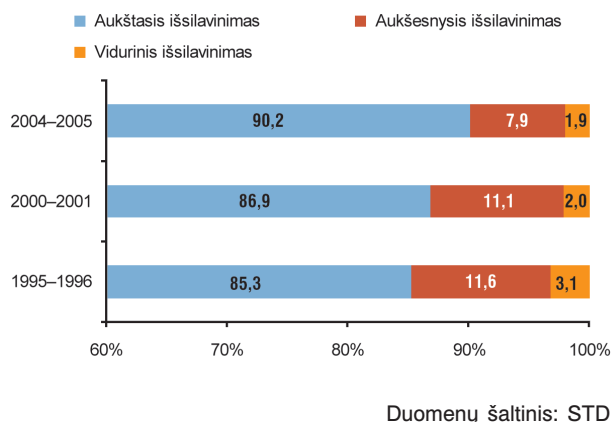
Duomenų šaltinis: STD

Mažėjant Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklų ir mokinių skaičiui, šiek tiek mažėja ir mokytojų bei mokyklų vadovų. Per penkerius metus bendras mokytojų ir mokyklų vadovų, dirbančių pagrindiniame darbe, skaičius sumažėjo 2365 (iš jų 491 mieste ir 1874 kaime). Dalis mokytojų išėjo į pensiją, dalis pakeitė profesiją, todėl būtų klaidinga manyti, kad minėti mokytojai neteko darbo.

¹ Mokyklų direktoriai ir jų pavaduotojai ugdymui.

KAIP KINTA MOKYTOJŲ IR MOKYKLŲ VADOVŲ IŠSILAVINIMAS?

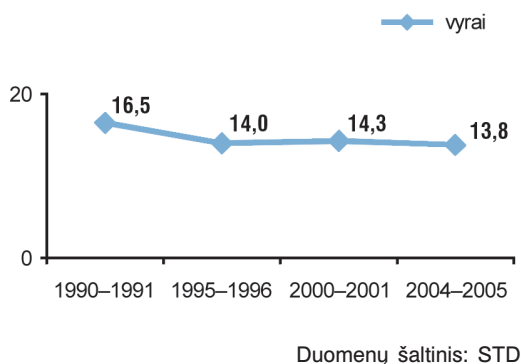
Bendrojo lavinimo mokyklų mokytojų ir vadovų pasiskirstymas pagal išsilavinimą 1995–2004 m.

Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklų mokytojų ir vadovų išsilavinimas gana aukštas. Nuo 1995 m. iki 2004 m. Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklų mokytojų ir vadovų, turinčių aukštąjį išsilavinimą, dalis padidėjo iki 90,2% (iš jų 96,7% mokytojų ir mokyklų vadovų 2004–2005 m. m. turėjo pedagoginį išsilavinimą). Pedagoginį išsilavinimą taip pat turėjo 82,1% turinčiųjų aukštesnįjį išsilavinimą.

KIEK VYRŲ DIRBA LIETUVOS BENDROJO LAVINIMO MOKYKLOSE?

Mokytojų bei mokyklų vadovų (vyrų) dalies (%) kaita bendrojo lavinimo mokyklose 1990–2004 m.

Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklose dirba labai nedidelė dalis vyrų, o nuo 1990 m. iki 2004 m. jų sumažėjo 2,7 procentinio punkto. 2004–2005 m. m. pradinėse klasėse dirbo 1,7% vyrų, o 5–12 klasėse – 17,1% vyrų.

KOKIA LIETUVOS MOKYTOJŲ IR MOKYKLŲ VADOVŲ KVALIFIKACIJA?

Pedagogų, kuriems suteiktos kvalifikacinės kategorijos, skaičius ir dalis (palyginti su bendru mokytojų skaičiumi) 2004–2005 m. m.

Kvalifikacinės kategorijos	Atestuota	%
Mokytojas	3151	7,5
Vyresnysis mokytojas	24282	57,8
Metodininkas	8703	20,7
Ekspertas	578	1,4
Iš viso	36714	87,4

Lietuvoje mokytojų kvalifikacija vertinama pagal kvalifikacines kategorijas: mokytojo, vyresniojo mokytojo, mokytojo metodininko ir mokytojo eksperto (didėjančia tvarka).

Mokyklų vadovų, kuriems suteiktos vadybinės kvalifikacinės kategorijos, skaičius ir dalis (palyginti su bendru vadovų skaičiumi) 2004–2005 m. m.

Vadybinės kvalifikacinės kategorijos	Atestuota	%
III kategorija	1984	55,4
II kategorija	579	16,2
I kategorija	20	0,5
Iš viso	2583	72,1

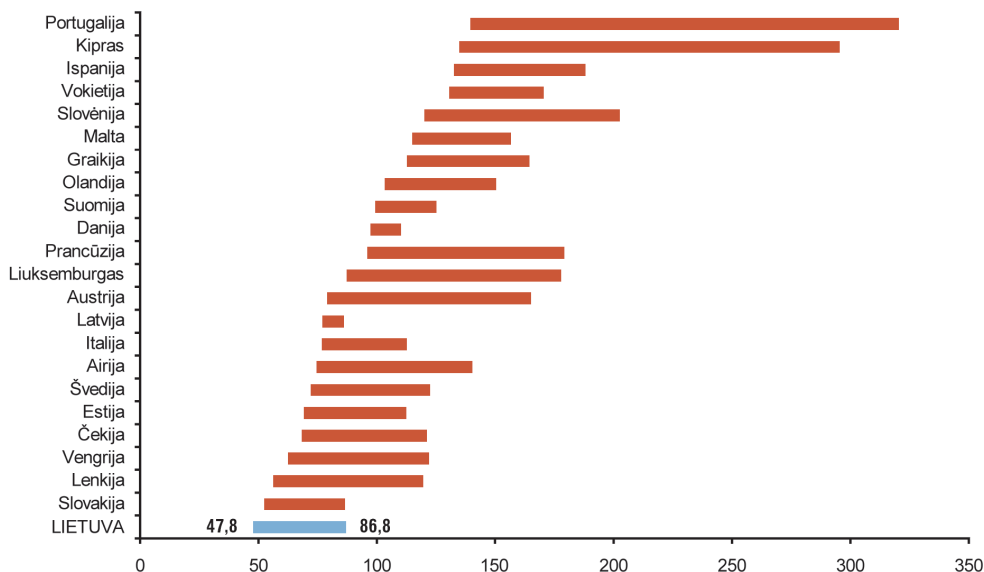
Lietuvoje mokyklų vadovų (direktorių ir pavaduotojų ugdymui) kvalifikacija vertinama pagal įgytą vadybinę kvalifikacinę kategoriją (I kategorija – pati aukščiausia).

Duomenų šaltinis: ITC

KIEK UŽDIRBA BENDROJO LAVINIMO MOKYKLŲ MOKYTOJAI?

Minimalus ir maksimalus mokytojų metinis (bruto) atlyginimas (%), palyginti su BVP, tenkančiu vienam gyventojui, Europos valstybėse 2002–2003 m. m.

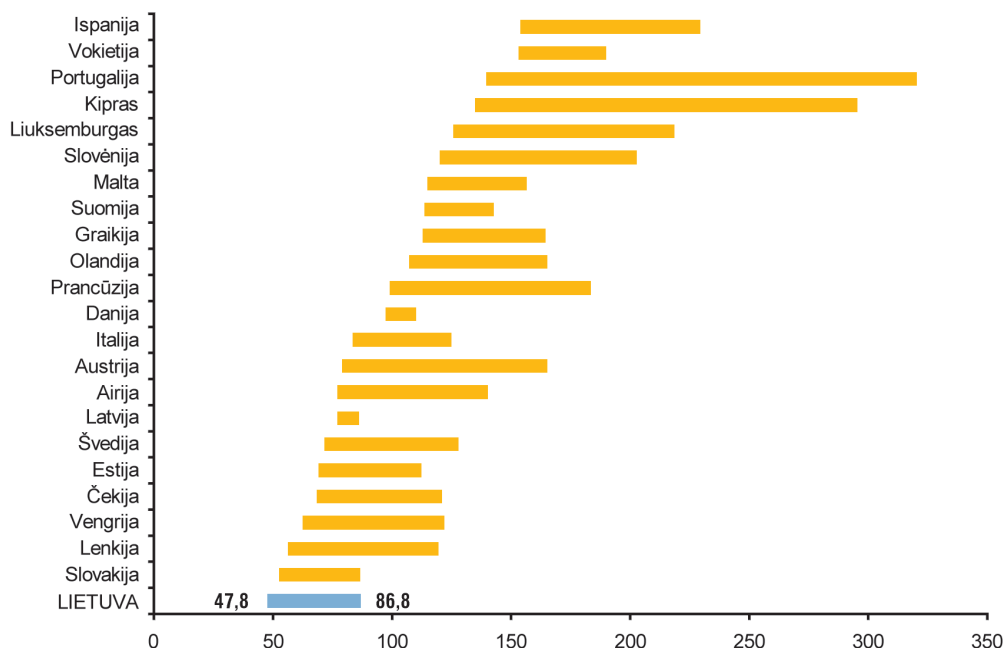
Pradinis ugdymas

Duomenų šaltinis: Key data on Education in Europe 2005

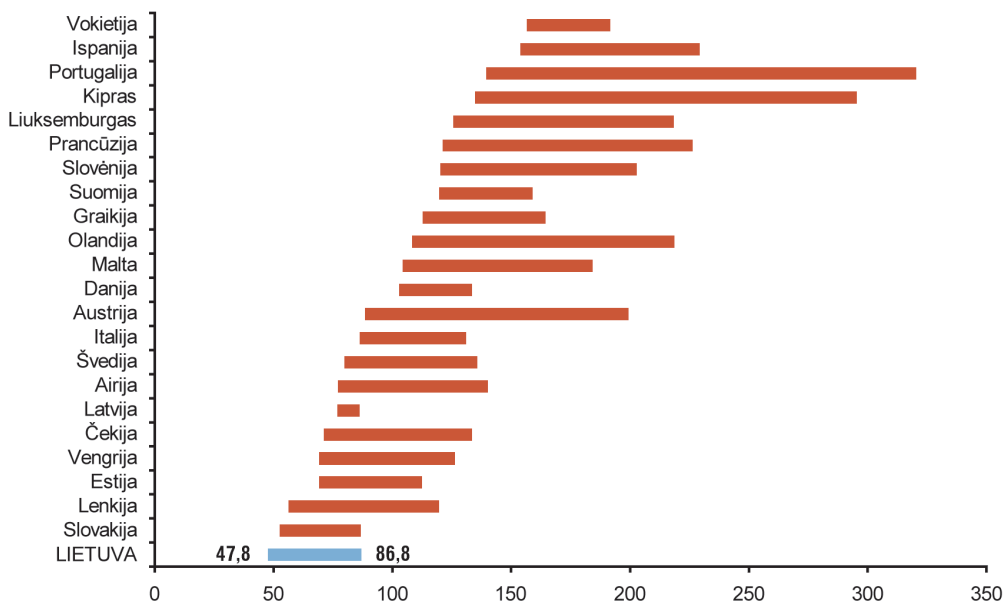
Lietuvos mokytojų atlyginimai nuolat didinami, tačiau, palyginti su BVP, tenkančiu vienam gyventojui, vis dar yra nedideli. Minimalus santykinis metinis Lietuvos mokytojų atlyginimas yra pats mažiausias Europoje. Minimalaus ir maksimalaus atlyginimo skirtumas, rodantis karjeros galimybes, taip pat nedidelis. Lietuvos mokytojų atlyginimo dydis nepriklauso nuo to, kuriame lygmenyje jie dirba.

Pagrindinis ugdymas

Duomenų šaltinis: Key data on Education in Europe 2005

Vidurinis ugdymas

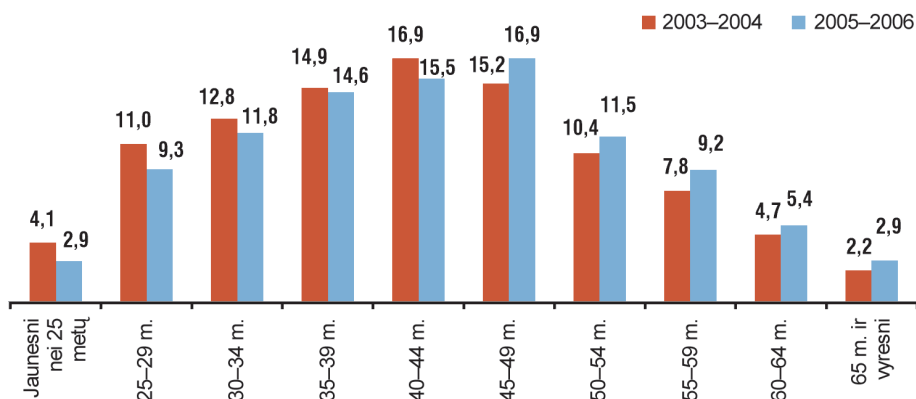

Duomenų šaltinis: Key data on Education in Europe 2005

KAIP BENDROJO LAVINIMO MOKYKLŲ MOKYTOJAI PASISKIRSTĖ PAGAL AMŽIŲ?

Bendrojo lavinimo mokyklų mokytojų pasiskirstymas (%) pagal amžių 2003–2005 m. m.

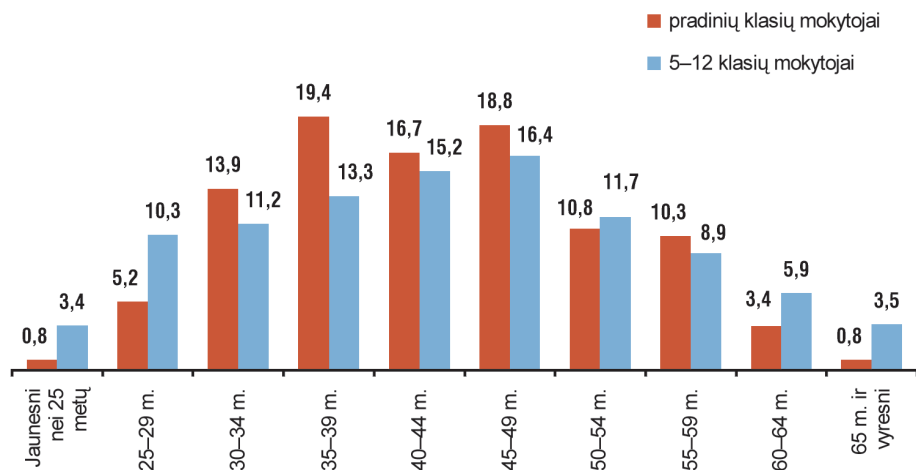
2005–2006 m. m. Lietuvoje didžiausia yra 45–49 metų mokytojų amžiaus grupė. Lyginant su ankstesniais metais matyti, kad jaunesnių mokytojų dalis mažėja, vyresnių – didėja.

Duomenų šaltinis: ITC

Pradinių ir 5–12 klasių mokytojų pasiskirstymas (%) pagal amžių 2005–2006 m. m.

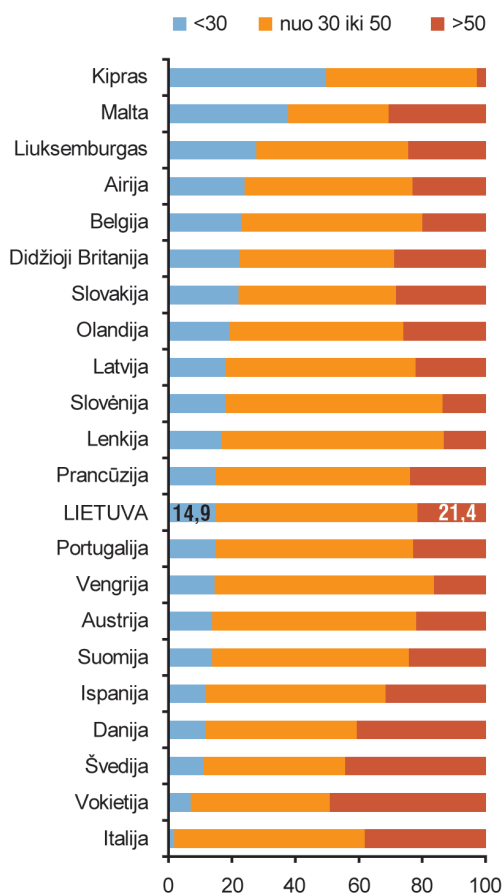
Lyginant pradinių ir aukštesnių klasių mokytojų pasiskirstymą pagal amžių matyti, kad 2005–2006 m. m. vyrauja vidutinio amžiaus – 30–49 metų – grupė, o jaunesnių kaip 30 metų ir vyresnių kaip 60 metų mokytojų daugiau dirba 5–12 klasėse.

Duomenų šaltinis: ITC

KOKIO AMŽIAUS YRA LIETUVOS MOKYTOJAI, PALYGINTI SU KITOMIS ŠALIMIS?

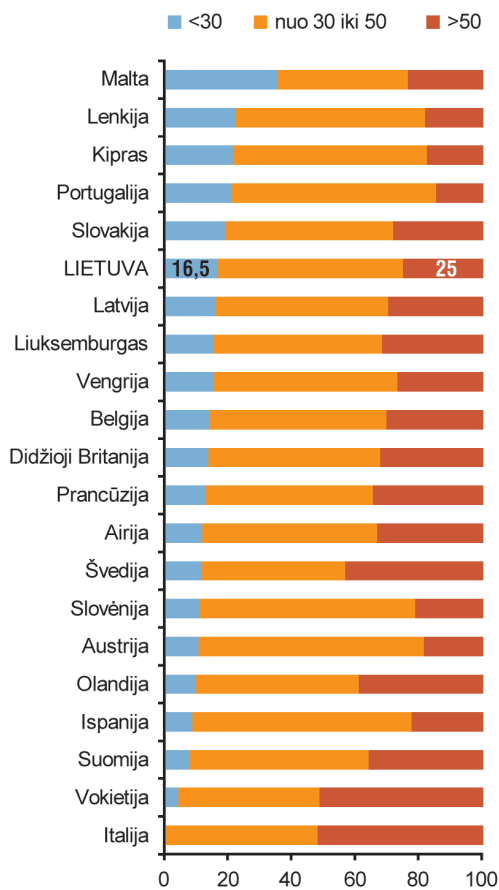
Mokytojų, kurių amžius <30 ir >50 metų, dirbusių valstybinėse ir nevalstybinėse mokyklose ISCED 1 lygmenyje, dalis (%), palyginti su bendru ISCED 1 lygmenyje dirbusių mokytojų skaičiumi, 2003 m.

Duomenų šaltinis: Eurostat

Pastaba. Nėra Čekijos, Estijos ir Graikijos duomenų.

Mokytojų, kurių amžius <30 ir >50 metų, dirbusių valstybinėse ir nevalstybinėse mokyklose ISCED 2–3 lygmenyse, dalis (%), palyginti su bendru ISCED 2–3 lygmenyse dirbusių mokytojų skaičiumi, 2003 m.

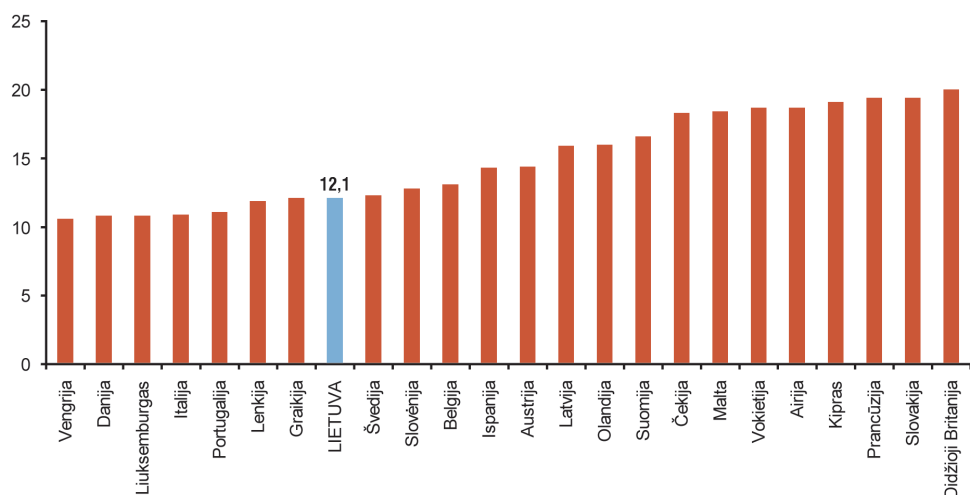

Duomenų šaltinis: Eurostat

Pastaba. Nėra Čekijos, Danijos, Estijos ir Graikijos duomenų.

KOKS MOKINIŲ IR MOKYTOJŲ SKAIČIAUS SANTYKIS BENDROJO LAVINIMO MOKYKLOSE?

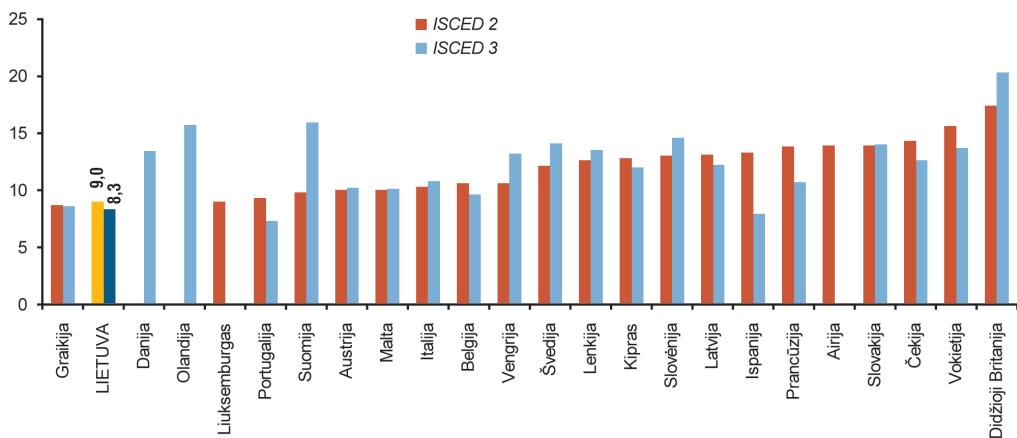
Mokinių ir mokytojų skaičiaus santykis pradinio ugdymo (ISCED 1) lygmenyje Europos valstybėse 2003 m.

Duomenų šaltinis: Eurostat

Pastaba. Nėra Estijos duomenų.

Mokinių ir mokytojų skaičiaus santykis pagrindinio ir vidurinio ugdymo (ISCED 2 ir 3) lygmenyse Europos valstybėse 2003 m.

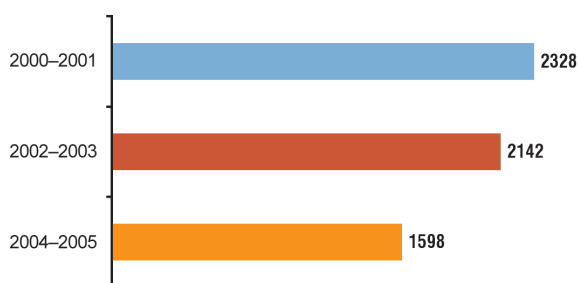

Duomenų šaltinis: Eurostat

Pastaba. Nėra Estijos ISCED 2 ir 3 duomenų, ISCED 2 – Olandijos ir Danijos, ISCED 3 – Airijos ir Liuksemburgo.

KIEK BENDROJO LAVINIMO MOKYKLŲ YRA LIETUVOJE?

Bendras dieninių bendrojo lavinimo mokyklų skaičius 2000–2004 m.

Duomenų šaltinis: STD

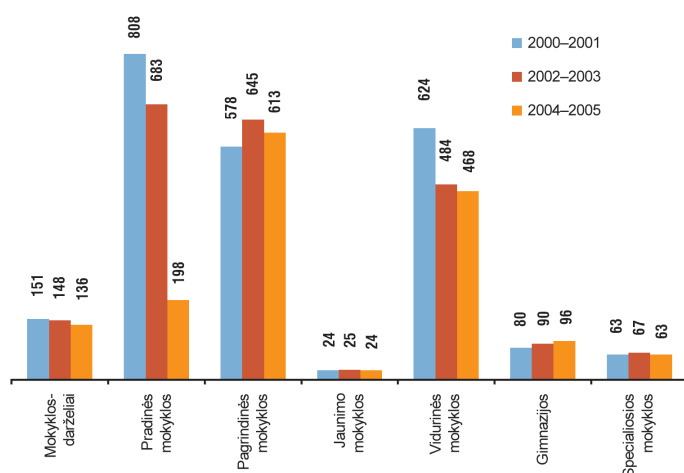
Dėl demografinių priežasčių, taip pat dėl vykstančios mokyklų tinklo pertvarkos per penkerius metus sumažėjo bendras dieninių bendrojo lavinimo mokyklų skaičius, tačiau išaugo vidutinis mokyklos dydis (padidėjo mokinių skaičius mokyklose). Vykstant tinklo pertvarkai 515 mokyklų buvo reorganizuotos ir tapo kitų mokyklų skyriais.

Didžioji dalis mokyklų yra valstybinės, nevalstybinių 2004–2005 m. m. buvo tik 19.

KAIP KINTA ĮVARIŲ TIPŲ BENDROJO LAVINIMO MOKYKLŲ SKAIČIUS?

Dieninių bendrojo lavinimo mokyklų (valstybinių, savivaldybių ir nevalstybinių) kaita 2002–2004 m.

Per pastaruosius penkerius metus labiausiai pakito savarankiškų pradinio mokyklų skaičius, nes daug pradinio mokyklų tapo didesnių pagrindinių ar vidurinių mokyklų skyriais.

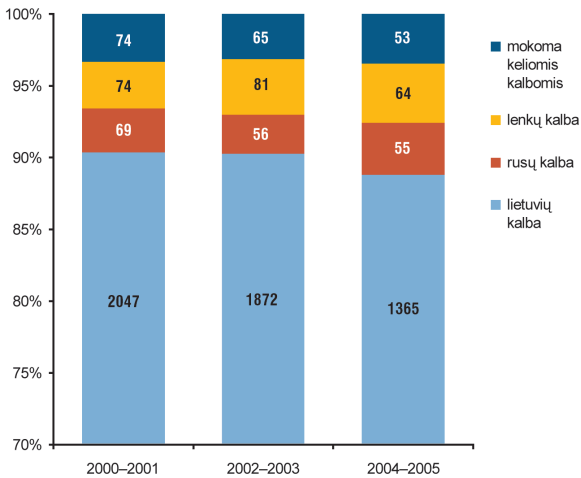
Duomenų šaltinis: STD

Vidurinių mokyklų skaičius taip pat gerokai sumažėjo – dalis vidurinių mokyklų tapo pagrindinėmis mokyklomis arba gimnazijomis.

Pagrindinių mokyklų skaičius iš pradžių didėjo, o vėliau sumažėjo, nes, sumažėjus mokinių skaičiui, dalis pagrindinių mokyklų pertvarkyta į pradines.

KAIP KINTA BENDROJO LAVINIMO MOKYKLŲ SKAIČIUS PAGAL MOKOMĄSIAS KALBAS?

Dieninių bendrojo lavinimo mokyklų pasiskirstymas pagal mokomąsias kalbas (skaičius) 2000–2004 m.

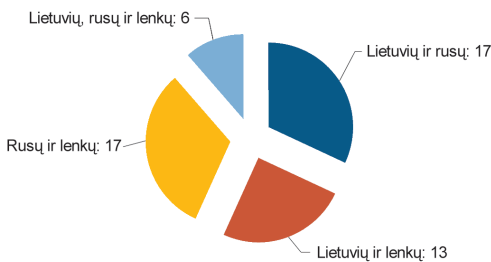

Duomenų šaltinis: STD

Mažėjant bendram mokyklų skaičiui per penkerius metus labiausiai sumažėjo mokyklų lietuvių mokomąja kalba. Mokyklų lenkų mokomąja kalba skaičius iš pradžių didėjo, nes buvo steigiamos labai mažos mokyklos, o vėliau sumažėjo, nes dalis pradinių mokyklų tapo kitų mokyklų skyriais.

Per penkerius metus labai sumažėjo ir mokyklų, kuriose yra klasių įvairiomis mokomosiomis kalbomis. Be to, Lietuvoje veikia po 1 mokyklą baltarusių ir prancūzų mokomosiomis kalbomis.

Dieninių bendrojo lavinimo mokyklų, kuriose yra klasių įvairiomis mokomosiomis kalbomis, skaičius 2004–2005 m. m.

Duomenų šaltinis: STD

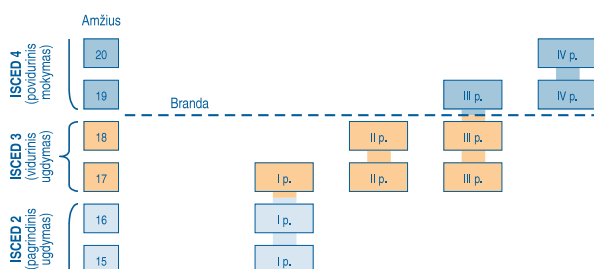
2004–2005 m. m. Lietuvoje veikė 53 bendrojo lavinimo mokyklos, kuriose tradiciškai, tenkinant tautinių mažumų ugdymo jų gimtąja kalba poreikius, lygiagrečiose klasėse mokoma įvairiomis kalbomis. Daugiausia buvo mokyklų, kuriose mokoma lietuvių ir rusų bei rusų ir lenkų kalbomis.

Profesinio mokymo paskirtis – padėti asmeniui įgyti, keisti ar tobulinti kvalifikaciją ir pasirengti dalyvauti kintančioje darbo rinkoje.

Profesinis mokymas vykdomas pagal keturių pakopų programas, besiskiriančias mokymo turiniu ir trukme, skirtas įvairaus amžiaus ir išsilavinimo jaunimui. I pakopoje neturintieji pagrindinio išsilavinimo mokosi profesijos, o pageidaujantiems teikiamas ir pagrindinis išsilavinimas. II pakopoje mokiniai, turintys pagrindinį išsilavinimą, mokosi profesijos. III pakopoje mokiniai, įgiję pagrindinį išsilavinimą, mokosi profesijos ir dalykų pagal vidurinio ugdymo programą. IV pakopoje vidurinį išsilavinimą turintys mokiniai mokosi profesijos. Profesinėse mokyklose gali būti mokoma pagal vienos, kelių arba visų pakopų programas.

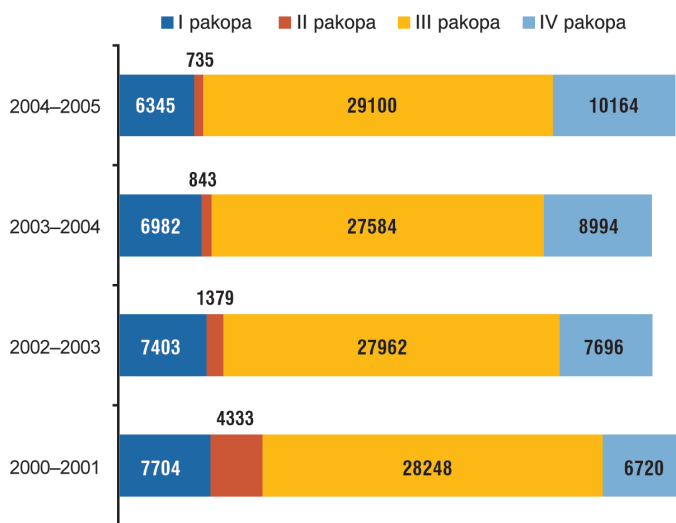
Baigusiesiems profesinio mokymo programą išduodamas profesinio mokymo diplomą ar kvalifikacijos pažymėjimas, baigusiesiems III pakopos mokymo programą išduodamas ir brandos atestatas.

Nuo 2000 m. pradėta pertvarkyti profesinių mokyklų tinklą. Dalis mokyklų buvo sujungtos, todėl statistiškai profesinių mokyklų skaičius mažėjo. Pertvarkant profesinių mokyklų tinklą buvo siekiama atsižvelgti į regioninius gyventojų mokymosi poreikius, išlaikyti profesinio mokymo įstaigų mokymo programų įvairovę, sumažinti išlaidas administracijai, ūkiniams darbuotojams, taip pat vieno mokinio išlaikymui, racionaliau panaudoti profesiniam mokymui skirtas patalpas.

KIEK MOKINIŲ MOKOSI PROFESINIO MOKYMO SISTEMOJE?

Profesinių mokyklų mokinių skaičius pagal pakopas

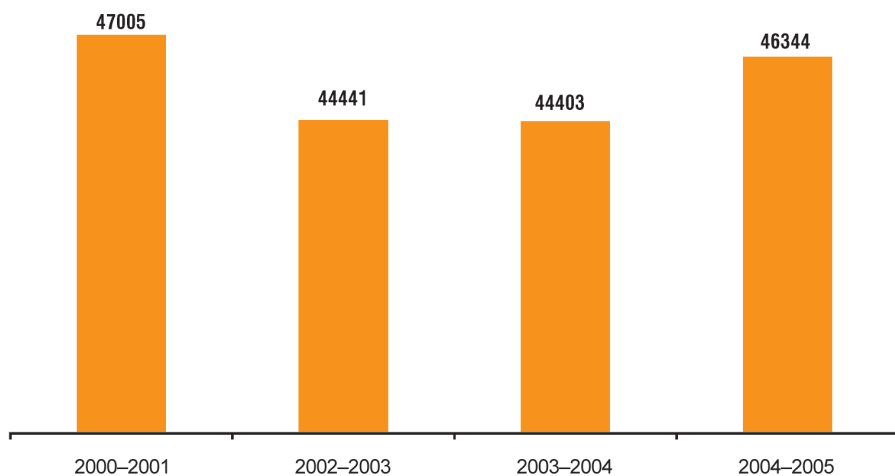
Duomenų šaltinis: STD

Nuo 2000 iki 2004 m. labiausiai pakito besimokančiųjų II ir IV pakopoje skaičius. Per šį laikotarpį II pakopoje besimokančiųjų sumažėjo 83%, o mokinių, besimokančių IV pakopoje, padaugėjo 34%.

KAIP KINTA PROFESINIŲ MOKYKLŲ MOKINIŲ SKAIČIUS?

Profesinių mokyklų mokinių skaičiaus kaita 2000–2004 m.

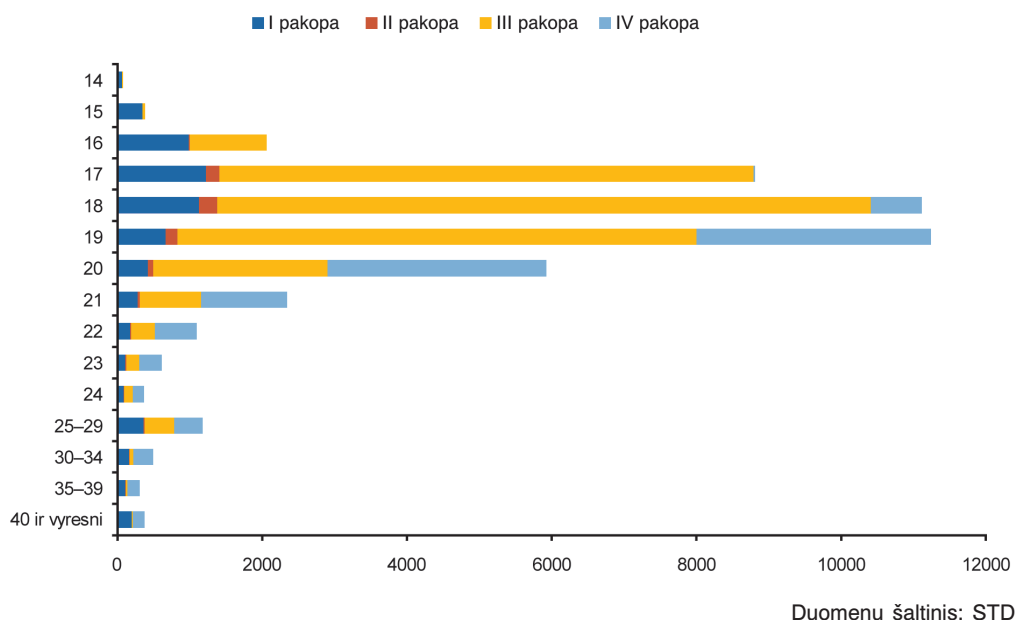
Per 2000–2003 m. laikotarpį profesinių mokyklų mokinių skaičius mažėjo. 2004 m. profesinėse mokyklose mokėsi 4,2% daugiau mokinių nei 2003 m. Merginų dalis profesinėse mokyklose per 2000–2004 m. laikotarpį buvo pastovi ir sudarė apie 40% viso mokinių skaičiaus.

Duomenų šaltinis: STD

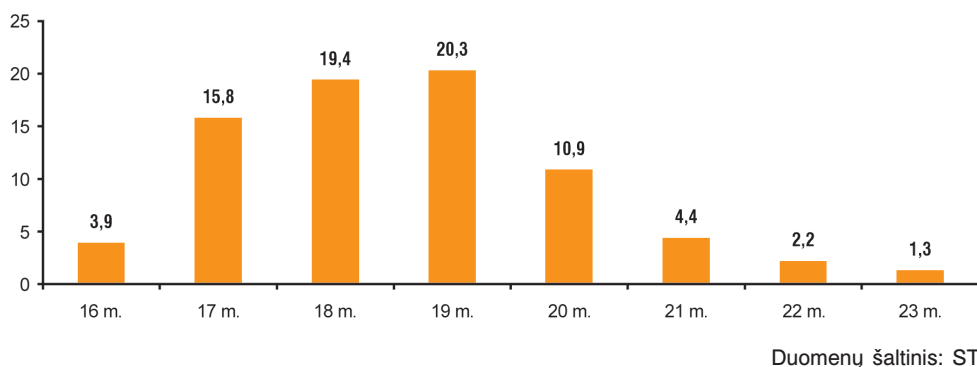
KOKIO AMŽIAUS GYVENTOJAI MOKOSI PROFESINĖSE MOKYKLOSE?

Profesinių mokyklų mokinių skaičius pagal amžių įvairiose profesinio mokymo pakopose 2004–2005 m. m.

KOKIĄ ATITINKAMO AMŽIAUS GYVENTOJŲ DALĮ SUDARO PROFESINIŲ MOKYKLŲ MOKINIAI?

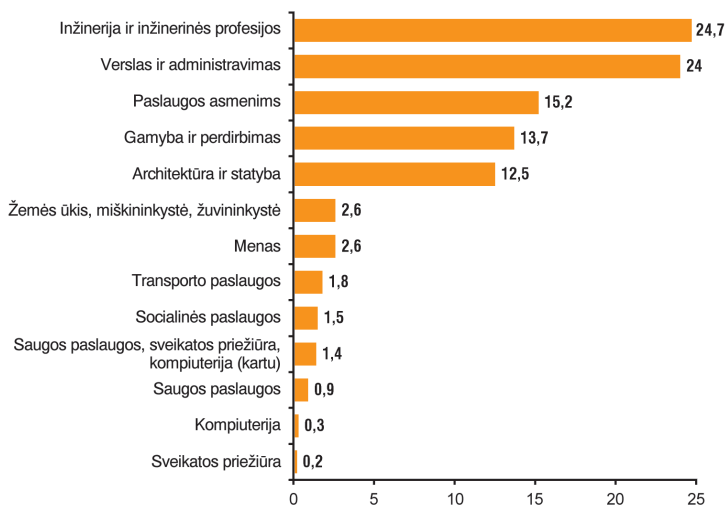
Besimokančiųjų profesinėse mokyklose dalis (%), palyginti su bendru to amžiaus gyventojų skaičiumi¹

¹ Kitų amžiaus grupių besimokančiųjų dalis, palyginti su atitinkamo amžiaus gyventojų skaičiumi, yra mažesnė už 1%.

KOKIAS MOKYMOSI SRITIS RENKASI PROFESINIŲ MOKYKLŲ MOKINIAI?

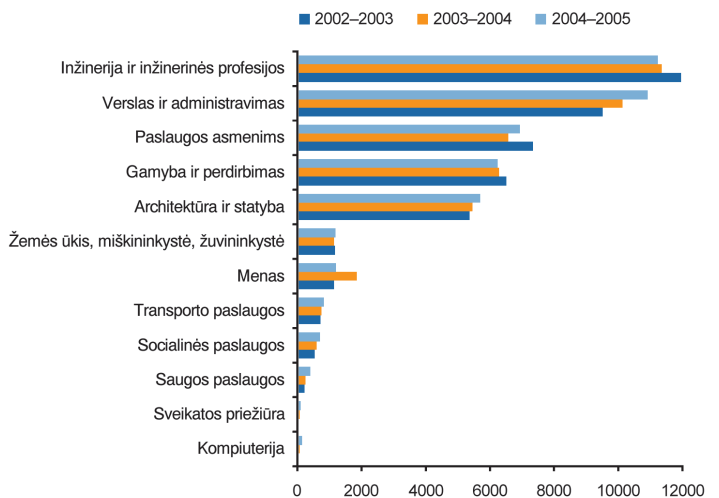
Profesinių mokyklų mokinių dalis (%) pagal mokymo sritis 2004–2005 m.¹

Duomenų šaltinis: STD

2004–2005 m. m. inžinerijos bei verslo ir administravimo mokymo srityse mokėsi 48,7% profesinių mokyklų mokinių. Kompiuterijos ir sveikatos priežiūros mokymo srityse mokėsi mažiau nei 0,5% profesinių mokyklų mokinių.

Profesinių mokyklų mokinių skaičius pagal mokymo sritis 2002–2004 m.²

Duomenų šaltinis: STD

Per 2002–2004 m. laikotarpį daugėjo profesinių mokyklų mokinių, kurie rinkosi architektūros ir statybos bei verslo ir administravimo mokymo sritis. Mažėjo mokinių inžinerinių profesijų, asmenims skirtų paslaugų bei gamybos ir perdirbimo mokymo srityse.

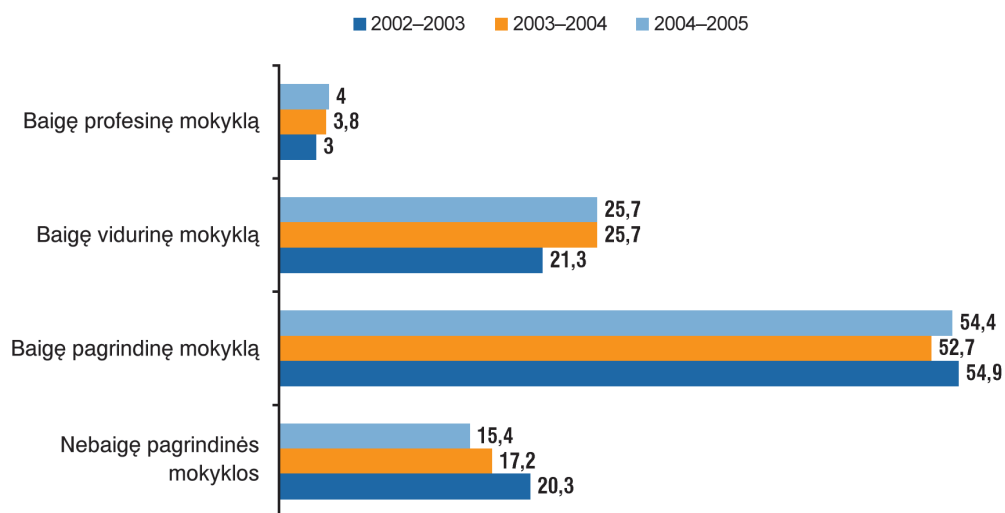
¹ Be technologinių gimnazijų klasių.

² 2003–2004 m. m. ir 2004–2005 m. m. duomenys – be technologinių gimnazijų klasių.

KOKIO IŠSILAVINIMO JAUNIMAS RENKASI PROFESINES MOKYKLAS?

Mokinių, stojančių į profesines mokyklas, pasiskirstymas pagal įgytą išsilavinimą 2002–2004 m. (%)

Didžiausia dalis mokinių, stojančių į profesines mokyklas, yra baigę pagrindinę arba vidurinę mokyklą. Nuo 2002 iki 2004 m. beveik 5% sumažėjo stojančiųjų, kurie nėra baigę pagrindinės mokyklos. Stojančių į profesines mokyklas mokinių, kurie baigę aukštesnias mokyklas, dalis pastaraisiais metais buvo pastovi ir sudarė apie 0,5%.

Duomenų šaltinis: STD

KOKIA DALIS PROFESINIŲ MOKYKLŲ MOKINIŲ GAUNA VALSTYBĖS STIPENDIJAS?

Profesinių mokyklų mokinių, gaunančių stipendijas*, dalis (%) 2000–2004 m.

Nuo 2000 iki 2004 m. profesinių mokyklų mokinių, gaunančių stipendiją, dalis padidėjo 5,6%. 99% profesinių mokyklų mokinių, gaunančių stipendiją, gauna 1–1,5 minimalaus gyvenimo lygio (MGL) dydžio stipendijas. Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintas MGL nuo 2000 m. yra 125 Lt.

* Be gaunančiųjų našlaičio, socialinę ar įmonių stipendijas.

Duomenų šaltinis: STD

KIEK PEDAGOGŲ DIRBO PROFESINĖSE MOKYKLOSE?

Profesinių mokyklų mokytojų skaičiaus kaita 2000–2004 m.

2004–2005 m. m. profesinėse mokyklose dirbo 4907 mokytojai.

Moterų dalis tarp profesinių mokyklų mokytojų per 2000–2004 metų laikotarpį labai nepakito ir yra apie 66%.

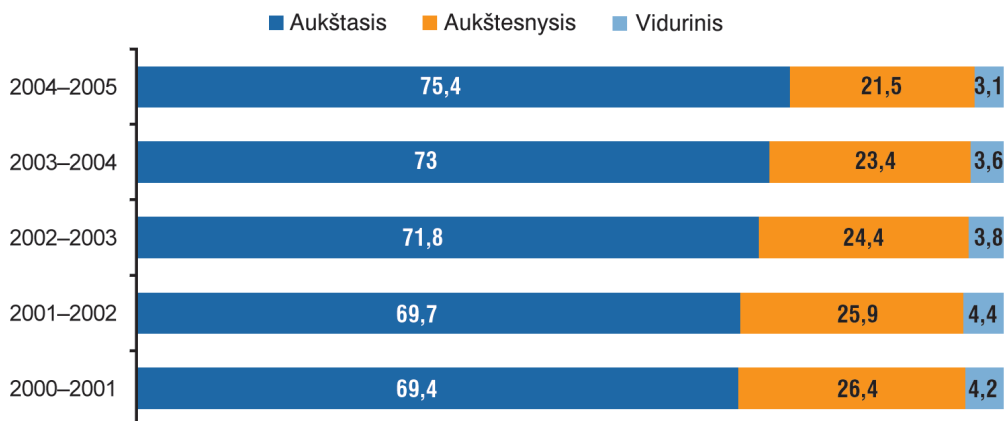

Duomenų šaltinis: STD

KOKS PROFESINIŲ MOKYKLŲ PEDAGOGŲ IŠSILAVINIMAS?

Profesinių mokyklų mokytojai pagal įgytą išsilavinimą 2000–2004 m. (%)

Nuo 2000 iki 2004 m. profesinių mokyklų pedagogų, įgijusių aukštąjį išsilavinimą, dalis padidėjo 6%. Atitinkamai per visą šį laikotarpį mažėjo pedagogų, įgijusių aukštesnįjį ar vidurinį išsilavinimą, dalis.

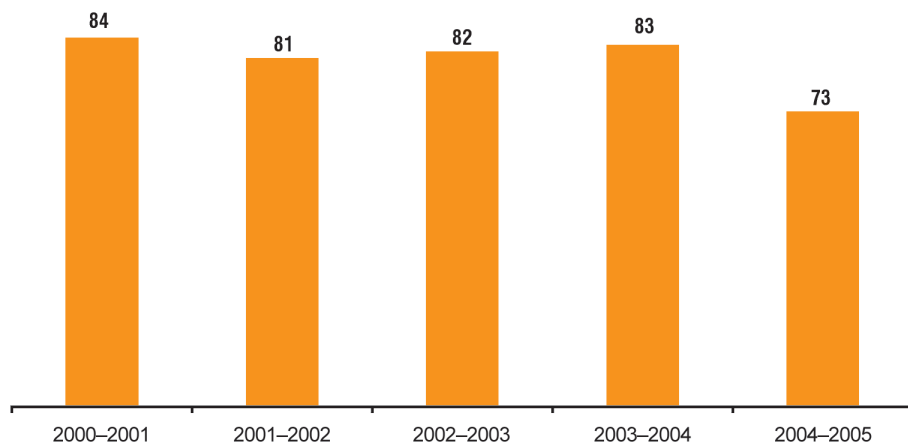

Duomenų šaltinis: STD

KIEK PROFESINIŲ MOKYKLŲ YRA LIETUVOJE?

Profesinių mokyklų skaičiaus kaita Lietuvoje 2000–2004 m.

2000–2003 m. profesinių mokyklų skaičius ženkiai nekito. Per 2003–2004 m. dalis profesinių mokyklų buvo sujungtos, o 8 mokyklos – pertvarkytos į viešąsias įstaigas ir toliau moko pagal profesinio mokymo programas. 2004–2005 m. m. 97,2% profesinių mokyklų buvo valstybinės.

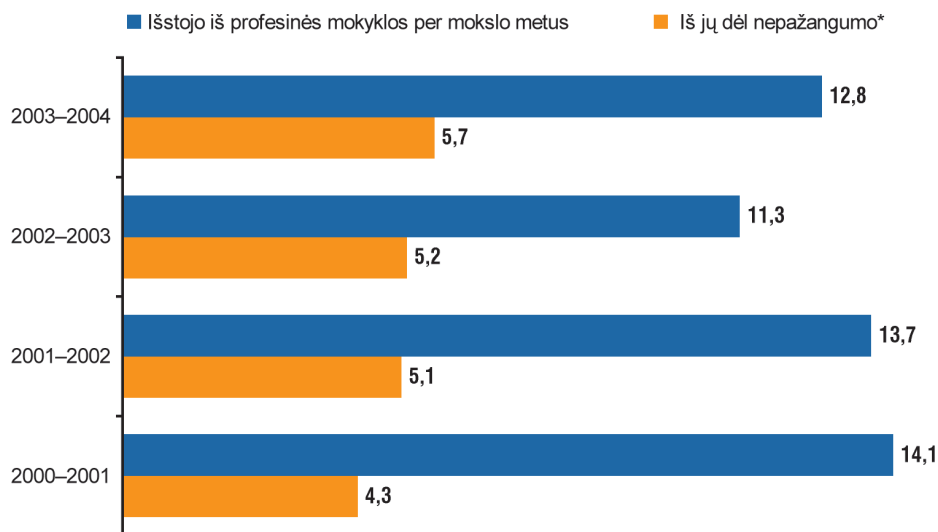

Duomenų šaltinis: STD

KOKS PROFESINIŲ MOKYKLŲ DARBO EFEKTYVUMAS?

Išstojusiųjų iš profesinių mokyklų ir kartojančių kursą mokinių dalis (%) 2000–2003 m.

Per 2000–2003 m. laikotarpį paliekančiųjų profesines mokyklas („nubyrančiųjų“) dalis buvo didesnė nei 10% per vienerius mokslo metus, iš jų dėl nepažangumo – apie 5%. Per šį laikotarpį kursą kartojančių mokinių dalis buvo pastovi – apie 1,1%.

* Dalis nuo visų įstojusiųjų.

Duomenų šaltinis: STD

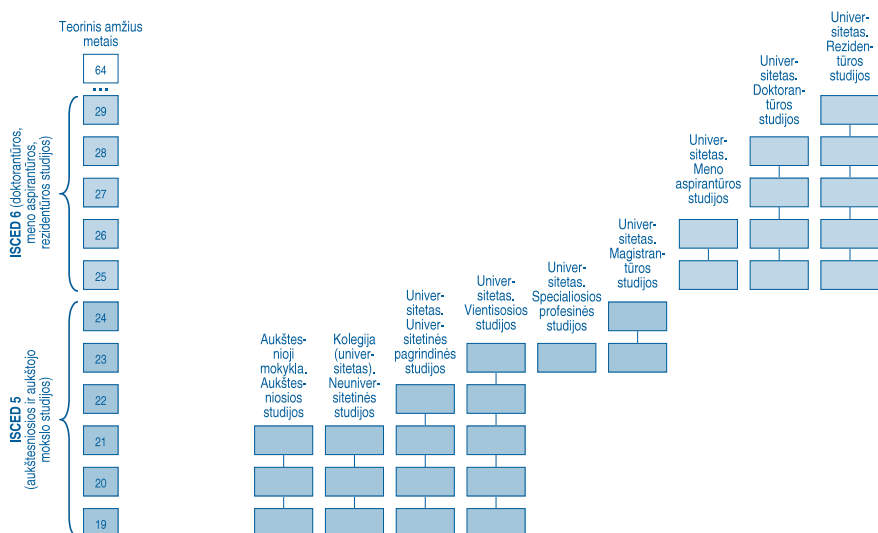
Aukštojo mokslo studijų paskirtis – padėti asmeniui įgyti aukštąjį išsilavinimą bei atitinkamą kvalifikaciją ir pasirengti aktyviai profesinei, visuomeninei ir kultūrinei veiklai. Aukštąjį išsilavinimą Lietuvoje galima įgyti universitetuose ir kolegijose.

Universitetas yra aukštoji mokykla, kurioje vyrauja universitetinės studijos ir studentų daugumą sudaro studijuojantieji pagal universitetines studijų programas, atliekami moksliniai tyrimai, organizuojamos magistrantūros bei doktorantūros studijos ir (arba) plėtojama aukšto lygio profesionali meno veikla bei yra meno aspirantūra.

Kolegija yra aukštoji mokykla, kurioje vyrauja neuniversitetinės studijos ir studentų daugumą sudaro studijuojantieji pagal neuniversitetines studijų programas, plėtojami taikomieji moksliniai tyrimai ir (arba) taikomoji mokslinė veikla ar profesionalusis menas.

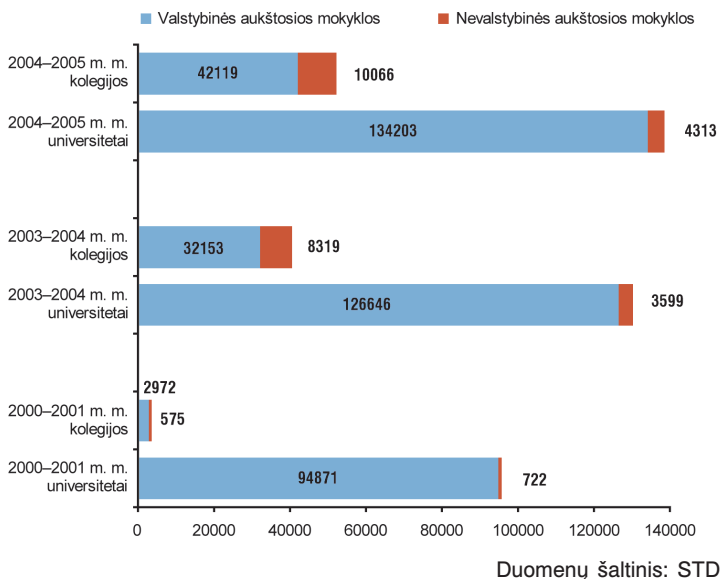
Kolegijos Lietuvoje pradėjo formuotis tik per paskutinį dešimtmetį anksčiau šalyje veikusių geriausių aukštesniųjų mokyklų pagrindu. 2005 metais kolegijos pradėjo veikti kaip iki galo susiformavusi Lietuvos neuniversitetinio aukštojo mokslo sistema: įkurtos beveik visos numatytos kolegijos ir jos pradėjo normalią veiklą.

2005 metais apibendrinta aukštojo mokslo sistemos plėtra per 15 metų nuo nepriklausomybės atkūrimo, įvardinti sistemos veiksmingumo trūkumai ir apsispręsta dėl pertvarkos aukštojo mokslo valdymo ir finansavimo srityse. 2005 metais buvo parengtas Lietuvos aukštojo mokslo sistemos plėtros 2006–2010 metais plano projektas.

KIEK STUDENTŲ MOKOSI AUKŠTOSIOSE MOKYKLOSE?

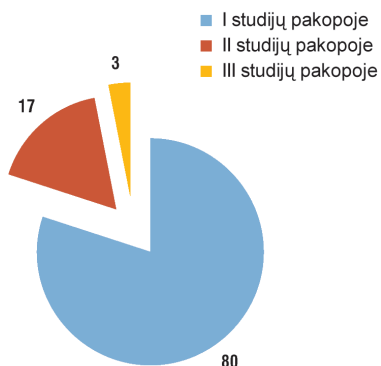
Universitetinių ir neuniversitetinių aukštųjų mokyklų studentų skaičius

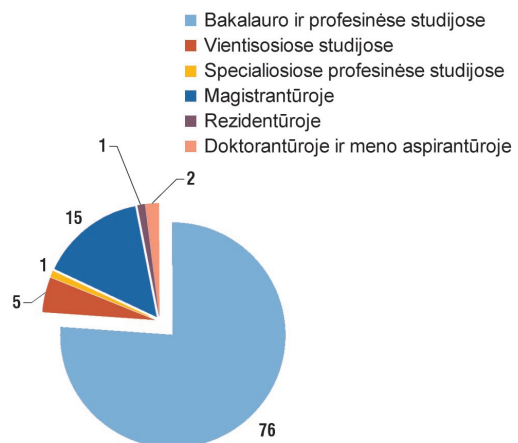
Šalyje daugėjant aukštųjų mokyklų, daugėja ir studentų. Daugėja ne tik naujai įsikūrusių kolegijų, bet ir universitetų studentų. Per vienerius metus (nuo 2003–2004 m. m. iki 2004–2005 m. m.) bendras aukštųjų mokyklų studentų skaičius padidėjo beveik 20 tūkstančių, arba 11%, universitetų studentų skaičius – 6%.

KAIP PASISKIRSTO UNIVERSITETŲ STUDENTAI PAGAL STUDIJŲ PAKOPAS IR FORMAS?

Universitetų studentų dalis pagal studijų pakopas 2004–2005 m. m. (%)

Universitetų studentų dalis pagal studijų formas 2004–2005 m. m. pradžioje (%)

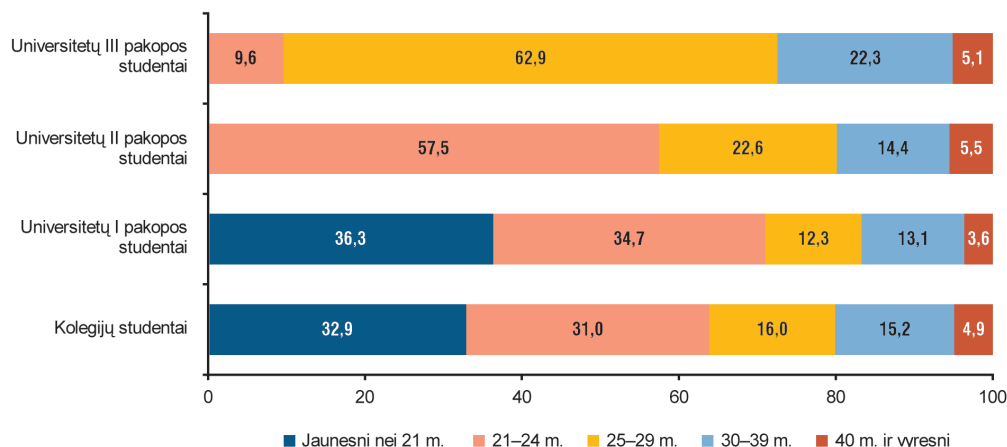

Duomenų šaltinis: STD

KAIP AUKŠTŲJŲ MOKYKLŲ STUDENTAI PASISKIRSTĖ PAGAL AMŽIŲ?

Aukštųjų mokyklų studentų pasiskirstymas pagal amžių 2004 m. (%)

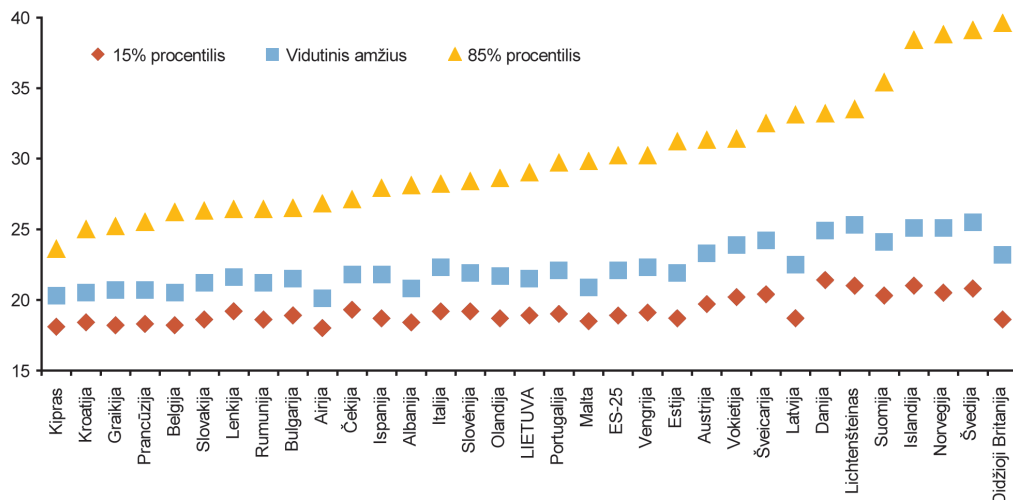
Lietuvos aukštosiose mokyklose vyresnio amžiaus studentai sudaro mažumą. Daugiau nei pusė kolegijų ir universitetų I ir II pakopų studentų jaunesni nei 25 metų, daugiau nei pusė universitetų III pakopos studentų jaunesni nei 30 metų. Vyresnių nei 40 metų studentų dalis visų tipų ir pakopų aukštosiose mokyklose – 5%. Lyginant pastarųjų metų duomenis matyti, kad vidutinis Lietuvos studentų amžius po truputį didėja.

Duomenų šaltinis: STD

Studentų amžius Europos valstybėse 2002–2003 m. m.

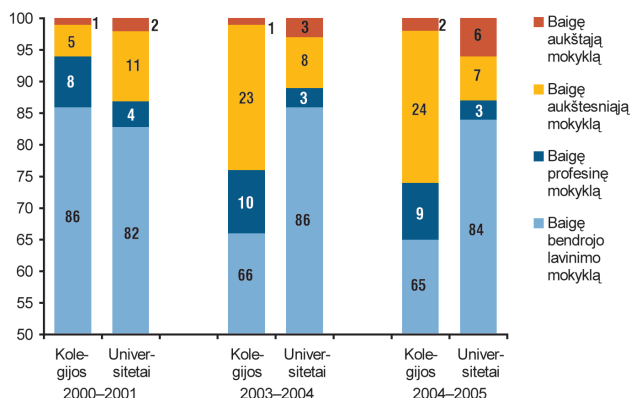
Lietuva pagal aukštųjų mokyklų studentų amžių labai artima ES vidurkiui: maždaug 70% studentų amžius yra tarp 19 ir 26 metų.

Duomenų šaltinis: Eurostat

KOKIO IŠSILAVINIMO JAUNIMAS STOJA Į AUKŠTŲJŲ MOKYKLŲ PAGRINDINES STUDIJAS?

Stojančiųjų į kolegijas ir į universitetų pirmąją pakopą studentų pasiskirstymas pagal įgytą išsilavinimą (%)

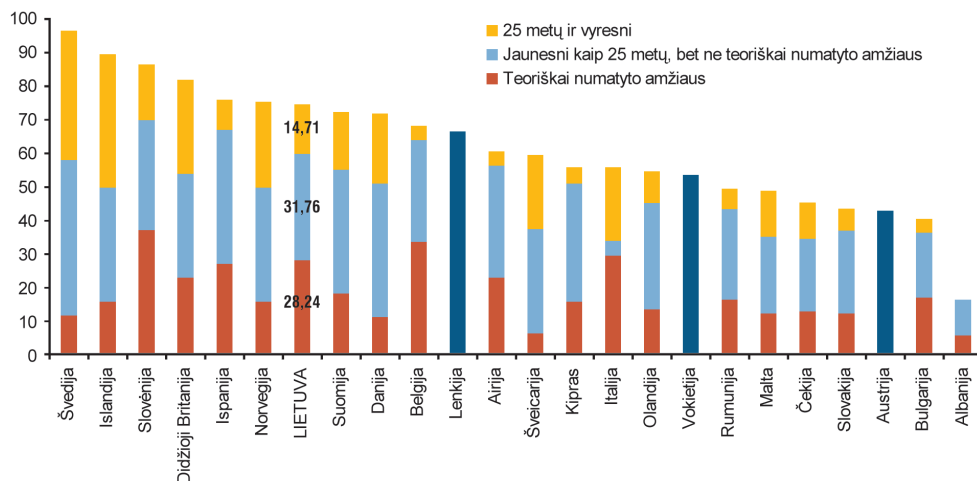
Duomenų šaltinis: STD

Lietuvoje į aukštųjų mokyklų pagrindines studijas paprastai stojama baigus bendrojo lavinimo mokyklą. Tai susiję su tendencija, kad didžioji dalis Lietuvos besimokančiųjų bendrąjį vidurinį išsilavinimą paprastai įgyja bendrojo lavinimo, o ne profesinėje mokykloje.

KOKIO AMŽIAUS JAUNIMAS STOJA Į AUKŠTŲJŲ MOKYKLŲ PAGRINDINES STUDIJAS?

Aukštųjų mokyklų pirmakursių dalis (%), palyginti su gyventojų, kurie pagal amžių teoriškai turėtų pradėti studijuoti, skaičiumi Europos valstybėse 2002–2003 m. m.

Aukštųjų mokyklų pirmakursių skaičius Lietuvoje sudaro apie 75% gyventojų, kurių amžius atitinka teoriškai numatytą studijų pradžios amžių. Pirmakursių iki 25 metų amžiaus bruto mokymosi aprėptis sudaro 60%. Palyginti su kitomis šalimis, Lietuvoje studijas pradeda jauni žmonės, ir studijuojančiųjų yra daug.

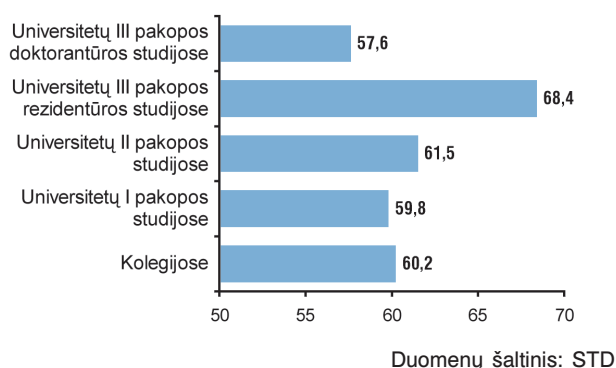

Pastaba. Lenkija, Vokietija ir Austrija duomenų nepateikė.

Duomenų šaltinis: Eurostat

KOKIĄ DALĮ STUDENTŲ SUDARO MOTERYS?

Moterų, siekiančių aukštojo mokslo, dalis (%) 2004–2005 m. m.

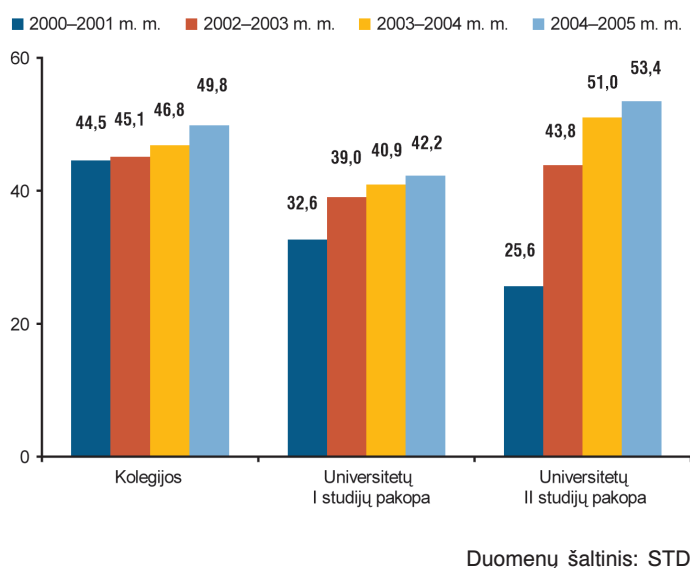

Moterų, siekiančių aukštojo mokslo, dalis Lietuvoje pastaraisiais metais nesikeičia ir sudaro apie 60% visose studijų pakopose, išskyrus rezidentūrą, kurioje moterų yra 68%.

KOKIA DALIS AUKŠTŲJŲ MOKYKLŲ STUDENTŲ PATYS MOKA UŽ MOKSLĄ?

Kolegijų ir universitetų studentų, studijuojančių savo lėšomis, dalis (%)

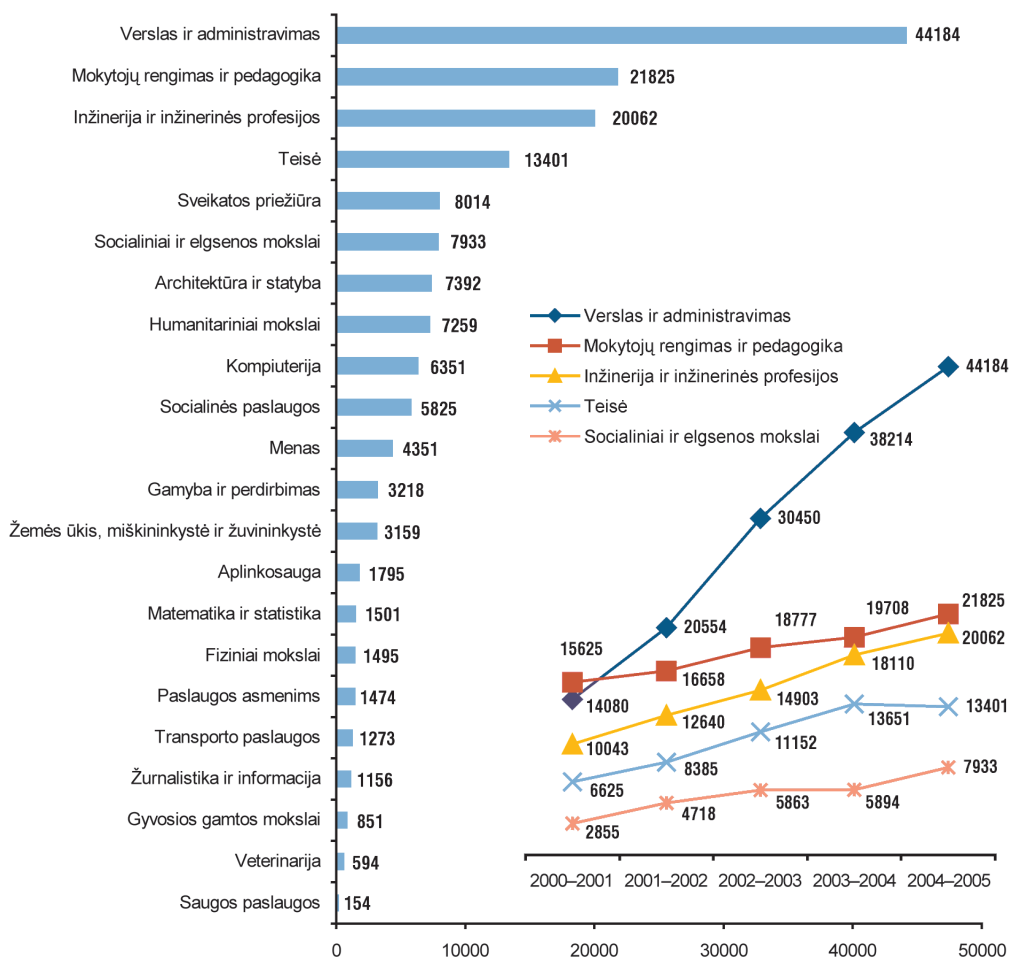
LR aukštojo mokslo įstatymu nustatyta, kad asmenys, sutinkantys mokėti visą studijų kainą, konkurso tvarka gali būti priimami į vakarinės ir neakivaizdinės formų visų pakopų studijas, taip pat iki 2005–2006 studijų metų – į antrosios pakopos dieninės formos studijas.

Studentų, mokančių už studijas, dalis pastaraisiais metais didėja visose aukštųjų studijų pakopose, bet ypač sparčiai – II pakopoje. Nuo 2000–2001 m. m. iki 2004–2005 m. m. savo lėšomis studijuojančiųjų dalis šioje pakopoje išaugo beveik 28 procentiniais punktais ir jau sudaro daugiau nei pusę visų studijuojančiųjų. Kolegijose studijuojančiųjų savo lėšomis dalis didesnė nei universitetų I pakopoje, nes maždaug 20% kolegijų studentų studijuoja nevalstybinėse kolegijose.

KAIP PASISKIRSTO STUDENTAI PAGAL STUDIJŲ SRITIS?

Kolegijų ir universitetų I pakopos studentų skaičius pagal studijų sritis¹ 2004–2005 m. m.

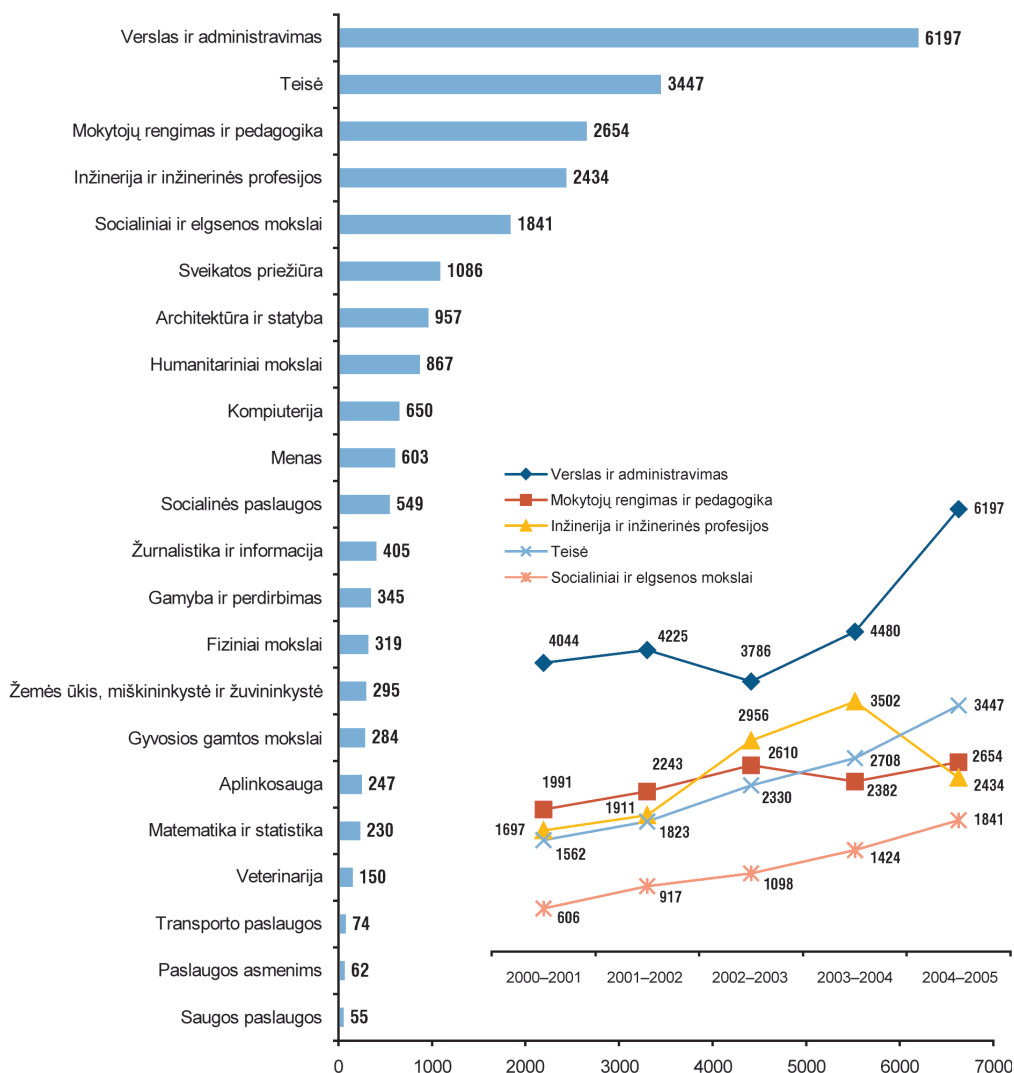

Duomenų šaltinis: STD

Pastaraisiais metais Lietuvoje daugiausia rengiama šių studijų sričių specialistų: verslo ir administravimo, mokytojų rengimo ir pedagogikos, inžinerijos ir inžinerinių profesijų. Nuo 2000–2001 m. m. iki 2004–2005 m. m. labiausiai padaugėjo verslo ir administravimo srities studentų – net 3 kartus. Kitų populiariausių studijų sričių studentų daugėjo lėčiau.

¹ Eurostat klasifikacija.

Universitetų II pakopos studentų skaičius pagal studijų sritis¹ 2004–2005 m. m.

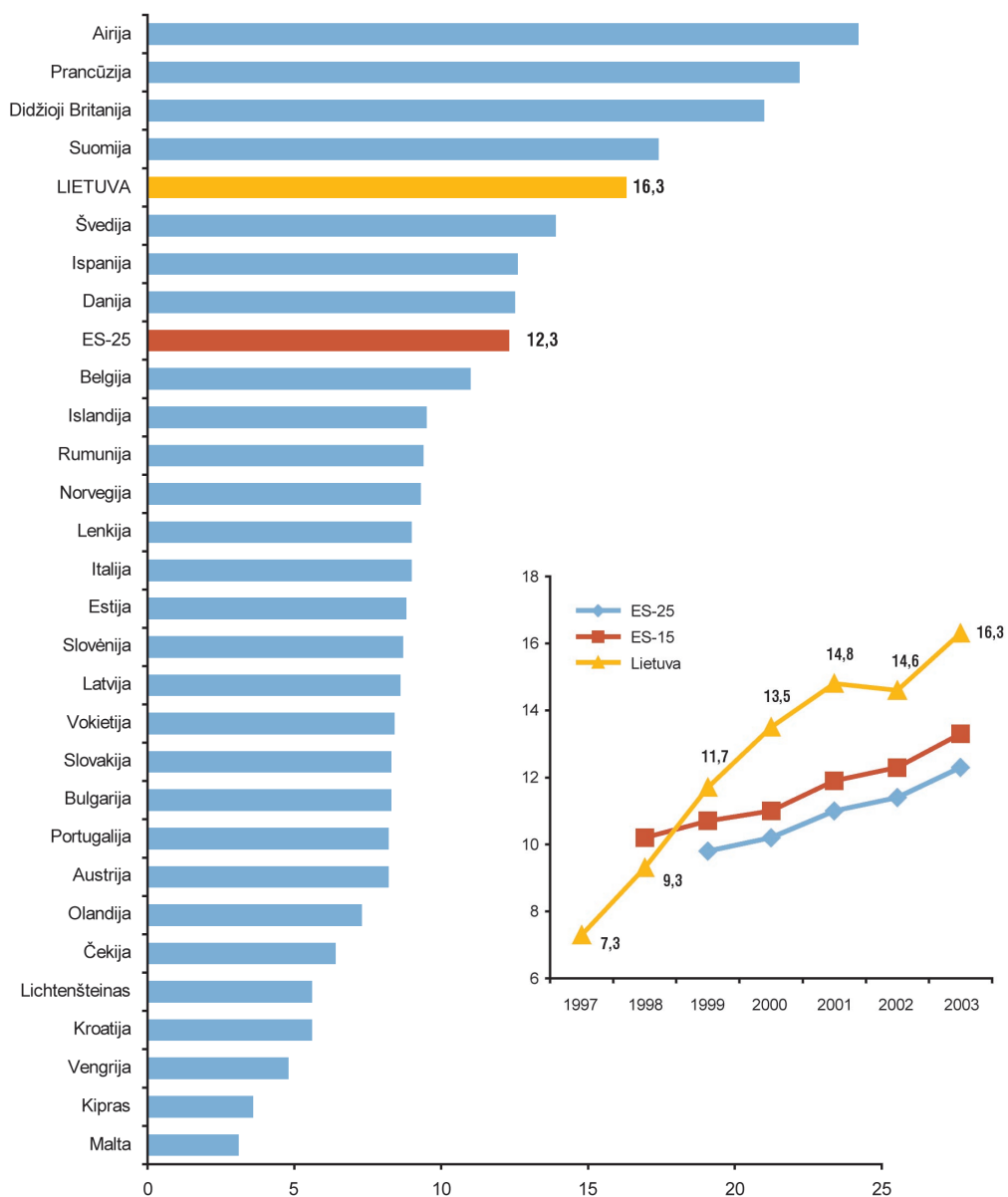
Duomenų šaltinis: STD

Antrojoje studijų pakopoje pastebimos tos pačios studijų krypties pasirinkimo tendencijos kaip ir pirmojoje. Iš populiariausių studijų sričių pastaraisiais metais smarkiai krito tik inžinerijos ir inžinerinių profesijų studentų skaičius.

¹ Eurostat klasifikacija.

KIEK ABSOLVENTŲ BAIGIA GAMTOS IR TECHNOLOGIJŲ MOKSLUS?

Baigusiųjų aukštąsias gamtos mokslų ir technologijų studijas skaičius 1000-iai 20–29 metų gyventojų Europos valstybėse 2003 m.

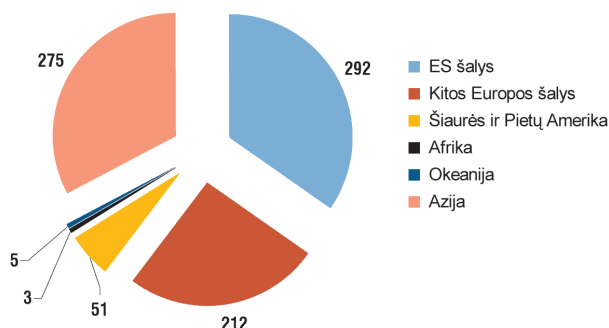

Duomenų šaltinis: Eurostat

Padidinti baigusiųjų gamtos mokslų ir technologijų studijas skaičių tūkstančiui 20–29 metų gyventojų yra vienas Europos švietimo siekinių. Šis Lietuvos rodiklis yra vienas didžiausių Europoje, be to, auga sparčiau nei vidutiniškai Europos valstybėse. Toks spartus šio rodiklio didėjimas susijęs su apskritai greitai augančiu studentų skaičiumi Lietuvoje.

KIEK UŽSIENIO PILIEČIŲ STUDIJUOJA LIETUVOS AUKŠTOSIOSE MOKYKLOSE?

Studentų užsienio piliečių skaičius Lietuvos universitetuose 2004–2005 m. m.

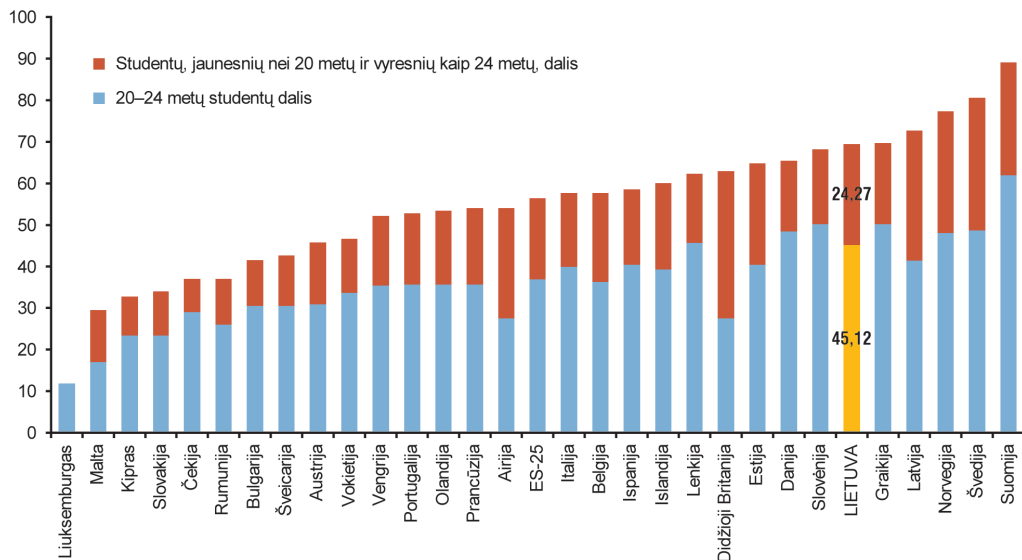
Duomenų šaltinis: STD

Užsienio piliečiai sudaro labai mažą Lietuvos universitetų studentų dalį – apie 0,4%.

Apie 60% studentų užsieniečių yra atvykę iš Europos valstybių, šiek tiek daugiau nei 30% – iš Azijos.

KOKIA JAUNIMO DALIS MOKOSI AUKŠTOSIOSE MOKYKLOSE?

Aukštųjų mokyklų studentų dalis (%), palyginti su bendru 20–24 metų gyventojų skaičiumi, Europos valstybėse 2002–2003 m. m.

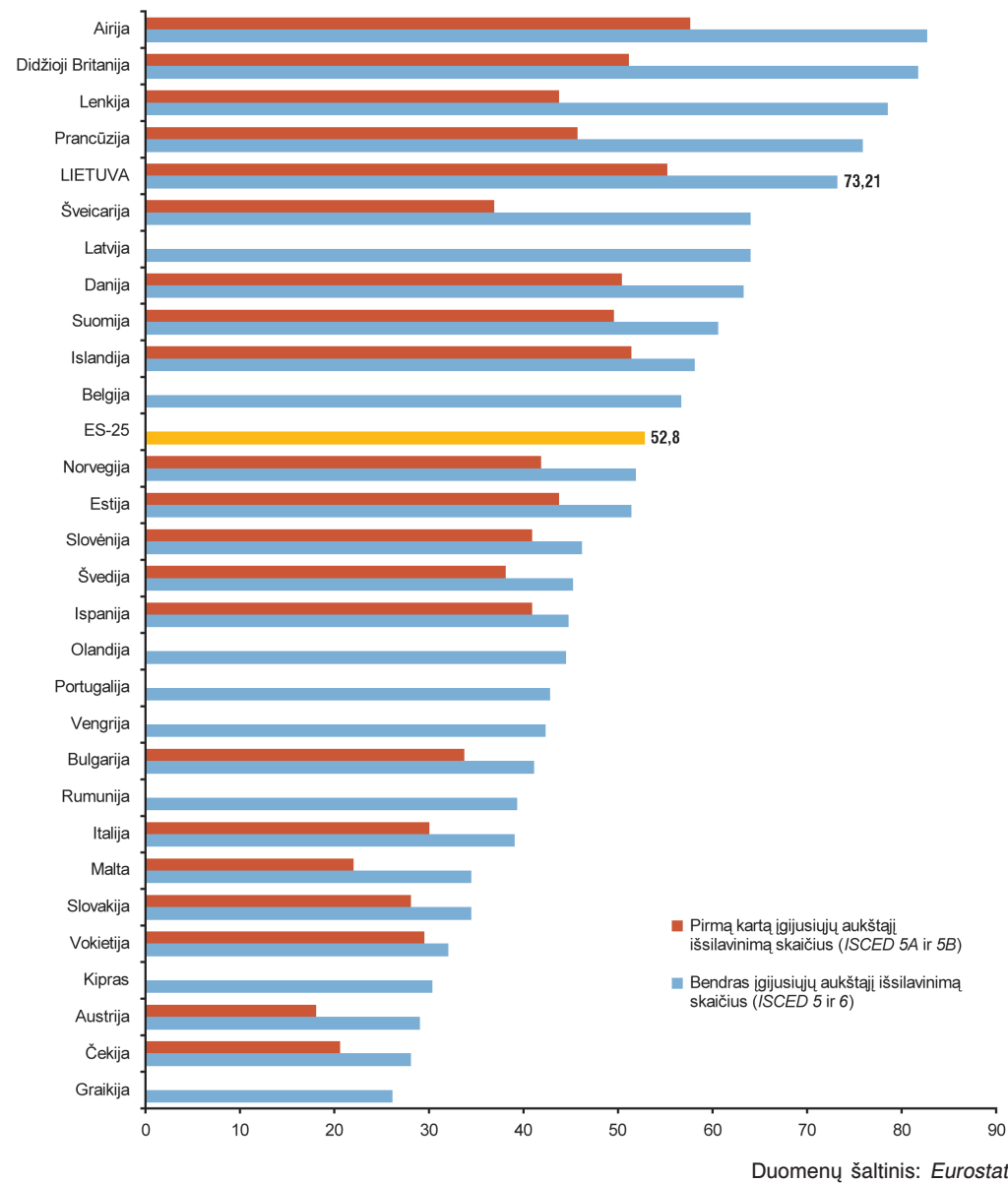

Duomenų šaltinis: Eurostat

Studentų dalis, palyginti su atitinkamo 20–24 m. amžiaus gyventojų skaičiumi, Lietuvoje yra gana didelė (beveik 70%) ir smarkiai lenkia ES vidurkį (apie 56%).

KOKS ĮGIJUSIŲJŲ AUKŠTĄJĮ IŠSILAVINIMĄ IR GYVENTOJŲ SKAIČIAUS SANTYKIS?

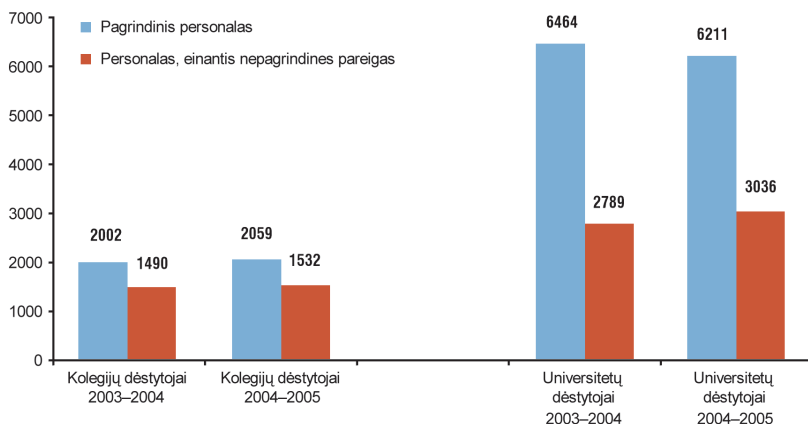
Įgijusiųjų aukštąjį išsilavinimą skaičius 1000-iai 20–29 metų gyventojų Europos valstybėse 2003 m.

Lietuva pagal aukštąjį išsilavinimą įgijusio jaunimo dalį gerokai lenkia ES vidurkį ir atsilieka tik nuo Airijos, Didžiosios Britanijos, Lenkijos bei Prancūzijos.

KIEK DĖSTYTOJŲ DIRBA AUKŠTOSIOSE MOKYKLOSE?

Aukštųjų mokyklų dėstytojų skaičius pagal pareigas

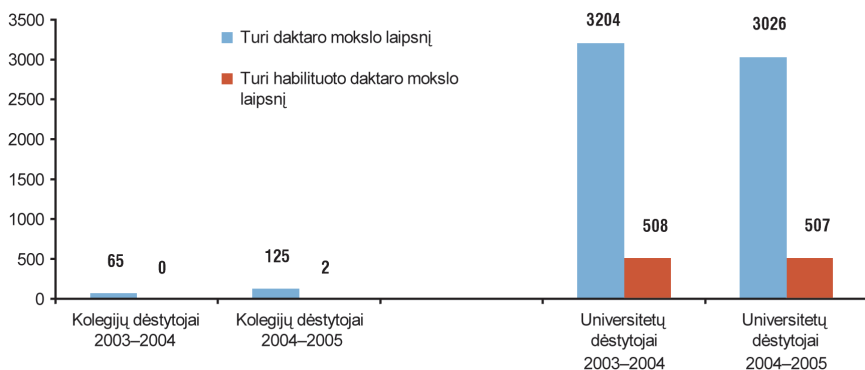

Duomenų šaltinis: STD

Kolegijos Lietuvoje yra nedidelės, todėl jų dėstytojams sunkiau sudaryti visą krūvį, kad kolegijoje jie galėtų eiti pagrindines pareigas. Todėl maždaug 40% kolegijose dėstančių dėstytojų jose eina nepagrindines pareigas. Universitetų dėstytojų, einančių nepagrindines pareigas, yra maždaug trečdalis.

KOKIA AUKŠTŲJŲ MOKYKLŲ DĖSTYTOJŲ KVALIFIKACIJA?

Aukštųjų mokyklų dėstytojų, einančių pagrindines pareigas, skaičius pagal turimą mokslo laipsnį

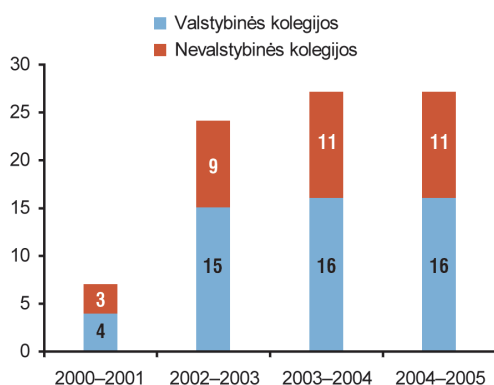

Duomenų šaltinis: STD

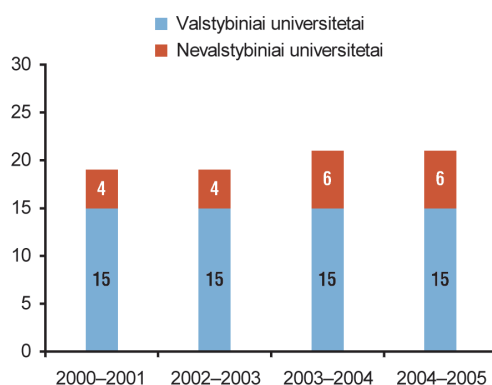
Kolegijos labiau orientuotos į praktinę veiklą ir siekia kviesti dirbti dėstytojais praktikus iš įvairių ūkio šakų. Todėl kolegijose dėstytojams keliama kitokie reikalavimai nei universitetuose. Dėl šios priežasties ypač maža dalis kolegijų dėstytojų turi mokslo laipsnius (6,2%, universitetuose – 57%).

KIEK AUKŠTŲJŲ MOKYKLŲ VEIKIA LIETUVOJE?

Kolegijų skaičius 2000–2004 m.

Universitetų skaičius 2000–2004 m.

Duomenų šaltinis: STD

2004–2005 m. m. Lietuvoje veikė 48 aukštosios mokyklos: 27 kolegijos ir 21 universitetas. Didžioji dalis Lietuvos aukštųjų mokyklų yra valstybinės.

Suaugusiųjų švietimas apima formalųjį ir neformalųjį švietimą.

Formalusis suaugusiųjų švietimas apima bendrąjį lavinimą, profesinį mokymą, aukštesniąsias ir aukštąsias studijas. Suaugusieji, kurie nėra įgiję pagrindinio ar vidurinio išsilavinimo, formaliai gali mokytis suaugusiųjų mokymo centruose ir suaugusiesiems skirtose bendrojo lavinimo mokyklose.

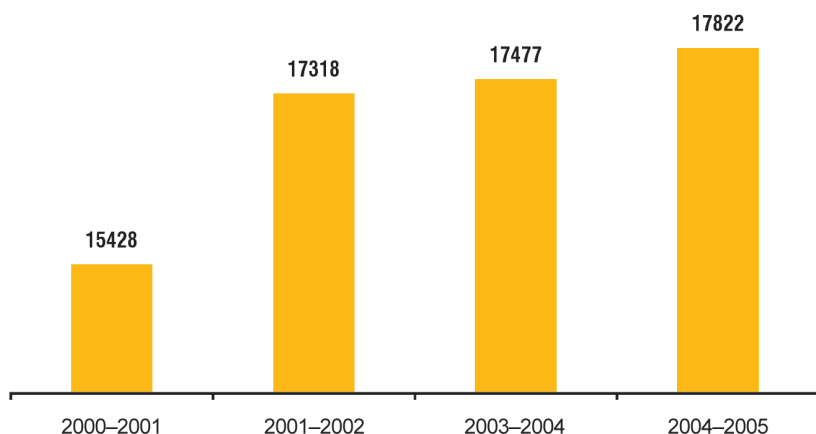
Neformaliojo suaugusiųjų švietimo paskirtis – sudaryti sąlygas asmeniui mokytis visą gyvenimą, tenkinti pažinimo poreikius, tobulinti įgytą kvalifikaciją, įgyti papildomų kvalifikacijų. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo programos yra orientuotos į 18 metų ir vyresnio amžiaus asmenis.

2004 m. buvo patvirtinta Mokymosi visą gyvenimą užtikrinimo strategija ir jos įgyvendinimo planas. Šioje strategijoje yra numatyti pagrindiniai mokymosi visą gyvenimą plėtros uždaviniai. Nuolatinis mokymasis tampa Lietuvos valstybės prioritetu, o suaugusiųjų švietimas – didžiausia nuolatinio mokymosi dalimi. Pastaraisiais metais Lietuva stengiasi aktyviai perorientuoti ne tik švietimo institucijų veiklą, bet ir visą švietimo sistemą mokymosi visą gyvenimą įgyvendinimo kryptimi.

Šalyje pastebima besimokančių suaugusiųjų skaičiaus augimo tendencija. Pagerėjo nuolatinio mokymosi politikos koordinavimas: telkiami socialiniai partneriai Strategijai ir įvairioms tęstinio mokymosi programoms įgyvendinti. Pedagogų profesinės raidos centre įsteigtas Suaugusiųjų švietimo skyrius, Lietuvos neakivaizdinio švietimo centras pertvarkytas į Lietuvos suaugusiųjų švietimo ir informavimo centrą. Gerinamas švietimo prieinamumas: priimti teisiniai aktai, leidžiantys suaugusiesiems lengviau sugrįžti į bendrojo lavinimo sistemą. Tobulinama suaugusiųjų švietimo institucijų darbuotojų kvalifikacija: leidžiama andragoginė literatūra, diegiami andragoginiai mokymo metodai. Didėja suaugusiųjų mokymosi galimybės: auga suaugusiųjų neformalaus švietimo projektų finansavimas. Vykdoma nuolatinio mokymosi stebėseną: atliekami tyrimai, analizuojama suaugusiųjų mokymosi motyvacija, problemos, ieškoma jų sprendimo būdų.

KIEK SUAUGUSIŲJŲ MOKOSI BENDROJO LAVINIMO MOKYKLOSE?

Mokinių skaičius suaugusiųjų bendrojo lavinimo mokyklose, klasėse, mokymo centruose 2000–2005 m.

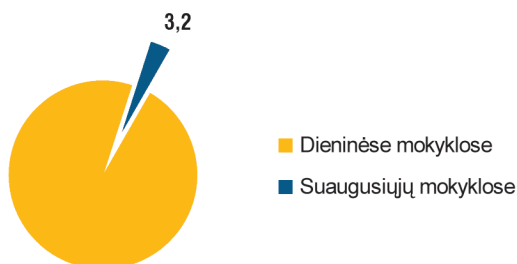

Duomenų šaltinis: STD

Nuo 2000–2001 iki 2004–2005 m. m. mokinių skaičius suaugusiųjų mokyklose išaugo 1,2 karto.

KOKIĄ VISŲ BENDROJO LAVINIMO SISTEMOS MOKINIŲ DALĮ SUDARO SUAUGUSIEJĮ?

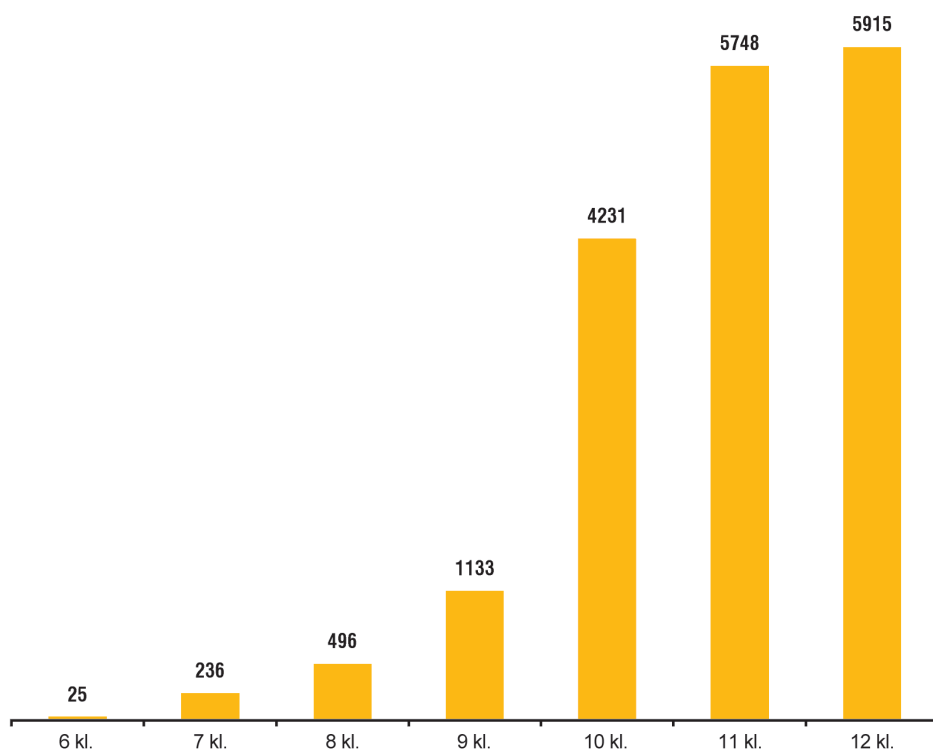
Suaugusiųjų mokyklų, klasių, mokymo centrų mokinių dalis (%), palyginti su dieninių bendrojo lavinimo mokyklų mokinių dalimi, 2004–2005 m. m.

Duomenų šaltinis: STD

KURIOSE KLASĖSE IR KOKIO AMŽIAUS SUAUGUSIEJI MOKOSI?

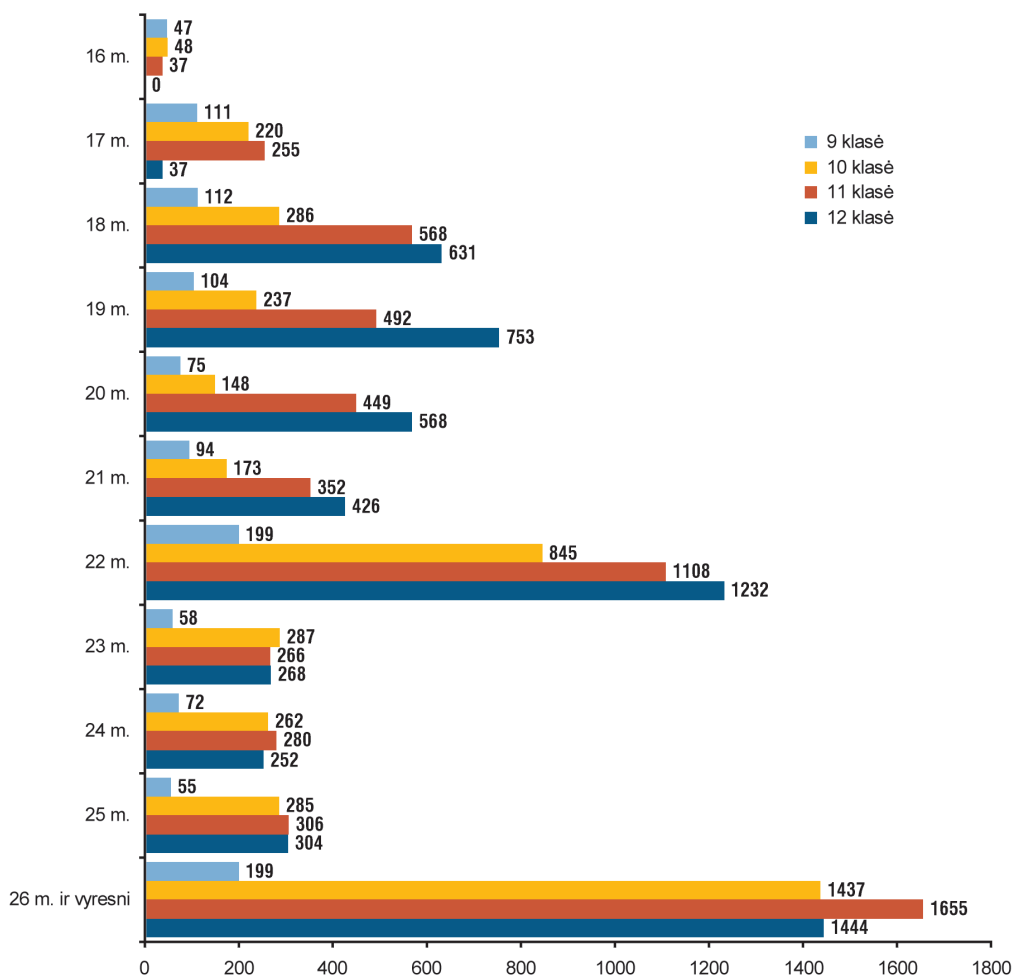
Mokinių skaičius suaugusiųjų mokyklose, klasėse, mokymo centruose 2004–2005 m. m.

Pastabos.

1–5 klasėse mokėsi 13 mokinių.

Išlyginamosiose klasėse – 25 mokiniai (klasės nutraukusiems mokslą ar besimokantiems kai kurių dalykų ir siekiantiems pagrindinio ar vidurinio išsilavinimo mokiniams).

Suaugusiųjų mokyklų, klasių, mokymo centrų 9–12 klasių mokinių skaičius pagal amžių 2004–2005 m. m.

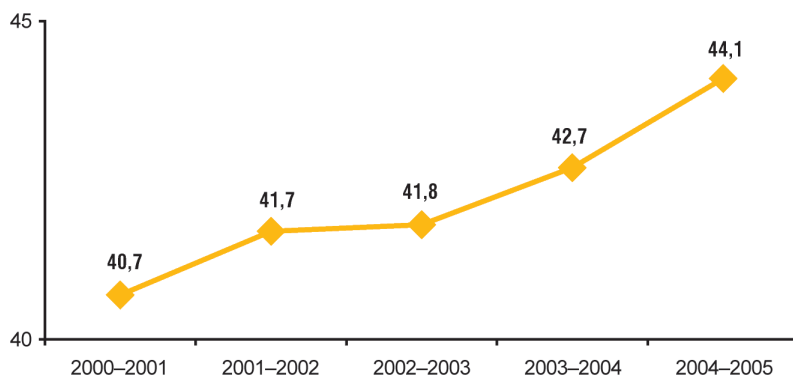

Duomenų šaltinis: STD, ITC

Tai, kad suaugusiųjų mokyklose daugiausiai mokinių yra 10, 11 ir 12 klasėse, taip pat ir vyresnis mokinių amžius rodo, kad vis daugiau gyventojų sugrįžta į švietimą ir siekia pagrindinio ar vidurinio išsilavinimo. Vyraujanti grupė yra 22 metų mokiniai, ypač daug jų 11 ir 12 klasėse. Gali būti, kad šie jaunuoliai siekia vidurinio išsilavinimo ne tik todėl, kad buvo pasitraukę iš švietimo sistemos, bet ir todėl, kad jo neįgijo profesinėse mokyklose.

KAIP SUAUGUSIŲJŲ MOKYKLŲ MOKINIAI PASISKIRSTO PAGAL LYTĮ?

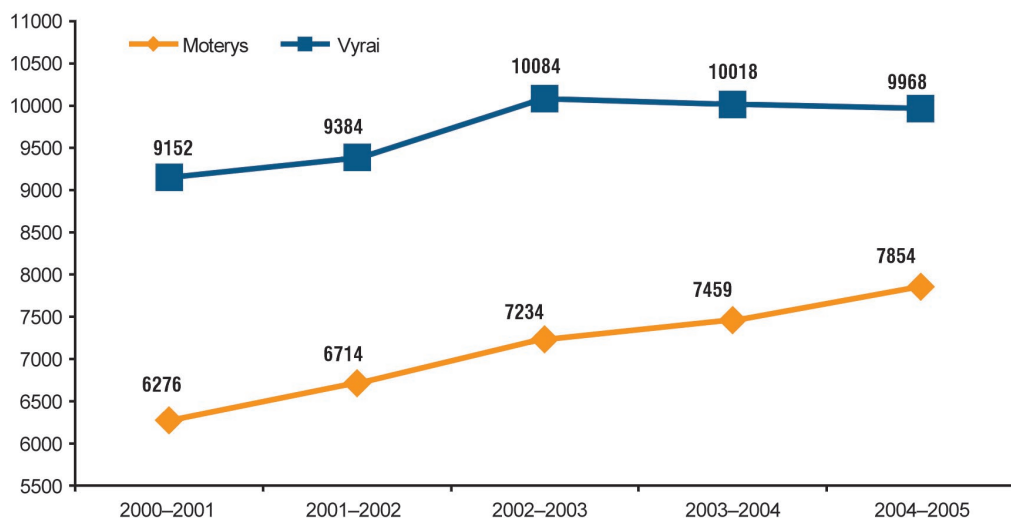
Moterų dalis (%) suaugusiųjų mokyklose, klasėse, mokymo centruose 2000–2004 m.

Duomenų šaltinis: STD

Pastaraisiais metais auga moterų dalis suaugusiųjų mokyklose, klasėse ir mokymo centruose, atitinkamai mažėja vyrų dalis.

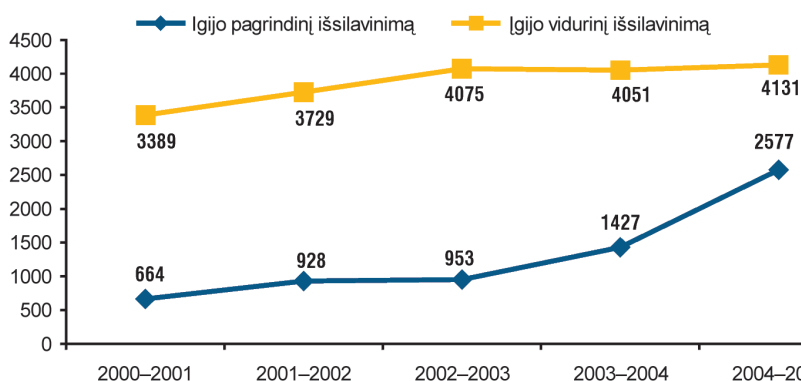
Moterų ir vyrų skaičius suaugusiųjų mokyklose, klasėse, mokymo centruose 2000–2004 m.

Duomenų šaltinis: STD

KIEK MOKINIŲ ĮGYJA IŠSILAVINIMĄ SUAUGUSIŲJŲ MOKYKLOSE, KLASĖSE, MOKYMO CENTRUOSE?

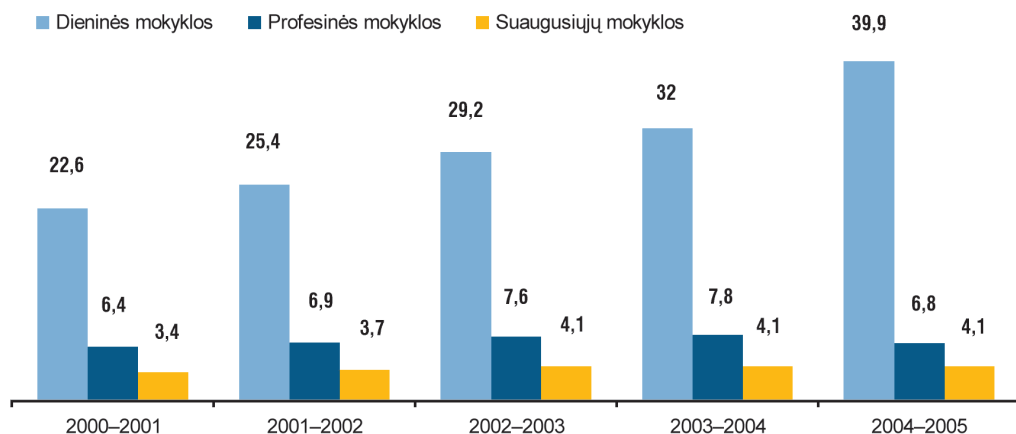
Įgijusiųjų pagrindinį ar vidurinį išsilavinimą suaugusiųjų mokyklose, klasėse, mokymo centruose skaičius 2000–2004 m.

Duomenų šaltinis: STD

Suaugusiųjų mokyklų, klasių ir centrų mokinių, įgijusių pagrindinį išsilavinimą nuo 2000 iki 2004 m., skaičius padidėjo 74,2%. Suaugusiųjų mokyklų mokinių, įgijusių vidurinį išsilavinimą per tą patį laiko tarpą, skaičius padidėjo 18%.

Įgijusiųjų vidurinį išsilavinimą dieninėse bendrojo lavinimo, profesinėse ir suaugusiųjų mokyklose skaičius (tūkst.) 2000–2004 m.

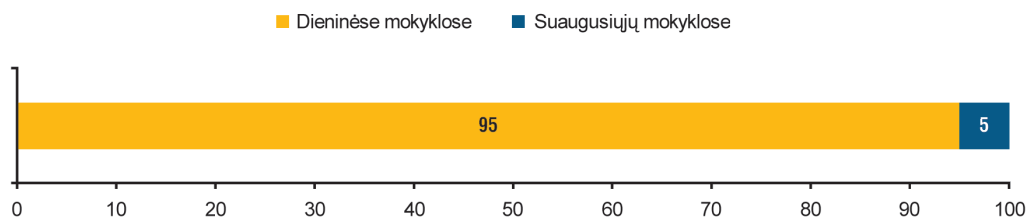

Duomenų šaltinis: STD

Mokinių, įgijusių vidurinį išsilavinimą dieninėse vidurinėse mokyklose, skaičius nuolat didėja, profesinėse mokyklose nežymiai didėjo nuo 2000 m. iki 2003 m., o 2004 m. vėl sumažėjo. Mokinių, įgijusių vidurinį išsilavinimą suaugusiųjų mokyklose, skaičius stabilizavosi nuo 2002 m.

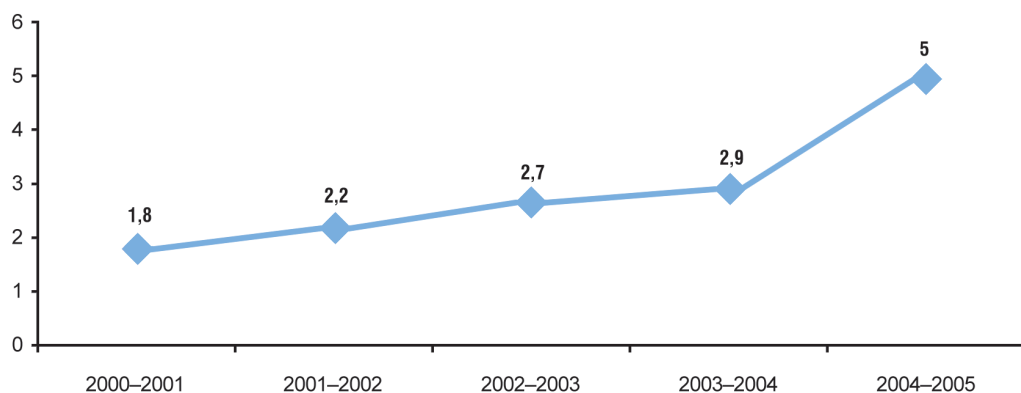
KOKIĄ VISŲ ABSOLVENTŲ DALĮ SUDARO SUAUGUSIEJĮ?

Ilgijusių pagrindinį išsilavinimą dieninėse ir suaugusiųjų mokyklose, klasėse ir centruose dalis (%) 2004–2005 m. m.

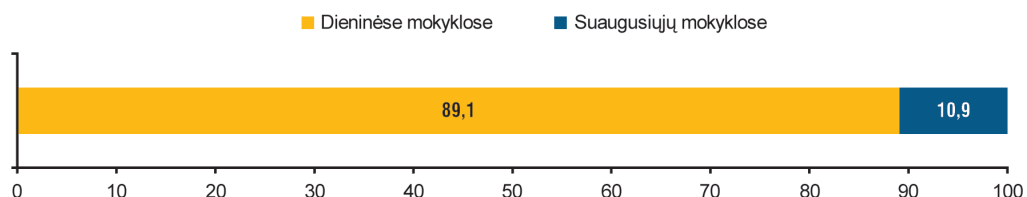
Duomenų šaltinis: STD

Ilgijusių pagrindinį išsilavinimą suaugusiųjų mokyklose, klasėse, mokymo centruose dalies (%) kaita 2000–2004 m. m.

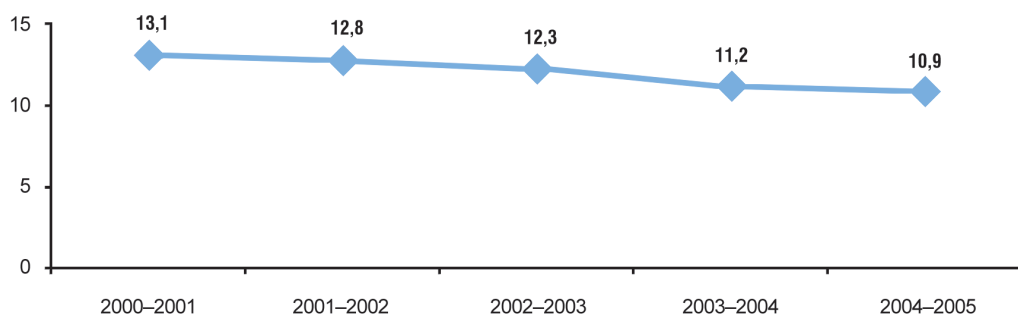
Duomenų šaltinis: STD

Įgijusiųjų vidurinį išsilavinimą dieninėse ir suaugusiųjų mokyklose, klasėse, mokymo centruose dalis (%) 2004–2005 m. m.

Duomenų šaltinis: STD

Įgijusiųjų vidurinį išsilavinimą suaugusiųjų mokyklose dalies (%) kaita 2000–2004 m. m.

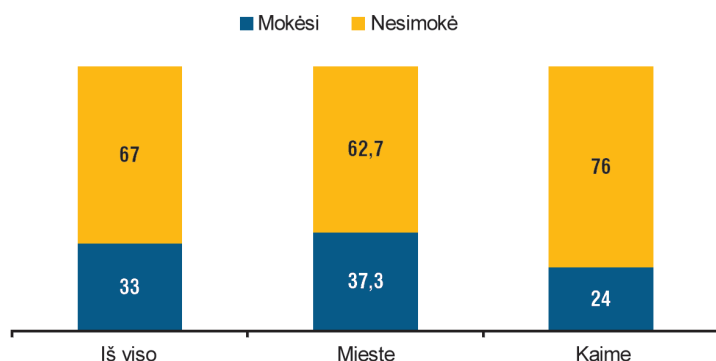

Duomenų šaltinis: STD

Įgijusiųjų pagrindinį išsilavinimą suaugusiųjų mokyklose nuo 2000 iki 2004 m. dalis padidėjo 3,2 procentinio punkto ir sudaro 5% visų įgijusiųjų pagrindinį išsilavinimą 2004 m. Per tą patį laikotarpį suaugusiųjų mokyklose įgijusiųjų vidurinį išsilavinimą dalis sumažėjo 2,2 procentinio punkto ir sudaro 10,9% visų įgijusiųjų vidurinį išsilavinimą.

KAIP PASISKIRSTO BESIMOKANTYS SUAUGUSIEJI PAGAL GYVENAMĄJĄ VIETOVĘ?

Besimokančių ir nesimokančių šalies suaugusiųjų pasiskirstymas (%) pagal gyvenamąją vietovę 2003 m.

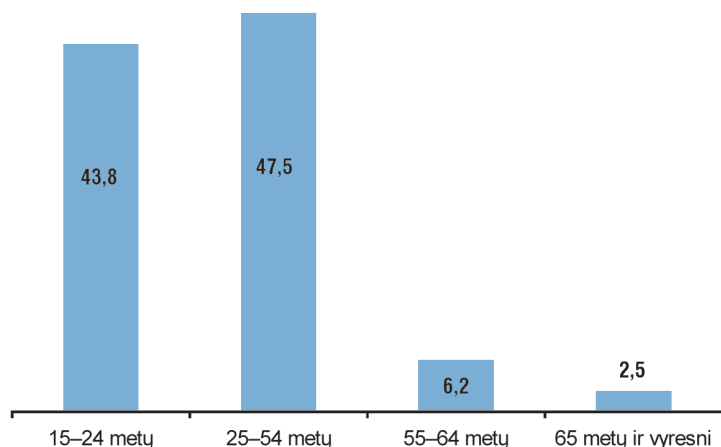

Duomenų šaltinis: Lietuvos gyventojų nuolatinis mokymasis, 2005

2003 m. per 12 mėnesių iki apklausos datos mokėsi 37,3% mieste gyvenančių suaugusiųjų ir 24% kaimo suaugusiųjų.

KAIP PASISKIRSTO BESIMOKANTYS SUAUGUSIEJI PAGAL ĮAIRIAS AMŽIAUS GRUPES?

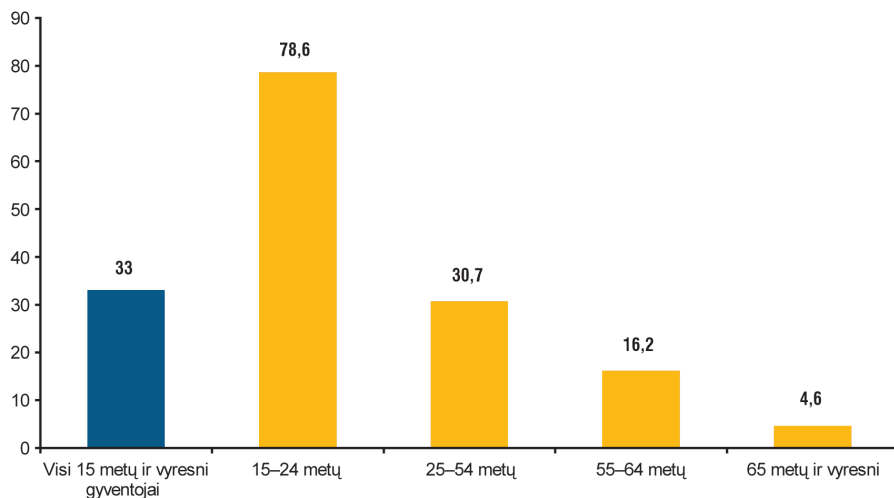
Visų besimokančių suaugusiųjų pasiskirstymas (%) pagal amžiaus grupes 2003 m.

Duomenų šaltinis: Lietuvos gyventojų nuolatinis mokymasis, 2005

Daugiausia mokėsi jaunimo ir darbingo amžiaus gyventojų. 47,5% visų besimokančiųjų sudarė aktyviausiai darbinėje veikloje ir visuomeniniame gyvenime dalyvaujantys 25–54 metų gyventojai. 43,8% – jauni žmonės nuo 15 iki 24 metų. Priešpensinio ir pensinio amžiaus žmonių tarp visų besimokančiųjų buvo atitinkamai 6 ir 2,55%.

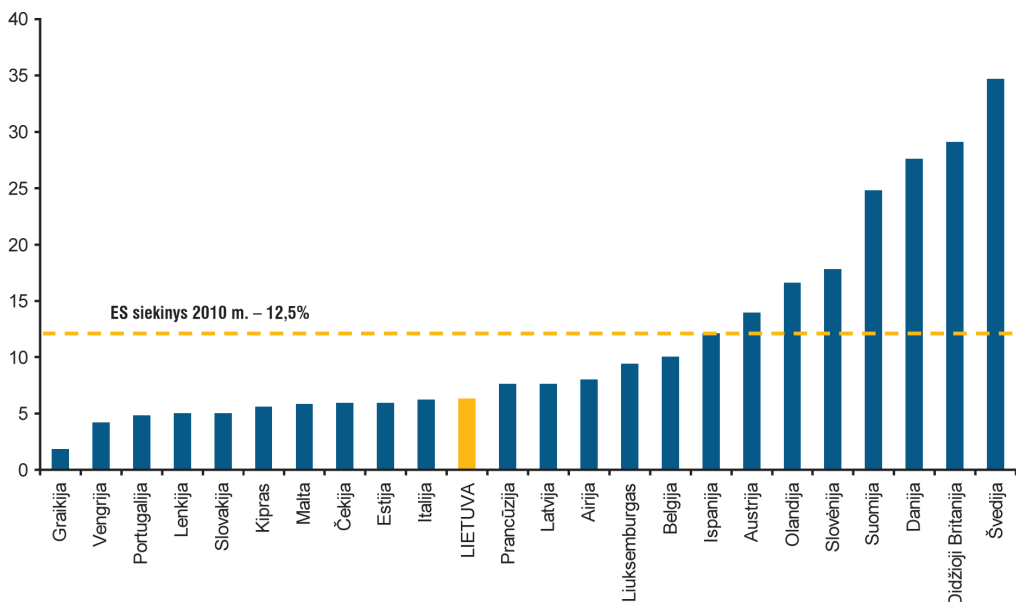
Besimokančių gyventojų dalis (%), palyginti su atitinkamos amžiaus grupės gyventojų skaičiumi, 2003 m.

Duomenų šaltinis: Lietuvos gyventojų nuolatinis mokymasis, 2005

2003 m. mokėsi apie tris ketvirtadalius 15–24 metų jaunuolių. 25–54 metų besimokančiųjų dalis buvo dvigubai mažesnė, o priešpensinio amžiaus grupėje žmonių, tobulinančių žinias, buvo dar du kartus mažiau.

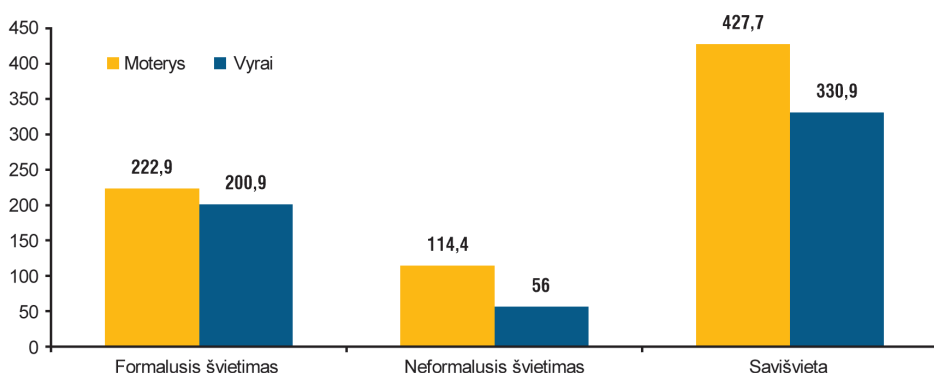
25–64 metų gyventojų, kurie per keturias savaites iki apklausos mokėsi, dalis (%) Europos valstybėse 2005 m.

Duomenų šaltinis: Eurostat

KAIP PASISKIRSTO BESIMOKANTYS VYRAI IR MOTERYS?

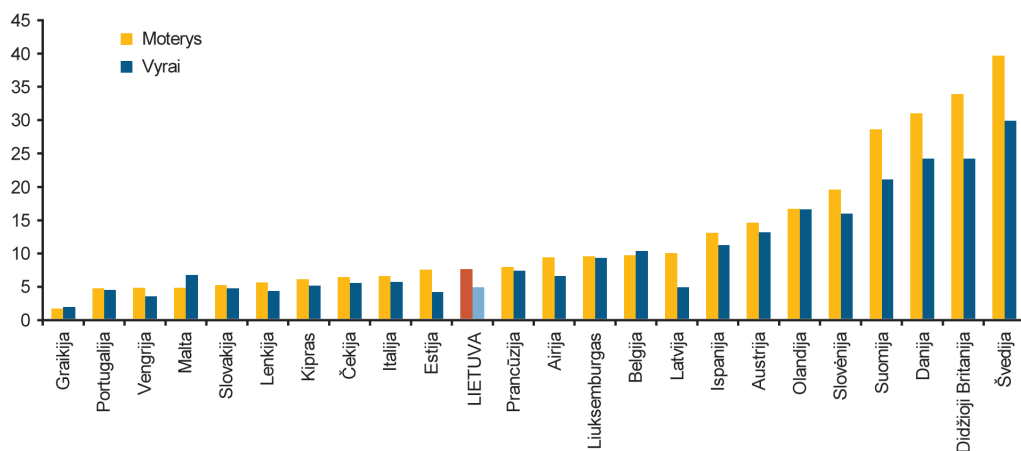
Formaliojo, neformaliojo švietimo ir savišvietos srityse besimokančių vyrų ir moterų skaičius (tūkst.) 2003 m.

Duomenų šaltinis: Lietuvos gyventojų nuolatinis mokymasis, 2005

Visose švietimo srityse vyrų dalyvauja mažiau nei moterų. Mažiausias vyrų skaičius – neformaliajame švietime (2 kartus mažiau nei moterų).

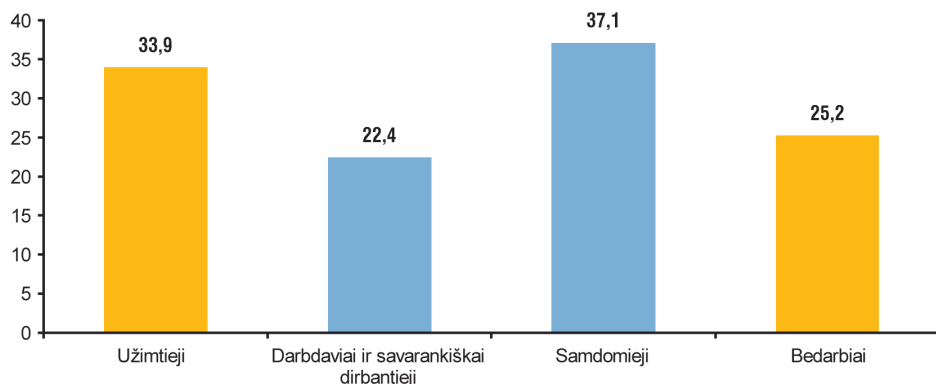
25–64 metų vyrų ir moterų, kurie per keturias savaites iki apklausos mokėsi, dalis (%) Europos valstybėse 2005 m.

Duomenų šaltinis: Eurostat

KAIP PASISKIRSTO BESIMOKANTYS SUAUGUSIEJI PAGAL SOCIOEKONOMINES GRUPES?

Besimokančių suaugusiųjų pasiskirstymas (%) pagal socioekonominę grupę 2003 m.

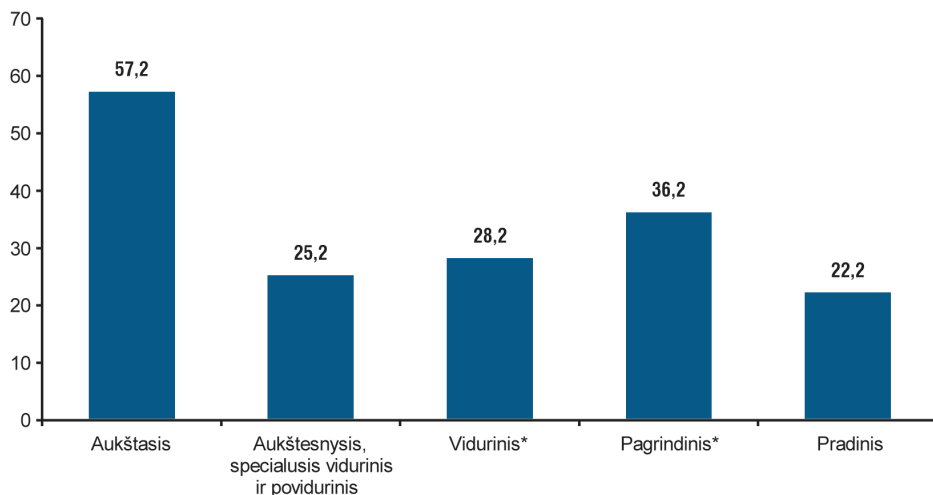

Duomenų šaltinis: Lietuvos gyventojų nuolatinis mokymasis, 2005

Privačiame sektoriuje 2003 m. mokėsi mažiau darbuotojų nei valstybės sektoriuje. Mokėsi kas trečias užimtasis ir kas ketvirtas bedarbis. Įdomu pažymėti, kad užimtųjų grupės besimokantys samdomi darbuotojai sudarė didesnę dalį nei besimokantys darbdaviai.

KAIP PASISKIRSTO BESIMOKANTYS SUAUGUSIEJI PAGAL IŠSILAVINIMĄ?

Besimokančių suaugusiųjų pasiskirstymas (%) pagal įgytą išsilavinimą 2003 m.

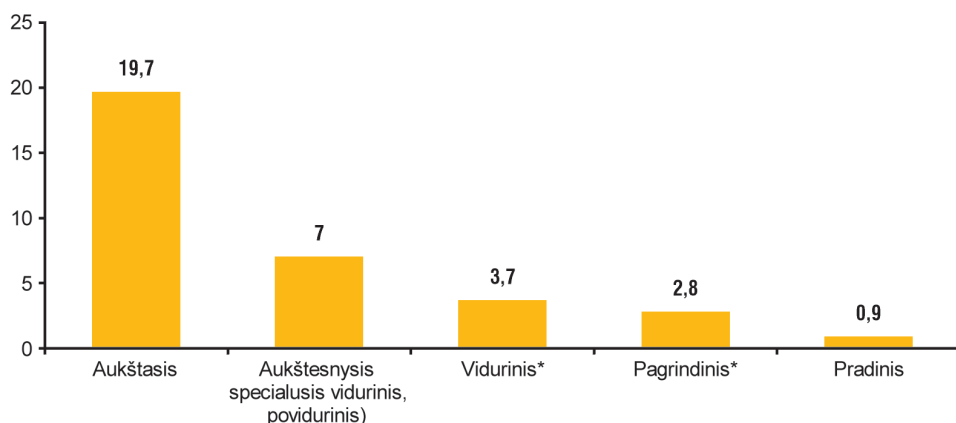

* Įskaitant ir profesinę kvalifikaciją.

Duomenų šaltinis: Lietuvos gyventojų nuolatinis mokymasis, 2005

Lyginant besimokančiųjų dalį skirtingo išsilavinimo gyventojų grupėse, labiausiai išsiskiria gyventojai, turintys aukštąjį išsilavinimą. Jų grupėje besimokančiųjų dalis sudaro 57,2%. Kitokį išsilavinimą turinčių gyventojų grupėse daugiau mokosi gyventojai, turintys pagrindinį išsilavinimą (36,2%).

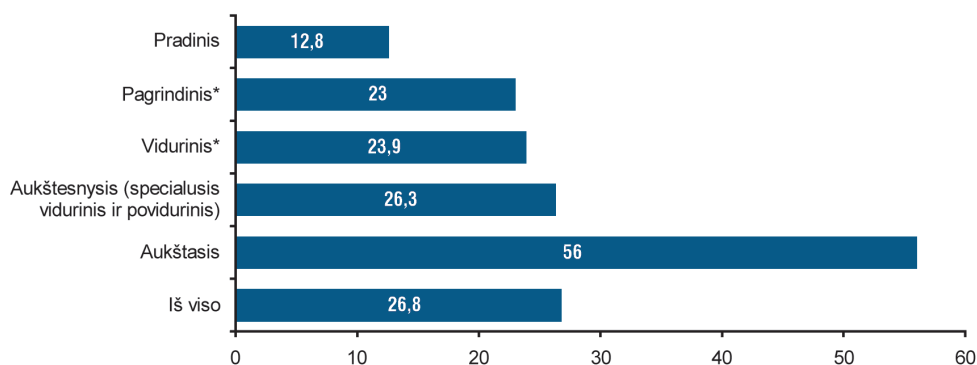
Neformaliojo švietimo įstaigose besimokančių suaugusiųjų pasiskirstymas (%) pagal išsilavinimą 2003 m.

* Įskaitant ir profesinę kvalifikaciją. Duomenų šaltinis: Lietuvos gyventojų nuolatinis mokymasis, 2005

Kuo aukštesnis gyventojų išsilavinimas, tuo daugiau jų mokėsi pagal neformaliojo švietimo programas (2003 m.). Kas penktas gyventojas, turintis aukštąjį išsilavinimą, ir kas dvidešimt penktas – vidurinį, nurodė, kad lankė kursus, seminarus ar konferencijas.

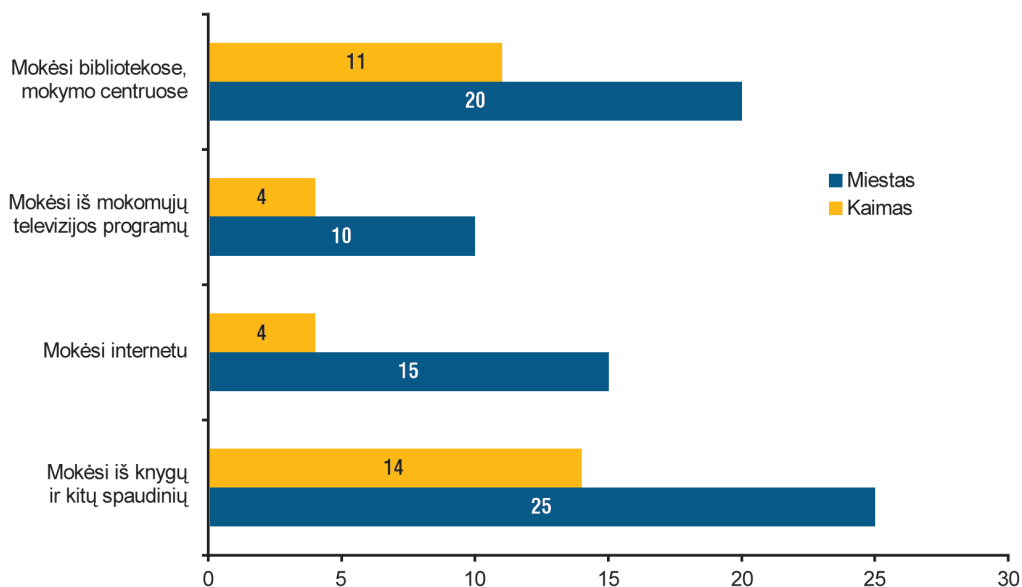
Savišvietoje dalyvaujančių suaugusiųjų pasiskirstymas (%) pagal įgytą išsilavinimą 2003 m.

* Įskaitant ir profesinę kvalifikaciją. Duomenų šaltinis: Lietuvos gyventojų nuolatinis mokymasis, 2005

Pastebimas aiškus ryšys tarp įgyto išsilavinimo ir pasirinktų tolesnio mokymosi būdų: žemesnio išsilavinimo žmonės rečiau užsiima savišvieta. Savarankiškai mokėsi kas antras aukštąjį išsilavinimą turintis gyventojas ir kas ketvirtas, turintis aukštesnįjį ir specialųjį vidurinį išsilavinimą.

Dalyvaujančių švietime suaugusiųjų pasiskirstymas (%) pagal gyvenamąją vietovę ir informacijos gavimo šaltinius 2003 m.

Duomenų šaltinis: Lietuvos gyventojų nuolatinis mokymasis, 2005

Ir kaimo, ir miesto gyventojai daugiausia naudojami tradiciniais savarankiško mokymosi metodais (mokymasis iš knygų, specialių žurnalų ir kitų spaudinių namuose, bibliotekose). Kaimo gyventojai mažiau nei miesto gyventojai naudojami internetu.

LIETUVOS ŠVIETIMAS SKAIČIAIS

2006-04-10. Tiražas 2000 egz. Užs. 807.

Išleido Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras,
Geležinio Vilko g. 12, 01112 Vilnius.

Spausdino UAB „Sapnų sala“, S. Moniuškos g. 21, 08113 Vilnius.